

T.C.
Hitit Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
İşletme Anabilim Dalı

**MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSELERİNDE MUHASEBE
EĞİTİMİNİN MEVCUT DURUMU, MUHASEBE EĞİTİMİNDEN
BEKLENTİLER VE KARŞILAŞILAN SORUNLAR: ÇORUM İLİ
ÖRNEĞİ**

BURAK AYDOĞAN

Yüksek Lisans Tezi

Çorum 2018

**MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSELERİNDE MUHASEBE EĞİTİMİNİN
MEVCUT DURUMU, MUHASEBE EĞİTİMİNDEN BEKLENTİLER VE
KARŞILAŞILAN SORUNLAR: ÇORUM İLİ ÖRNEĞİ**

Burak AYDOĞAN

Hitit Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü,
İşletme Anabilim Dalı

Yüksek Lisans Tezi

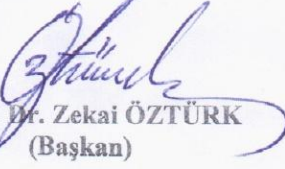
Tez Danışmanı

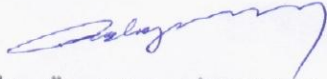
Dr. Öğr. Üyesi Aykut İŞLEYEN

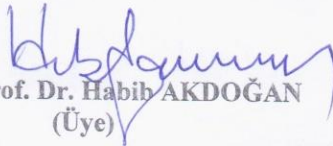
Çorum 2018

KABUL VE ONAY

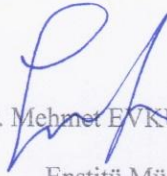
Burak AYDOĞAN tarafından hazırlanan “Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinde Muhasebe Eğitiminin Mevcut Durumu, Muhasebe Eğitiminden Beklentiler ve Karşılaşılan Sorunlar: Çorum İli Örneği” başlıklı bu çalışma, 11.06.2018 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Doç. Dr. Zekai ÖZTÜRK
(Başkan)

Dr. Öğr. Üyesi Aykut İŞLEYEN
(Danışman)

Prof. Dr. Habib AKDOĞAN
(Üye)

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylım.

Prof. Dr. Mehmet EVKURAN
Enstitü Müdürü

T.C.
HİTİT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Bu belge ile bu tezdeki bütün bilgilerin akademik kurallara ve etik davranış ilkelerine uygun olarak toplanıp sunulduğunu beyan ederim. Bu kural ve ilkelerin gereği olarak, çalışmada bana ait olmayan tüm veri, düşünce ve sonuçları andığımı ve kaynağını gösterdiğimi ayrıca beyan ederim. (11.06.2018)

Burak AYDOĞAN

ÖZET

AYDOĞAN, Burak. *Mesleki Ve Teknik Anadolu Liselerinde Muhasebe Eğitiminin Mevcut Durumu, Muhasebe Eğitiminden Beklentiler ve Karşılaşılan Sorunlar: Çorum İli Örneği*, Yüksek Lisans Tezi, Çorum, 2018.

Küreselleşmenin etkisiyle, teknolojiye yaşanan hızlı gelişmeler sonucunda sanayileşme ve ticaretin gelişmesi ile nitelikli insan gücüne duyulan ihtiyaç gün geçtikçe hızla artmaktadır. Nitelikli insan gücü eğitiminin ilk adımı ortaöğretim kurumları tarafından verilen mesleki ve teknik eğitimidir. Ortaöğretim kurumlarında muhasebe eğitiminden bahsedildiği zaman akla gelen eğitim kurumu Mesleki ve Teknik Anadolu Liseleridir.

Yapılan çalışmanın birinci bölümünde mesleki eğitim ve muhasebe eğitimi hakkında genel bilgilere yer verilmiştir. İkinci bölümde, Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Muhasebe ve Finansman Alanı hakkında genel bilgiler ve muhasebe eğitiminde karşılaşılan sorunlar hakkında bilgiler verilmiştir. Son bölümde ise Mesleki ve Teknik Anadolu Liseleri'nde verilen muhasebe eğitimi ile ilgili öğrencilerin görüşlerini ortaya koymak amacı ile Çorum ili ve ilçelerinde Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Muhasebe ve Finansman alanı öğrencilerine anketler uygulanmış ve uygulama sonuçları ile değerlendirmelere yer verilmiştir. Hazırlanan anketler 2016-2017 öğretim yılında Çorum il ve ilçelerindeki Mesleki ve Teknik Anadolu Liseleri'nde Muhasebe ve Finansman bölümünde okuyan öğrencilere uygulanmıştır. Geçerli sayılan 160 anketten edilen veriler SPSS programı ile analiz edilerek yorumlanmıştır.

Anahtar Sözcükler: Mesleki ve Teknik Eğitim, Muhasebe Eğitimi, Mesleki ve Teknik Anadolu Liseleri, Çorum ili

ABSTRACT

AYDOĞAN, Burak. *Vocational and Technical Anatolian High Schools Current Status of Accounting Education, Expectations from Accounting Education and Problems Encountered: Corum Province Case*, Master's Thesis, Çorum, 2018.

Influenced by globalization, with the development of industrialization and trade the need for qualified human power is increasing day by day. The first step in qualified human resource training is vocational and technical education provided by secondary education institutions. Vocational and Technical Anatolian High School is the educational institution that comes to mind when accounting education is mentioned in secondary education institutions.

In the first part of the study, general information about vocational education and accounting education was given. In the second part, general information about Vocational and Technical Anatolian High School Accounting and Finance Area and the problems encountered in accounting education were given. In the last part, the aim was to reveal the opinions of the students about the accounting education given in the Vocational and Technical Anatolian High Schools and the questionnaires were applied to the students of the Accounting and Finance field in Vocational and Technical Anatolian High Schools in the provinces and districts of Çorum. The prepared questionnaires were applied to the students studying in Accounting and Finance department in Vocational and Technical Anatolian High Schools in Corum province and districts in 2016-2017 academic year. The data from the 160 validated surveys were analyzed and interpreted by the SPSS program.

Key Words: Vocational and Technical Education, Accounting Education, Vocational and Technical Anatolian High Schools, Corum Province

İÇİNDEKİLER

ÖZET	i
ABSTRACT	ii
TABLolar LİSTESİ	vii
KISALTMALAR LİSTESİ.....	ix
ÖN SÖZ	xi
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

MESLEKİ EĞİTİM VE MUHASEBE EĞİTİMİ

1.1.MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİM KAVRAMI.....	3
1.2.MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİMİN AMACI	4
1.3.MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİMİN ÖNEMİ	6
1.4.MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİMİ ETKİLEYEN UNSURLAR.....	7
1.4.1. İşsizlik Sorunu	7
1.4.2.Teknolojik Gelişmeler	7
1.4.3.Bilgi Düzeyindeki Artışlar.....	8
1.4.4.Küreselleşme.....	8
1.4.5.Politik ve Ekonomik Etkenler.....	9
1.5.ÜLKELERE GÖRE MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİM.....	9
1.5.1.Almanya’da Mesleki ve Teknik Eğitim.....	9
1.5.2.Fransa’da Mesleki ve Teknik Eğitim.....	11
1.5.3.İngiltere’de Mesleki ve Teknik Eğitim.....	12
1.5.4.Amerika Birleşik Devletlerinde Mesleki ve Teknik Eğitim	13
1.5.5.Japonya’da Mesleki ve Teknik Eğitim	13
1.5.6.Kanada’da Mesleki ve Teknik Eğitim	14
1.6.TÜRKİYE’DE MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİM	15
1.6.1. Türkiye’de Mesleki Eğitimin Tarihsel Gelişimi	15
1.6.2.Türkiye’de Mesleki ve Teknik Eğitimin Genel Yapısı.....	16
1.7. MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİMDE KARŞILAŞILAN SORUNLAR ...	18
1.8.TÜRKİYE’DE MUHASEBE EĞİTİMİ.....	20

1.8.1. Muhasebe Eğitimi	21
1.8.2.Muhasebe Eğitiminin Amacı	21
1.8.3.Muhasebe Eğitiminin Önemi	22
1.8.4.Muhasebe Eğitiminin Unsurları	23
1.8.4.1.Öğrenci	23
1.8.4.2.Öğretmen	23
1.8.4.3. Öğretim Araçları	24
1.8.5. Muhasebe Eğitiminden Beklentiler	24
1.8.6.Türkiye Muhasebe Eğitimin Genel Yapısı	26
1.8.6.1.Ortaöğretim Kurumlarında Muhasebe Eğitimi	26
1.8.6.2.Ön Lisans Düzeyinde Muhasebe Eğitimi	27
1.8.6.3.Lisans Düzeyinde Muhasebe Eğitimi	28
1.8.6.4.Lisansüstü Düzeyde Muhasebe Eğitimi	28

İKİNCİ BÖLÜM

MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSELERİNDE MUHASEBE EĞİTİMİ	
2.1.MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSELERİNİN TARİHSEL GELİŞİMİ	30
2.2.MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSELERİNİN AMACI VE ÖNEMİ	32
2.3.MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSELERİNDE MUHASEBE VE FİNANSMAN ALANI ÖĞRETİM PROGRAMI	34
2.4.MUHASEBE VE FİNANSMAN ALANI ALT DALLARI.....	35
2.4.1.Bilgisayarlı Muhasebe	35
2.4.2.Dış Ticaret Ofis Hizmetleri.....	36
2.4.3.Finans ve Borsa Hizmetleri.....	36
2.5.MUHASEBE VE FİNANSMAN ALANINDA YER ALAN DERSLER	37
2.5.1.Ortak Dersler.....	40
2.5.2. Alan/Dal Dersleri	41
2.5.2.1.Alan Ortak Dersleri	42
2.5.2.1.1.Mesleki Gelişim	42
2.5.2.1.2.Muhasebe I.....	42
2.5.2.1.3.Bilgisayarda Ofis Programları.....	42

2.5.2.1.4.Bilgisayarda Klavye Kullanımı.....	43
2.5.2.2.Dal Dersleri	43
2.5.2.2.1.Bilgisayarlı Muhasebe.....	43
2.5.2.2.2.İşletmelerde Beceri Eğitimi.....	43
2.5.2.2.3.Muhasebe II.....	43
2.5.2.2.4.Şirketler Muhasebesi	43
2.5.2.2.5.Girişimcilik ve İşletme Yönetimi.....	44
2.5.2.2.6.Maliyet Muhasebesi	44
2.5.2.2.7.İnşaat Muhasebesi	44
2.5.2.2.8.Mesleki Matematik.....	44
2.5.2.2.9.Mesleki Yabancı Dil	44
2.5.2.2.10.Maliye	44
2.5.2.2.11.Dış Ticaret İşlemleri.....	45
2.5.2.2.12.Dış Ticaret Mevzuatı.....	45
2.5.2.2.13.Dış Ticarete Teslim ve Ödeme.....	45
2.5.2.2.14.Banka İşlemleri	45
2.5.2.2.15.Dış Ticaret Muhasebesi.....	45
2.5.2.2.16.Finansal Yatırım.....	45
2.5.2.2.17.Sermaye Piyasası.....	46
2.5.2.2.18.Sermaye Piyasası Kayıtları	46
2.5.2.2.19.Çalışma Hayatı	46
2.5.3.Seçmeli Dersler	46
2.6.MUHASEBE EĞİTİMİNDE KARŞILAŞILAN SORUNLAR.....	47
2.6.1.Mesleki ve Teknik Eğitime Karşı Toplumun Bakış Açısı	47
2.6.2.Rehberlik Hizmetlerinin Yetersizliği.....	48
2.6.3. Mesleki Eğitim Maliyetlerinin Yüksekliği	48
2.6.4.Eğitim Ortamlarında Yetersizlik.....	49
2.6.5.Uygulama ve Mevzuat Değişikliklerinin Takip Edilememesi.....	50
2.6.6.Beceri Eğitimine İlişkin Sorunlar	50
2.7.MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSELERİNDE BECERİ EĞİTİMİ	
UYGULAMALARI	51
2.7.1.İşletmelerde Beceri Eğitimin Önemi	51

2.7.2.Beceri Eğitiminde İş Yeri Tespiti	52
2.7.3.İşletmelerde Beceri Eğitimin Değerlendirilmesi	54

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSELERİNDE MUHASEBE EĞİTİMİNE YÖNELİK ANKET ÇALIŞMASI	56
3.1.ARAŞTIRMANIN AMACI	56
3.2.ARAŞTIRMANIN KAPSAMI VE SINIRLILIKLARI	56
3.3.ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ.....	57
3.4.PROBLEM CÜMLESİ	58
3.5.ALT PROBLEMLER	59
3.6.ARAŞTIRMANIN BULGULARI VE YORUMLARI.....	60
3.6.1.Ankete Katılan Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Öğrencilerinin Demografik Özellikleri ve Verilen Yanıtların Dağılımı	61
3.6.2. Anket İfadelerinin Frekans ve Yüzdelik Dağılımı.....	67
3.7. ARAŞTIRMANIN DAYANDIĞI PROBLEMLERİN TEST EDİLMESİ	70
3.7.1. Tek Örneklem T Testi Analizinin İncelenmesi.....	70
3.7.2. Bağımsız Örneklem T Testi	74
GENEL DEĞERLENDİRME VE SONUÇ	80
KAYNAKÇA.....	86
EKLER.....	92
EK-1: İzin Belgeleri.....	92
Ek -2: Anket Formu	94

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1. Mesleki ve Teknik Ortaöğretim Okulları.....	16
Tablo 2. Ticaret Meslek Liselerinin Öğretim Programlarının Gelişimi.....	31
Tablo 3. Muhasebe ve Finansman Alanı Öğretim Programı Haftalık Ders Çizelgesi...	38
Tablo 4. Bilgisayarlı Muhasebe Dersi Modülleri ve Süreleri.....	40
Tablo 5. Zorunlu Alan/Dal Dersleri.....	41
Tablo 6. İşletmelerde Mesleki Eğitim/Staj Sözleşmesi.....	53
Tablo 7. Öğrenci Anketinin Uygulandığı Okullar ve Öğrenci Sayıları.....	57
Tablo 8.1. Tüm Anketin Güvenilirlik Analizi Sonucu.....	60
Tablo 8.2. Öğrencilerin Cinsiyet Dağılımı.....	61
Tablo 8.3. Öğrencilerin Yaş Dağılımı.....	61
Tablo 8.4. Öğrencilerin Ailede Yasayan Fert Sayısına Göre Dağılımı.....	62
Tablo 8.5. Öğrencilerin Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesini Seçmesinde Etkili Olan Nedenin Crosstabs Analizi ile İncelenmesi.....	62
Tablo 8.6. Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesini seçmenizde “Kendi Kararım ile” seçeneğini işaretleyenlerin bu kararı vermesinde etkili olan nedenin Crosstabs Analizi ile incelenmesi.....	64
Tablo 8.7. Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi öğrencilerinin mezun olduktan sonra hangi alanda üniversite eğitimi almak istediklerini Crosstabs Analizi ile incelenmesi..	66
Tablo 8.8. Anket İfadelerine Verilen Cevapların Dağılımı.....	67
Tablo 8.9. Öğrencilerin Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesinde verilen muhasebe eğitimi ile ilgili görüşlerinin önem düzeyi ortalamadan (+3) farklılaşıp farklılaşmadığını gösteren Tek Örneklem T Testine ait SPSS tablosu.....	71
Tablo 8.10. Muhasebe araç ve gereçlerinin, muhasebe eğitimini karşılama yeterliliği konusunda öğrencilerin görüşlerinin cinsiyete göre farklılaşıp farklılaşmadığını gösteren Bağımsız Örneklem T Testine ait SPSS tablosu.....	74

Tablo 8.11. Branş öğretmenlerinin mesleki bilgilerinin yeterliliği konusunda öğrencilerin görüşlerinin cinsiyete göre farklılaşıp farklılaşmadığını gösteren Bağımsız Örneklem T Testine ait SPSS tablosu.....	75
Tablo 8.12. Öğrencilerin muhasebe derslerini kolaylıkla anlayabilmeleri hakkındaki görüşleri cinsiyete göre farklılaşıp farklılaşmadığını gösteren Bağımsız Örneklem T Testine ait SPSS tablosu.....	76
Tablo 8.13. Ülkemizde mesleki eğitime gereken önemin verilip verilmediği konusunda öğrencilerin görüşleri cinsiyete göre farklılaşıp farklılaşmadığını gösteren Bağımsız Örneklem T Testine ait SPSS tablosu.....	77
Tablo 8.14. Öğrencilerin lisede aldıkları muhasebe eğitiminin üniversitede alacakları muhasebe eğitimine katkısı olup olmayacağı üniversitede muhasebe bölümünde eğitim almak istemelerine göre farklılaşıp farklılaşmadığını gösteren Bağımsız Örneklem T Testine ait SPSS tablosu.....	78
Tablo 8.15. Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesinden mezun olmanın iş sahibi olmada faydalı olup olmayacağı konusunda öğrencilerin görüşleri cinsiyete göre farklılaşıp farklılaşmadığını gösteren Bağımsız Örneklem T Testine ait SPSS tablosu.....	79

KISALTMALAR LİSTESİ

ABD	Amerika Birleşik Devletleri
ACCA	Association of Chartered Certified Accountants
AÖL	Açık Öğretim Lisesi
AR-GE	Araştırma Geliştirme
ATML	Anadolu Ticaret Meslek Liseleri
CIE	University of Cambridge International Examinations
ÇÖP	Çerçeve Öğretim Programları
DGS	Dikey Geçiş Sınavı
HBÖGM	Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü
İİBF	İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi
MAÖL	Mesleki Açık Öğretim Lisesi
MEB	Milli Eğitim Bakanlığı
MEGEP	Mesleki Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi
METEM	Mesleki ve Teknik Eğitim Merkezleri
METK	Milli Eğitimin Temel Kanunu
MPM	Milli Prodüktivite Merkezi
MTAL	Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi
MTEGM	Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü
MYO	Meslek Yüksek Okulu
SPSS	Statistical Package for the Social Sciences
TDMS	Tek Düzen Muhasebe Sistemi
TML	Ticaret Meslek Liseleri
TTKB	Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı

TÜRMOB
Oğaları Birliği

Türkiye Muhasebeci Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirler

VUK

Vergi Usul Kanunu

ÖN SÖZ

İşletmelerin faaliyetlerini verimli ve başarılı bir şekilde yürütebilmesi, işi yapan bireylerin iyi bir eğitim almalarından geçmektedir. Bu nedenle muhasebe alanında verilen hizmetlerin verimli ve başarılı olması da bu meslekte çalışanların iyi bir eğitim almış olmasına bağlıdır.

Ülkemizde muhasebe ve diğer alanlarda sektörün ihtiyaç duyduğu nitelikli ara elemanları yetiştirmek mesleki ve teknik eğitim kurumlarının görevidir. Muhasebe alanında ihtiyaç duyulan nitelikli ara elemanların yetiştirilmesi Mesleki ve Teknik Anadolu Lise'lerinin sorumluluğundadır. Mesleki ve Teknik Anadolu Lise'leri, iş hayatına ara eleman niteliğinde muhasebeci yetiştirmek üzere kurulan ve bu alanda eğitim veren üniversitelere öğrenci hazırlayan kurumlardır.

Bu çalışmada mesleki eğitim ve muhasebe eğitimi hakkında genel bilgilere yer verilmiştir. Ayrıca Mesleki eğitim kurumlarından Mesleki ve Teknik Anadolu Lise'lerinde verilen muhasebe eğitiminin mevcut durumu incelenmiş ve muhasebe eğitiminden beklentiler üzerinde durulmuş, muhasebe eğitiminde karşılaşılan sorunlar incelenerek çözüm önerileri getirilmeye çalışılmıştır.

Tez çalışmam sırasında kıymetli bilgi, birikim ve deneyimleri ile bana yol gösterici olan ve desteğini her zaman yanımda hissettiğim değerli hocam Dr. Öğr. Üyesi Aykut İŞLEYEN'e, çalışmam sırasında yardımlarını benden esirgemeyen Araş. Gör. Safa HOŞ'a ve hayatımın her evresinde bana destek olan aileme ve dostlarıma sonsuz teşekkür ederim.

Burak AYDOĞAN

Çorum/2018

GİRİŞ

Küreselleşmenin etkisiyle birlikte teknolojide yaşanan hızlı gelişmeler sonucunda sanayileşme ve ticaretin gelişmesi ile nitelikli iş gücüne duyulan ihtiyaç gün geçtikçe hızla artmaktadır. Bireylerin yeni bilgi ve teknolojiler kullanılarak eğitilmesi ve nitelikli iş gücü haline getirilmesi eğitim kurumları tarafınca mümkündür. Nitelikli iş gücü eğitiminin ilk adımı ortaöğretim kurumları tarafından verilen mesleki ve teknik eğitimidir.

Bir mesleğin ihtiyaç duyduğu bilgi, beceri ve mesleğin pratiğini kazandırarak bireyleri kişisel, duygusal, zihinsel ve ekonomik açılardan dengeli bir biçimde geliştirme sürecine mesleki ve teknik eğitim denir.

Mesleki ve teknik eğitim ülkemizin çeşitli alanlarda ihtiyaç duyduğu nitelikli insan gücünün karşılanmasında önemli katkılarda bulunmaktadır.

Ülkemizde ki mesleki ve teknik eğitim, Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı eğitim kurumları aracılığıyla verilmektedir. Bu eğitim kurumlarında, ticaret ve iş hayatının ihtiyaç duyduğu nitelikli ara elemanların yetiştirilmesi Mesleki ve Teknik Anadolu Liseleri tarafından gerçekleştirilmektedir.

Mesleki ve Teknik Anadolu Liseleri'nin amacı, öğrencilere öngörülen meslekî bilgi ve becerileri kazandırmak ve iş hayatına hazırlamaktır. Bunun yanı sıra ilgi, yetenek ve başarılarına göre yüksek öğretim programlarına hazırlamaktır.

Mesleki ve Teknik Anadolu Liseleri, Muhasebe ve Finansman, Büro Yönetimi ve Sekreterlik, Bilişim Teknolojileri ve Ulaştırma, Pazarlama ve Perakende alanlarında nitelikli insan gücünün yetiştirildiği okullardır.

Bu çalışmada literatür taraması ile elde edilen bilgiler sonucunda Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Muhasebe ve Finansman Alanının mevcut durumu, muhasebe eğitimi ile bu eğitimden beklentiler ve karşılaşılan sorunlar incelenmeye çalışılmıştır.

Bu çalışma üç bölümden oluşmaktadır.

Birinci bölümde, mesleki ve teknik eğitim kavramı, amacı, önemi, mesleki ve teknik eğitimi etkileyen unsurlar, bazı ülkelerde verilen mesleki ve teknik eğitim yapısı, mesleki ve teknik eğitimde karşılaşılan sorunlar, Türkiye'deki mesleki ve teknik eğitim, muhasebe eğitimi kavramı, amacı, önemi, unsurları, muhasebe eğitiminden beklentiler ve Türkiye'deki muhasebe eğitiminin genel yapısı ele alınmıştır.

İkinci bölümde, Mesleki ve Teknik Anadolu Liseleri'nde ki muhasebe eğitimi ele alınarak, Mesleki ve Teknik Anadolu liselerinin tarihsel gelişimi, muhasebe ve finansman alanı öğretim programları, genel olarak muhasebe eğitiminde karşılaşılan sorunlar ve Mesleki ve Teknik Anadolu Liseleri'nde beceri eğitimi uygulamaları ele alınmıştır.

Üçüncü bölümde, Mesleki ve Teknik Anadolu Liseleri'nde verilen muhasebe eğitimi ile ilgili öğrencilerin görüşleri; verilen muhasebe eğitiminin öğrencilere göre yeterli düzeyde olup olmadığını değerlendirmek ve ülkemizde Mesleki ve Teknik Eğitim'e önem verilip verilmediğini belirlemek amacıyla öğrencilere anketler uygulanmıştır. Araştırma sonucu elde edilen bulgulara dayanılarak sonuçlara yer verilmiş ve önerilerde bulunulmuştur.

BİRİNCİ BÖLÜM

MESLEKİ EĞİTİM VE MUHASEBE EĞİTİMİ

1.1.MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİM KAVRAMI

Eğitim sözcüğü kökeni Latince'ye dayanan “education” sözcüğünden gelmektedir. Kökleri beslemek (educere) ve dışarı çekmek (educere) anlamlarına gelmektedir. Kıroğlu'ya göre eğitim, kişileri bilgiyle beslemek ve bireydeki olanakları dışarı çıkarmak için kişileri yetiştirmektir (Kıroğlu, 2009: 2).

Bir başka tanımda eğitim, bireyin kişilik gelişimde rol oynayan, bireylerin bilgi ve becerilerini geliştiren, kişilere ilgi ve yetenekleri doğrultusunda meslek edinmelerine yardımcı olan, hayatın akışına ve yeniliklere duyarlı olmasını sağlayan ve uyum sağlamasına yardımcı olan bir süreçtir (Zaif ve Karapınar, 2002: 111-113).

Eğitim sadece okulda verilen bir süreç olarak düşünülemez. Eğitim genellikle okulda verilmesinin yanında oyun oynarken, sokaklarda, aile içinde, iş yerlerinde yani hemen hemen hayatın her aşamasında gerçekleşen bir süreçtir.

Bazı ünlü düşünürler eğitimi şu şekilde açıklamışlardır (Albayrak, 2015: 7);

- Platon'a göre, bedenlere ve ruhlara, yetenekli oldukları (yetkinliği) mükemmelliği vermeye eğitim denir.
- Çiçeron'a göre, çocuğu bir insan haline getirme sanatına eğitim denir.
- J.J. Rousseau'a göre, doğa koşullarına göre insan yetiştirmeye eğitim denir.
- Stein'e göre, insanların doğal yeteneklerinin hepsini birden ve uyumlu bir şekilde geliştirme sürecine eğitim denir.

Ertürk eğitimi, bireylerin düşünce ve davranışlarında kendi hayatları doğrultusuyla ve kasıtlı olarak istendik değişiklikler oluşturması süreci olarak tanımlamıştır (Ertürk, 1998: 12-13).

Geçmişte ve günümüzde insanların hayatlarını sürdürebilmeleri için bir meslek sahibi olmaları gerekmektedir. İnsanların, sahip oldukları mesleklerde başarılı olabilmeleri alacakları mesleki eğitime bağlıdır. Mesleki eğitim alan bir bireyin mesleğinin gerekliliklerini başarılı bir şekilde yerine getirmesi mümkündür.

Kişilere iş hayatının ihtiyaç duyduğu bilgi, beceri ve iş ile ilgili alışkanlıkları kazandıran ve bireylerin düşünce ve yeteneklerini farklı yönleriyle geliştiren eğitime mesleki ve teknik eğitim denir. Genel olarak kabul gören tanıma göre, bir mesleğin ihtiyaç duyduğu bilgi, beceri ve mesleğin pratiğini kazandırarak bireyleri zihinsel, duygusal, kişisel ve ekonomik açılardan dengeli bir biçimde geliştirme sürecine mesleki ve teknik eğitim denir. (Alkan vd., 2001: 3-5).

1.2.MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİMİN AMACI

İyi bir meslek sahibi olabilmek için uzun süreli, iyi organize olmuş, kapsamlı ve mesleki becerileri yeterli düzeyde geliştiren geniş bir mesleki eğitim süreci gerekmektedir. Nitelikli insan gücü olmadan ekonomik kalkınmanın ve toplumsal refahın oluşması mümkün değildir. Çok zengin yer altı ve yer üstü doğal kaynaklara sahip olan Afrika ülkelerinin geri kalma nedenleri incelendiğinde nitelikli insan gücünün yetersiz olduğu görülmektedir. Buna karşın gelişmiş ülkelerin doğal kaynaklar yönünden zengin olmamalarına rağmen ekonomik açıdan gelişmelerinin nedenleri incelendiğinde birçok nedenin yanı sıra nitelikli insan gücünün de etkili olduğu görülmektedir.

Günümüzde ülkelerin kalkınmasını etkileyen unsurlardan biri de, sahip olduklarını nitelikli insan gücüdür. Bu nitelikli insan gücünü yetiştirmek Mesleki ve Teknik Eğitimin en önemli amaçlarından biri haline gelmiştir.

Mesleki ve teknik eğitimin başlıca amacı, ferde iyi iş imkânı sağlamak, bu işte kendini geliştirmesi ve ilerleyebilmesi için gerekli olan temel yeterlilikleri kazandırmaktır (Sezgin, 1994: 1).

Mesleki ve teknik eğitimin amaçlarında bir diğeri de, bireylere bilişsel ve duyuşsal davranışlarla beraber, psikomotor davranışlar da kazandırmaktır. Mesleki ve teknik eğitimdeki bir birey, teorik olarak üzerinde çalıştığı konuyu, uygulamalı olarak atölye ortamında öğretmeninden öğrenerek uygulamaktadır. Böylece birey üzerinde çalıştığı konuyu daha iyi öğrenmekte ve ilerideki iş hayatı için gerekli deneyimi kazanmaktadır (Akgünler, 2007).

MTEGM göre mesleki ve teknik eğitimin genel amacını “Sosyal ve ekonomik sektörlerin işgücü taleplerini mesleki ve teknik eğitim ile karşılamak, meslek sahibi olmak isteyen bireyleri meslek sahibi yapmak, ulusal ve uluslararası standartlara uygun mesleki yeterliliğe sahip nitelikli insan gücünü yetiştirmek, bir mesleği değerli kılmak için strateji ve politikalar geliştirmek ve uygulamak” şeklinde açıklamaktadır (MTEGM, 2012).

Mesleki ve Teknik Eğitim, günümüz dünyasındaki rekabetçi ortamda ülkelerin sahip oldukları genç nüfusu ülke ekonomisine katkı sağlayacak şekilde ve mesleğinde maksimum faydayı sağlayacak şekilde yetiştirilmesine katkı sağlamaktadır.

Genç nüfusun hayata tutunması ve bir meslek sahibi olabilmeleri sadece akademik eğitimle mümkün değildir. Ekonomik açıdan gelişmiş ülkelerin ekonomileri incelendiğinde ortaöğretim çağındaki nüfusun mesleki eğitime devam ettiği görülmektedir.

Mesleki eğitim faaliyetleriyle akademik eğitim alanında başarısız olan öğrencilerin topluma ve hayata kazandırılması da amaçlanmaktadır. Becerileri dikkate alınarak mesleki ve teknik eğitim alanına bilinçli şekilde yönlendirilen ve iyi bir mesleki eğitim almış bir birey hem ülke ekonomisine katkı sağlamakta hem de hayata tutunmaktadır. Bu düşünce ile Milli Eğitimin Temel Kanunu’nda Türk Milli Eğitiminin temel amaçlarından biri de “Türk milletinin bütün fertlerini, ilgi, istidat ve kabiliyetlerini geliştirerek gerekli bilgi, beceri, davranışlar ve birlikte iş görme alışkanlığı kazandırmak suretiyle hayata hazırlamak ve onların, kendilerini mutlu kılacak ve toplumun mutluluğuna katkıda bulunacak bir meslek sahibi olmalarını sağlamak, böylece bir yandan Türk vatandaşlarının ve Türk toplumunun refah ve

mutluluğunu artırmak, öte yandan milli birlik ve bütünlük içinde iktisadi, sosyal ve kültürel kalkınmayı desteklemek ve hızlandırmak ve nihayet Türk Milletini çağdaş uygarlığın yapıcı, yaratıcı, seçkin bir ortağı yapmaktır” şeklinde açıklanmıştır (METK, 1973: 3).

1.3.MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİMİN ÖNEMİ

Hızla değişen ekonomik koşullar nitelikli insan gücüne olan ihtiyacı her geçen gün hızla artırmaktadır. İnsan hayatında iş ve eğitim yani mesleki ve teknik eğitim çok önemli bir yer kaplamaktadır. İnsanlık tarihinin her evresinde, ülkelerin eğitim politikalarında ve uygulamalarında mesleki ve teknik eğitim ile ilgili politikalara ve uygulamalara yer vermiş olması bu gereksinimin doğal bir göstergesidir. (Özsoy, 2007: 111).

Gelişen teknoloji ile birlikte meslek alanlarında meydana gelen çeşitlilik ve mevcut mesleklerin nitelik ve niceliklerinde meydana gelen değişmelere ayak uydurmak zorunda olunması mesleki ve teknik eğitimin önemini artırmıştır. Mesleki ve teknik eğitim kurumları, kişilere bu değişimlere ayak uydurmalarında yardımcı olacak önemli kurumlardır. Teknolojinin gelişmesi ile elde edilen bilgilerin sürekli çoğalması, çok bilgi edinmek yerine işlevsel bilgiyi edinmenin önemini artırmıştır.

Mesleki ve Teknik eğitim, ekonomik gelişimin hızlandırılması açısından önemlidir. Çünkü ekonomik gelişme; daha çok işletme, daha çok iş imkânı ve daha çok meslek grubu demektir. Bu yüzden gelişmiş ülkelerde ortaöğretimdeki öğrencilerin %65'inin mesleki ve teknik, %35'inin genel lise türü eğitimde bulunması ilkesi kabul edilmiştir. MEB'in yayınlamış olduğu istatistiklere göre, ülkemizde 2016-2017 eğitim ve öğretim yılında mesleki ve teknik eğitim alan öğrencilerin oranı %42, genel eğitim alan öğrencilerin oranı %46, imam hatip liselerinde eğitim alan öğrencilerin oranı %12'dir. Ayrıca mesleki ve teknik eğitim; iş hayatına ilk defa katılacakları kapsayan bir sistem olmakla birlikte, çeşitli nedenlerle istihdam edebilme özelliğini kaybedenlerin de yararlanarak iş olanaklarını artırdıkları bir sistem olarak düşünülebilir (Koçel, 2004: 101).

1.4.MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİMİ ETKİLEYEN UNSURLAR

Mesleki eğitim günden güne farklı bir yapıya dönüşmekle birlikte, köklü reformların yapılması ile gelişen ve değişen koşullarda olması gereken yere gelecektir. Bunun için bir takım faktörlerin ele alınması ve gözden geçirilmesi gerekmektedir. Bu faktörler aşağıda ele alınmıştır.

1.4.1. İşsizlik Sorunu

Mesleki eğitimin yeniden yapılandırılmasını gerektiren en önemli unsurlardan birisi ülkelerdeki işsizlik sorunudur. Birçok ülkede bu sorun ciddi boyutlara ulaşmıştır. İşsizlerin birçoğu niteliksiz kişilerdir. Bu insanlara iş sahibi yapmanın en önemli yolu, onlara eğitim vererek geçerli bir mesleğin gerektirdiği yeterlilikleri kazandırmaktır. (Şimşek, 1999: 20).

1.4.2. Teknolojik Gelişmeler

Gelişen teknoloji ile meslek alanlarındaki çeşitliliğin artması ve mevcut mesleklerin niteliğinde ve niceliğinde meydana gelen değişimlere ayak uydurmak zorunda kalınması mesleki ve teknik eğitimin önemini daha da artırmıştır. Mesleki ve teknik eğitim kurum ve kuruluşları, kişilerin bu değişimlere ayak uydurabilmelerine yardımcı olacak en önemli kurumlar ve kuruluşlar olarak ortaya çıkmaktadır. Teknolojik gelişmelerle birlikte bilginin sürekli çoğalması, çok bilgi edinmek yerine işlevsel bilgi edinmenin önemini artırmıştır.

Teknolojik gelişmeler sonucunda önemli olan, bireylerin çoğalan bilgilerle mesleki yaşamlarında meydana gelen yenilik ve gelişmelere ayak uydurmalarını sağlayacak gerekli bilgi ve becerileri kazandıracak bir eğitim almalarının sağlanmasıdır (Şimşek, 1999: 35).

1.4.3.Bilgi Düzeyindeki Artışlar

Gün geçtikçe insanların öğrenmesi gereken bilgiler sürekli olarak artmaktadır. Yapılan tahminlere göre, bilimsel bilgiler her on yılda bir ikiye katlanmaktadır. Bu da gösteriyor ki, artık bir mesleğin tüm ayrıntılarını bilmek mümkün değildir. Bu sebeple, daha çok bilgi edinmek yerine, işlevsel bilgiyi öğrenmek önem kazanmaktadır.

Bilginin sürekli katlanması, bazı mesleklerin yok olmasına neden olurken, bazı mesleklerde de sürekli eğitim almayı zorunlu hale getirmiştir. Bunun sonucunda, kişiler yetiştirilirken, çağdaş gelişmeleri yakından takip ederek kendi yaşamlarında gerekli düzenlemeleri yapabilmelerini sağlayacak bilgi, tutum ve becerilerin geliştirilmesi gerekmektedir. Bu bilgi, tutum ve beceriler, uyum sağlama, iletişim kurabilme, doğru bilgiye ulaşabilme, karar verebilme, sorunlara çözüm üretebilme, karışık sistemleri algılama ve kendini geliştirmedir. Bütün çalışma alanlarında gerekli olan bu bilgi, tutum ve becerilere sahip olmayan kişilerin bilgi toplumun ihtiyaçlarını yerine getirebilmesi mümkün değildir (Şimşek, 1999: 26-41).

1.4.4.Küreselleşme

Küreselleşme ile birlikte, gelişmiş ülkelerin mal ve hizmet kalitesi tüm ülkeler için geçerli bir ölçü olmuştur. Bu ölçülere uygun üretimler yapabilmek için az gelişmiş ülkelerdeki işletmeler kendilerini yenilemek ve geliştirmek zorunda kalmaktadırlar. Ülkeler arasında teknoloji transferleri yapılsa bile, bunları kullanacak bireylerin yetiştirilmiş olması gerekmektedir. Bu da mesleki ve teknik eğitim aracılığıyla bireylere kazandırılmasına bağlıdır. Bu husus mesleki ve teknik eğitime yapılan yatırımlar ile doğrudan ilişkilidir.

Mesleki ve teknik eğitimi etkileyen önemli nedenlerden biriside küreselleşmedir. Yirminci yüzyıldan yirmi birinci yüzyıla aktarılan değerler arasında eğitimle birlikteliği açısından; hayat boyunca eğitim, çok kanallı eğitim, çok dilli ve kültürlü olma, küreselleşme, öğrencilere direk teorik bilgi öğretme yerine araştırarak ve uygulayarak öğrenme ya da öğrenmenin dikkate alındığı eğitim, üzerine düşünülmesi gereken önemli konulardandır (Oğuz vd., 2004: 17).

1.4.5.Politik ve Ekonomik Etkenler

Ülkelerin politik ve ekonomik durumlarının mesleki ve teknik eğitimi etkilemede önemi büyüktür.

Ulusal ekonominin tüm düzeylerinde iyi bir eğitim almış ve kendini geliştirmiş bireyler olmazsa, hiçbir yeni teknik ve modern verimlilik artırma planı, etkili bir biçimde anlatılamaz ve kullanılamaz. Bu yüzden, güçlü ve uzun dönemli bir eğitim politikası hükümetin öncelik vermesi gereken alanlar arasında olmalıdır. Bu politika ilköğretim, ortaöğretim ve yükseköğretim arasında, genel ve mesleki eğitim arasında, sosyal ve bilimsel konularda uzman eğitim arasında denge ve işbirliğini teşvik etmelidir (MPM, 1995: 293).

İyi bir eğitim almış, yetişmiş ve nitelikli insan örgütün verimliliğini artıran en önemli etkenlerdendir. Çalışanların mesleki yeterliliği ve işten aldıkları haz, onların verimliliğini artıran en önemli hususlardandır. Eğitim, bireysel gelişime katkıda bulunduğu gibi daha geniş kapsamda ekonomik kalkınmaya da büyük ölçüde katkıda bulunmaktadır (Hoşgörür, 2004: 2).

1.5.ÜLKELERE GÖRE MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİM

Hemen hemen bütün ülkelerde Mesleki ve Teknik Eğitim informal, örgün ve yaygın eğitim kurumları tarafından verilmektedir. Mesleki ve Teknik Eğitim uygulamaları ülkelere göre farklılıklar gösterilmektedir. Aşağıda 6 farklı ülkenin Mesleki ve Teknik Eğitim uygulamaları ele alınarak açıklamalarda bulunulmuştur. İncelenen ülkeler Almanya, Fransa, İngiltere, ABD, Japonya, Kanada'dır.

1.5.1.Almanya'da Mesleki ve Teknik Eğitim

Almanya'daki eğitim sistemine göre öğrenciler yedi yaşlarına geldiklerinde Grundschule (Temel Okullar) başlarlar ve eğitim süreleri dört veya altı yıldır. Bu okulların amacı çocuk yaştaki öğrencilerin hayal gücünü ve yeteneklerini geliştirmek, çocukların sosyalleşmesini sağlamaktır. Bu okullardan mezun olan öğrenciler not

ortalamalarına göre Gymnasium (Akademik Lise), Realschule (Ortaokul) ya da Hauptschule (Meslek Okulu)' ye yönlendirilirler. Gymnasium (Akademik Lise), üstün başarılı öğrencileri akademik öğrenime hazırlayan ve 9 yıllık eğitim veren okullardır. Realschule (Ortaokul), orta seviyede başarılı olan öğrencileri nitelikli bir mesleki teknik eğitime hazırlayan ve 6 yıllık bir eğitim veren okullardır. Hauptschule (Meslek Okulu), başarı seviyesi düşük öğrencilerin bir meslekte 6 yıl boyunca çıraklık eğitimi aldığı okullardır. Bu okullarda eğitimlerini tamamlayan öğrenciler üniversite veya çeşitli meslek okullarına devam edebilirler (Önsöz, 2016).

Mesleki ve teknik eğitim sistemi açısından diğer Avrupa ülkelerinden farklı olarak Almanya'da tam zamanlı meslek okulları çıraklık eğitimi veren okullar kadar yaygın değildir.

Almanya'da mesleki teknik eğitimin temeli 1969 Mesleki Eğitim Yasasına ile belirlenmiş olup 2005 yılında günün şartlarına ve düzenine göre güncellenmiştir. Yasa, mesleki ve teknik eğitim almak isteyen gençlere ulusal çapta tanınan meslekler için eğitim vermeyi planlamakla birlikte, ülkede tanınan ve mesleki teknik eğitim vermeyi hedefleyen; hükümet, federal eyaletler ve şirketler arasındaki yapıyı kapsamaktadır. (Yalçın, 2011: 512).

Almanya'nın mesleki teknik eğitim ve öğretim sistemi ikili (dual) eğitim sistemi olarak bilinmektedir. Gerçek hayatta bir çalışma ortamından oluşan pratik eğitim ve okullarda verilen teorik eğitimden oluşmaktadır. İkili (dual) sistemin temel özelliği, küçük ve orta ölçekli şirketler ile meslek okulları arasında sağlanan işbirliğidir. Bu işbirliği yasalarla sağlanmaktadır (Ekşioğlu, 2017: 269).

Ortaokul, meslek okulu veya akademik liselere 10.sınıfı bitiren öğrenciler çıraklık yapacak bir iş yerini belirlediği takdirde, haftada 3 gün iş yerinde pratik eğitim, 2 gün eğitim aldıkları meslek okulunda teorik eğitim alırlar. Öğrencilerin mesleklerini seçiminde İş Kurumu (Arbeitsamt) danışmanlık hizmeti verir. İşletmeler çıraklık eğitimine alacakları öğrencileri sınavla veya öğrencilerin 10.sınıf bitirme diplomalarına bakarak alırlar. Çıraklık eğitimi alan öğrenciler çıraklık yaptıkları yıl boyunca çıraklık ücreti alırlar (Önsöz, 2016).

1.5.2.Fransa'da Mesleki ve Teknik Eğitim

Fransa'da zorunlu temel eğitimin süresi 10 yıldır. Zorunlu eğitimin beş yılı ilköğretimde verilirken, kalan beş yılın dört yılı ortaöğretimin birinci devresinde verilir. Ortaöğretimin birinci devresini başarılı bir şekilde tamamlayan öğrencilerin, zorunlu temel eğitimlerinden mezun olabilmeleri için, ortaöğretimin ikinci devresindeki mesleki ve teknik eğitim ya da genel eğitim veren liselerden birinde bir yıl daha tam zamanlı eğitim görmeleri gerekmektedir (Ada ve Baysal, 2009: 200-202).

Fransa eğitim sistemi içerisinde ortaöğretimin, öğrencileri gerek üniversiteye gerekse gelecekte yapacakları mesleğe hazırlaması ve zorunlu eğitimin bir parçası olması açısından önemli bir yere sahiptir. Fransa eğitim sisteminde ortaöğretim basamağı iki devrelidir. Ortaöğretim birinci devresinde, 11-15 yaş arasındaki öğrencilerin eğitim almaktadır ve bu eğitim 4 yıl olmakla birlikte kolej(collège) adı verilen okullarda gerçekleşir. Ortaöğretim ikinci devresinde, kolejin devamı niteliğindeki, kısaca lise(lycée) olarak adlandırılan eğitim kurumlarında eğitim verilmektedir. Bu liselerde genel eğitim, teknik eğitim, mesleki eğitim verilmektedir. Bu liselerde eğitim 3 yıldır (Eğmir, 2014: 13-20).

Meslek liselerine giden öğrenciler, değişik dallardan diploma alıp öğrenim hayatlarını sonlandırabilirler. Bu öğrenciler iki tür belge alabilirler: Birincisi Mesleki yeterlilik sertifikası (CAP), diğeri Mesleki Eğitim Diploması (BEP). Meslek lisesini bitiren öğrenciler, eğer isterlerse öğrenimlerini sürdürebilirler, mesleki bakalorya (lise eğitiminden sonra olgunluk sınavına girilerek elde edilen diploma) programlarına katılabilirler ve mesleki bakaloryadan sonra Yüksek Teknisyen Diploması (BTS) programlarına kayıt yaptırabilirler (Aksakaloğlu, 2013: 43).

Fransa'da mesleki eğitim iki ayrı şekilde düzenlemiştir. Bunlardan birincisi başlangıç düzeyindeki mesleki eğitimdir. Bu mesleki eğitimde 16- 26 yaşlarındaki genç nüfusa verilmektedir. Genç nüfus çıraklık sözleşmeleri altında, eğitim kurumlarında ya da ön kalifiye dersleri yoluyla eğitilmektedirler. İkincisi ise sürekli mesleki eğitimdir. Bu mesleki eğitimde statüleri ne olursa olsun çalışan bütün işçilere verilmektedir. Bu

eğitimler işletmelerin yaptıkları zorunlu finansman ödemeleri ile karşılanmaktadır (CEDEFOD, 1998: 5).

1.5.3.İngiltere’de Mesleki ve Teknik Eğitim

İngiltere’de ki eğitim sistemi ilköğretim, ortaöğretim, ileri eğitim ve yükseköğretim olarak dört kademeye ayrılır. Eğitim 5-16 yaş arasındaki çocuklar için zorunludur. Zorunlu eğitim sonrası ortaöğretim 16-18 yaşındaki öğrenciler için eğitim vermektedir. Öğrenciler 16 yaşlarına geldiklerinde Ortaokul, Altıncı Sınıf Eğitimi, İleri Eğitim Kolejleri, Üçüncü Kademe Kolejleri’nde biri tercih ederler. Bu eğitim kurumlarından ortaokul ve Altıncı Sınıf Kolejlerinde genel eğitim, İleri Eğitim Kolejleri’nde mesleki eğitim, Üçüncü Kademe Kolejleri’nde ise mesleki ve genel eğitim bir arada verilmektedir (Çabuk, 2002).

İngiltere eğitim sisteminde mesleki eğitim, birçok ortaöğretim kurumunda genellikle yaş sınırı olmadan, 16 yaşını aşmış ve zorunlu eğitimini tamamlamış öğrencilerin İleri Eğitim Kolejleri’ni ya da Üçüncü Kademe Kolejleri’ni tercih etmesi ile başlar. İngiltere’de öğrenciler bazı meslekleri tercih edebilmeleri için bazı zorunlu yetenekleri göstermesi gerekmektedir. Bu yeteneklerin değerlendirilmesi, öğrencilerin niteliklerine göre veya yazılı, sözlü ve uygulama sınavlarından aldıkları nota göre yapılır. İngiltere’de mesleki ve teknik eğitim genellikle sertifika veren programlar ile sürdürülür.

İngiltere genelinde mesleki teknik eğitim ve öğretimin kalitesini düzenleyen ve değerlendiren, devlet ile ortak çalışma yürüten birçok kuruluş vardır. Bu kuruluşlar ayrıca uluslararası alanlarda da faaliyetlerini sürdürmektedirler. Bunlardan bazıları şunlardır (Başer, 2010: 22):

- Edexcel
- Şehir & Esnaf Birlikleri (City & Guilds)
- Cambridge Üniversitesi Uluslararası Denetimleri (University of Cambridge International Examinations- CIE)

- Londra Ticaret ve Sanayi Odası İmtihan Heyeti (London Chamber of Commerce and Industry Examinations Board)
- Yeminli Mali Müşavirler Derneği (Association of Chartered Certified Accountants-ACCA)

1.5.4.Amerika Birleşik Devletlerinde Mesleki ve Teknik Eğitim

Amerika Birleşik Devletleri (ABD)'nde eğitim okul öncesi, ilköğretim, ortaokul, lise, lise sonrası eğitim olmak üzere beş kademeye ayrılır. Zorunlu eğitim 12 yıl olmakla beraber, 6/7- 17/18 yaş arasındaki öğrencileri kapsar.

ABD'de mesleki ve teknik eğitim esnek bir yapıya sahiptir. Liseden mezun olan öğrenciler mesleki eğitim almak istediklerinde yüksekokullar bünyesinde yer alan eğitim kurumlarında 2 yıl eğitim görürler. Lisede 11. ve 12. sınıflarda eğitim alan öğrenciler mesleki eğitime devam etmek istediklerinde, büyük mesleki ve teknik liseler ve bazı özel amaçlı liseler ortaöğretim düzeyinde teknik programlar uygularlar. Bu programlara katılan öğrencilere diplomanın yanında mesleki yeterlilik belgesi verilir (Güçlü ve Bayrakçı, 2004: 55).

Amerika'da mesleki ve teknik eğitimin liseden sonra iki yıl olmak üzere paralı olarak verilmektedir. Genellikle teknik eğitimde en az yeterliliğe sahip olmak için iki yıllık yükseköğretim programlarına devam etme zorunluluğu bulunmaktadır. Öğrenci bu iki yıllık ön lisans seviyesinde teknik eğitimi bitirebilir. Öğretim programları uygulayan kurumlar arasında yatay geçiş hakkı olduğu için öğrenciler ön lisanstan dört yıllık bir yükseköğretim kurumuna geçiş yapabilirler (Baş, 2013: 73).

1.5.5.Japonya'da Mesleki ve Teknik Eğitim

Japonya'daki eğitim sistemine göre, zorunlu eğitim 6-15 yaş arasındaki öğrencilere 9 yıl süre ile verilmektedir. Bu zorunlu eğitimin ilk 6 yılı ilkokul kalan 3 yılı ise ortaokuldur. Zorunlu eğitimi tamamlayan öğrenciler Genel Lise, Meslek Liseleri, Teknoloji Kolejleri, Özel Eğitim Programı Uygulayan Kolejlerden birini tercih etmek isterler ise 3 yıllık bir ortaöğretim eğitimi alırlar. Teknoloji Kolejleri mesleki eğitim

veren okullardır ve bu okullardan mezun olan öğrenciler teknisyen unvanını alırlar. Ayrıca Japonya'da Çok Programlı Liselerde mesleki ve pratik eğitim veren kurumlardır. Bu okullar 1 yıllık mesleki ve teknik eğitim kursları vermektedir. Bu okullarda; terzilik, aşçılık, muhasebe gibi kurslar verilmektedir (Telci ve Balcı, 2007: 364-365).

Hem okul hem de iş (firma/kuruluş) temelli mesleki eğitim ve uygulama, oldukça gelişmiş ve iyi kurulmuş bir altyapıya sahip olan Japonya'da sağlanmıştır. Bununla yanı sıra iş temelli eğitim Japonya'daki en önemli mesleki eğitim ve uygulama şeklidir. Ama genel olarak bakıldığında birçok ülkede, özel kuruluşların verdiği mesleki eğitim ve öğretim kamu tarafından sağlananlarla karşılaştırıldığında zayıf kalmaktadır. Ancak bu durum Japonya'da bir istisnadır, zira Japonya hem özel hem de kamu kurumlarındaki mesleki eğitim oldukça başarılıdır (Tilak, 2002: 12).

1.5.6.Kanada'da Mesleki ve Teknik Eğitim

Mesleki eğitim, çok yıllık bir programa ya da bir beceri veya ticaret alanında öğrenciyi doğrudan bu beceri veya ticarete bağlı olan kariyer ya da programa yönlendirmek için, uzmanlık eğitimi sağlayan bir dizi kursa denk gelir. Liselerde, devlet kolej ve enstitülerinde lise sonrası eğitim seviyesinde, özelde kar amaçlı kolejlerde ve işyerlerinde çıraklık programları vasıtasıyla sunulur. Lise seviyesinde mesleki programlar ayrı, kalifiye okullarda veya hem akademik hem de mesleki akış sunan okullarda seçmeli programlar olarak gösterilebilir. Lisedeki okul programları öğrenciyi işgücü, bir lise sonrası program veya bir çıraklık için yetiştirir. Özel kolejlerin ruhsatları bölgesel hükümetler tarafından verilebilir ya da bunlar lisanssız olarak çalışabilir. Bunlar bir miktar devlet finansmanı alabilir fakat daha büyük çapta okul ücretleri vasıtasıyla fonlanır ve iş, sağlık bilimleri, insani hizmetler, uygulamalı sanatlar, bilişim teknolojisi, elektronik, hizmet ve ticaret gibi alanlarda programlar sunar. Bazı özel kariyer kolejlerinin daha kısa süreli programlar sunmalarına rağmen, bu programlar genelde bir veya iki yıllık eğitim gerektirir. Bazı yönetim birimlerine artan sayıda gencin katılmasıyla, Kanada'daki çıraklık programları genel olarak yetişkinlere yönelik olarak düzenlenmiştir. İlgili endüstri işyerlerinde verilen stajdan sorumludur ve eğitim kurumu teorik bileşenleri sağlar (Yazıcı, 2009: 72).

1.6.TÜRKİYE’DE MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİM

Bu bölümde Türkiye’de Mesleki Eğitimin Tarihsel Gelişimi ve Türkiye’deki Mesleki ve Teknik Eğitim’in genel yapısından bahsedilmiştir.

1.6.1. Türkiye’de Mesleki Eğitimin Tarihsel Gelişimi

Ülkemizde mesleki ve teknik eğitim 12.yy’dan 18.yy sonuna kadar geleneksel usullerle esnaf ve sanatkârlar tarafından, Selçuklularda “Ahilik”, Osmanlılarda “Lonca” ve “Gedik” adı altında verilmiştir. Mesleki ve teknik eğitimde modern anlamda yapılan ilk düzenlemeler 18.yy’da orduyu düzenlemek amacıyla geliştirilmiştir. Mesleki ve teknik eğitim, 1860’lı yıllarda örgün eğitim kurumları altındaki meslek ve sanat okullarında verilmeye başlanmıştır (MEB, 2014: 17).

Cumhuriyetin ilan edilmesi ile birlikte mesleki ve teknik eğitim devlet politikalarında yer almıştır. Bu bağlamda mesleki ve teknik eğitim 1927 yılında MEB’in görev ve hizmet alanına dâhil edilmiştir. Mesleki ve teknik eğitim, 1933 yılında MEB’in bünyesinde kurulmuş olan Mesleki ve Teknik Tedrisat Umum Müdürlüğü tarafından verilmeye başlamıştır. 1941 yılına gelindiğinde Mesleki ve Teknik Öğretim Müsteşarlığı kurulmuştur. 1960’lı yıllara gelindiğinde bu müsteşarlık yerini, erkekler için ayrı kızlar için ayrı olmak üzere Teknik Öğretim Genel Müdürlüğüne ve Ticaret Öğretimi Genel Müdürlüğü’ne bırakmıştır.

2011 yılında yayımlanan 652 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile mesleki ve teknik eğitim yürütülmesinden sorumlu olan kurumlar, Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü (MTEGM) adı altında toplanmıştır. Yaygın mesleki eğitim ile açık öğretim kurumları da Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü (HBÖGM) bünyesinde birleştirilmiştir (MEB, 2014: 17).

1.6.2. Türkiye’de Mesleki ve Teknik Eğitimin Genel Yapısı

Türkiye’nin eğitim sisteminde mesleki ve teknik eğitim, örgün ve yaygın eğitim kurumlarında verilmektedir. Türkiye’de mesleki ve teknik eğitim, ortaöğretim kademesinde yer almakta ve meslek yüksek okullarında devam etmektedir. Mesleki ve teknik eğitime, öğrenciler tercih ettikleri takdirde dört yıllık lisans programlarında devam ettirmeleri de mümkündür (Orhaner ve Tunç, 2003: 208).

Mesleki ve teknik ortaöğretim, çeşitli programların uygulandığı mesleki ve teknik liselerden oluşmaktadır. Bu liseler aşağıdaki Tablo 1’de gösterilmiştir.

Tablo 1: Mesleki ve Teknik Ortaöğretim Okulları

Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi	Kız Teknik ve Meslek Lisesi	Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesi	Ticaret Meslek Lisesi	Sağlık Meslek Lisesi	Mesleki ve Teknik Eğitim Merkezi	Çok Programlı Lise
<ul style="list-style-type: none">• Anadolu Teknik Lisesi• Anadolu Meslek Lisesi• Teknik Lise• Endüstri Meslek Lisesi• Denizcilik Meslek Lisesi• Denizcilik Anadolu Meslek Lisesi• Tarım Meslek Lisesi• Tarım Anadolu Meslek Lisesi• Tapu Kadastro Meslek Lisesi	<ul style="list-style-type: none">• Anadolu Kız Teknik Lisesi• Anadolu Kız Meslek Lisesi• Kız Teknik Lisesi• Kız Meslek Lisesi	<ul style="list-style-type: none">• Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesi• Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesi	<ul style="list-style-type: none">• Ticaret Meslek Lisesi• Anadolu Ticaret Meslek Lisesi• Adalet Meslek Lisesi• Anadolu İletişim Meslek Lisesi	<ul style="list-style-type: none">• Anadolu Sağlık Meslek Lisesi• Sağlık Meslek Lisesi	<ul style="list-style-type: none">• Mesleki ve Teknik Eğitim Merkezi	<ul style="list-style-type: none">• Lise Programı• Meslek Lisesi Programı• İmam Hatip Lisesi Programı

Kaynak: MEB, 2014: 18

Mesleki ve teknik ortaöğretim okullarında ve kurumlarında 62 alanda ve 226 dalda eğitim ve öğretim verilmektedir. Mesleki eğitim merkezlerinde 31 alanda ve 152 dalda çıraklık eğitim ve öğretim kursları verilmektedir.

Örgün mesleki ve teknik eğitimde 9.sınıf dersleri, Anadolu sağlık meslek liseleri haricindeki tüm okullarda ortaktır. 9. sınıfı tamamlayan öğrenciler şartların karşılanması koşuluyla istedikleri alanları tercih etmekte özgüdürler. Meslek lisesi ve teknik liselerin 10.sınıf öğrencileri mesleki alanlarında, 11. ve 12.sınıfta okuyan öğrenciler ise eğitim aldıkları alanın istedikleri bir dalında eğitimlerine devam ederler.

Yaygın eğitim sisteminde çıraklık, kalfalık ve ustalık eğitiminden sorumlu mesleki eğitim merkezlerinin görev ve işleyişleri 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanunu ile düzenlenmiştir. Mesleki eğitim merkezlerinde aday çırak öğrencilerin kalfalık dönemi öğrencilerinin eğitimleri verilmektedir. Çıraklık eğitimine 14 yaşından büyük ve 19 yaşından küçük olan kişiler başvurabilirler. 2012 yılında 12 yıllık zorunlu eğitim sistemine geçilmesinden sonra çıraklık eğitimine devam etmek isteyen öğrenciler, ortaokuldan mezun olduktan sonra AÖL veya MAÖL'nden birini tercih etmek zorundadırlar. Çıraklık eğitimi, haftada 5 iş günü iş yerlerinde pratik uygulama, 1 iş gününde ise mesleki eğitim veren kurumlarda teorik olarak verilmektedir. Çıraklık eğitimi sonucunda kalfalık sınavında başarılı olan öğrencilere kalfalık belgesi verilmektedir. Ustalık belgesi almak isteyenler ise, bakanlık tarafından açılan kurslara katılmalı ya da kalfalık belgesini aldıktan sonra ez az beş yıl bu meslekte görev yaptıktan sonra ustalık sınavlarına doğrudan başvuru yapabilirler (MEB, 2014: 30- 38).

Örgün eğitim kurumlarında mesleki ve teknik eğitiminden mezun olan öğrencilere eğitimlerini tamamladıklarına dair diploma ve iş yeri açma belgesi verilirken yaygın eğitim kurumlarında mesleki eğitimini tamamlayan öğrencilere bakanlık onaylı belge verilmektedir. Son yıllarda mesleki ve teknik eğitimin okullarındaki öğrenci sayılarının artırılması ve niteliğinin yükseltilmesine yönelik önemli adımlar atılmıştır. 2003 yılında öğrencilere meslek yüksekokullarına sınavsız geçiş hakkının verilmesi ve yükseköğretime giriş sınavlarındaki katsayı eşitsizliğinin ortadan kaldırılması bu adımlara örnek olarak gösterilebilir.

Yükseköğretim Kanunu'na göre; meslek yüksekokulları, belirli mesleklere yönelik ara eleman yetiştirmeyi amaçlayan dört yarıyıldan oluşan 2 yıllık eğitim-öğretim veren bir yükseköğretim kurumu düzeyindedir. Ön lisans düzeyinde mesleki eğitim veren meslek yüksekokulları 2547 Sayılı Yükseköğretim Kanunu ile üniversiteler bünyesine alınmış olup hem yörenin özelliğine göre ara eleman ihtiyacını gidermek, hem de yükseköğrenim almak isteyen öğrencilerin yoğunluğunu azaltmak üzere Türkiye geneline yayılmıştır.

Mesleki ve Teknik Eğitimin yükseköğretim kademesindeki öğrenci bakımından en büyük kurumu Meslek Yüksekokullarıdır. Meslek Yüksekokullarında 270 programda eğitim verilmektedir. Öğrenciler tarafından en çok başvuru alan programlar muhasebe, bilgisayar ve işletme programlarıdır (MEB, 2014: 30- 38).

Türkiye'de mesleki eğitim adıyla yürütülmekte olan eğitim-öğretim faaliyetlerinin büyük çoğunluğu ortaöğretim (lise) ve ön lisans düzeyinde gerçekleştirilmektedir. Mesleki eğitimle ilgili fakültelerde devam eden üst düzey öğretim faaliyetleri akademik eğitimle birlikte yürütülmektedir. Ortaöğretimde meslek lisesi, ön lisans düzeyinde öğretim hizmeti veren meslek yüksekokulları bulunmakla birlikte lisans düzeyinde mesleki öğretim bir nevi akademik nitelik de kazanmaktadır. Meslek yüksekokullarından mezun olan öğrenciler Dikey Geçiş Sınavı (DGS)'ye girerek dört yıllık eğitim veren fakültele geçiş haklarına sahiptirler. Lisans düzeyindeki mesleki eğitim farklı isimler ve programlar adı altında yürütülmektedir.

1.7. MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİMDE KARŞILAŞILAN SORUNLAR

Mesleki ve teknik eğitimin, genel eğitimden farkı daha fazla ilgi ve olum tutum istemesidir. Çünkü öğrencilere hem teorik bilginin hem de pratik bilginin öğretilmesinin amaçlandığı bu eğitimin başarılı olmasında, öğrencilerin tercih ettikleri meslek alanlarına olan tutumları, ilgileri gibi duyuşsal özellikleri önemli bir rol oynamaktadır.

Öğrencilerin mesleki ve teknik eğitime geçiş sürecinde öğrencilerin tercih edecekleri mesleki eğitimin ailelere ve öğrencilere tanıtımı büyük önem taşımaktadır. Çocuklarını yönlendiren aileler, birçok meslek türünün ne işe yaradığını bilmemekte

veya gelecekte önem kazanacak meslekleri yeterince tanımamaktadır. Bu sebepten gerek toplantılarla, gerekse basılı ya da görsel medya aracılığıyla aileler ve öğrenciler bilinçlendirilmelidir (Adıgüzel, 2014).

Mesleki ve teknik öğretimle ilgili sorunlardan birisi modüllerdir. Bu modüllerin çeşitlendirilmeli ve özellikle özel sektörün de göz önüne alınarak öğretim modüllerinin iş piyasasının istekleri doğrultusunda yayımlanmalıdır. Günümüzde mesleklerin gelişmesi sonucunda mesleki ve teknik eğitimin belirli ana alanlardan ziyade çok özel branşlarda veya modüllerde ayrıntılı olarak gösterilmesi zorunlu hale getirmiştir. Mesleki ve Teknik Eğitim Yönetmeliğinde “Mesleki eğitim programlarının, ulusal meslek standartlarına uygun olarak ve modüler yapıda hazırlanması esastır.” vurgusu yapılmış olmasına karşın bu uygulama tam olarak uygulanamamıştır. İş dünyasının beklentileri ve ihtiyaçları göz önüne alındığı takdirde zenginleştirilmiş modüller ile mesleki ve teknik eğitimin ülke yararına olacağı görülmektedir (Şencan, 2008: 10).

Mesleki ve teknik eğitimin en önemli sorunlarından biri de nitelik sorunudur. Mesleki ve teknik eğitim alan öğrencilerde mesleğin gerektirdiği yeterlilikleri kazanmadıkları tespit edilmiştir. Bu düşünce hem mesleki eğitimde görev yapan öğretmenler, hem öğrenciler hem de işverenler tarafından dile getirilmiştir. Toplumun Meslek Lisesi algısının değiştirilmesi gerekmektedir. Bu algının değişebilmesi bakanlık ve sektör temsilcilerinin katkıları ile basın yayın organlarında Mesleki Eğitimin önemi ve geleceği ile ilgili kamu spotları yayınlanmalıdır (Mesleki ve Teknik Eğitim Kongresi, 2016). Mesleki ve teknik eğitim programlarında internet ortamlarında teknolojilerden yararlanma ve ortak derslerde iş yeri açma, muhasebe, yönetme, hukuk gibi derslere yer verilmesi eğitimin niteliğiyle doğrudan ilgilidir. Bu sebepten eğitim programlarında, bu dersler gösterilmeli ve bu derslerin gösterilmesinde bilişim teknolojilerinden yararlanılmalıdır. Bunun sonucunda mesleki ve teknik eğitimin niteliği artırılmış olacaktır.

Mesleki ve teknik eğitim öğrencilerinin aldıkları mesleki eğitim ile ilgili meydana gelen gelişmeleri takip edebilecek seviyede yabancı dil bilgisine sahip olmamaları mesleki eğitimin sorunlarından birisidir. Bu nedenle mesleki ve teknik liselerde öğrencilerin yabancı dil becerisi kazanması için özel bir önem verilmeli ve

Avrupa Birliği (AB)'nin öğrenci değişim programlarından yararlanılmalıdır. Mesleki ve teknik liselerdeki öğretmenlerin de yabancı dil bilgilerinin geliştirmeleri için destek verilmelidir. Bu tür uygulamalar öğrencileri mesleki ve teknik liseleri tercih etmelerini artıracak ve akademik açıdan daha başarılı olan öğrencilerde bu okulları tercih etmesini neden olacaktır. (Adıgüzel, 2014).

Nüfusu belli sayının altında ve alanında sektör bulunmayan yerleşim yerinde açılan meslek liselerinin en büyük sorunu işletmelerde beceri eğitimin özüne uygun şekilde yapılamamasıdır. Bu durumda kasaba ilçe gibi işletmelerin az olduğu hatta olmadığı yerlerde öğrencileri bu eğitimi okulda almakta bu da bu dersin amacına ulaşmamızda bir engel olmaktadır. Bu bağlamda siyasi kaygılarla her yerleşim yerinde bu okulların, alan ve dalların açılmaması gerekmektedir bölgenin iş istihdam analizleri incelenmeli ve iş istihdam olanağı yüksek yerlerde bu okullar açılmalıdır (Mesleki ve Teknik Eğitim Kongresi, 2016).

Uygulanan eğitim sisteminde mesleki ve teknik eğitim okulları ile sanayi arasındaki ilişkiler yeterli seviyede değildir. Uygulanan işbirliği genellikle tek taraflıdır ve okullardan sanayiye yöneliktir. Öğrencilerin iş yerlerinde eğitim aldıkları süreçte ucuz iş gücü olarak kullanılmalarını engelleyebilecek bir iş birliği geliştirilememiştir. Bu sebepten, mesleki ve teknik eğitim okulları ile sanayi arasındaki işbirliğinin sağlıklı bir şekilde kurulması gerekmektedir. Bu iş birliği ile öğrencilerin proje odaklı çalışmaları sağlanmalıdır. Bu iş birliği ile meslek lisesi öğretmenlerinin sanayi ile ortak projeler geliştirerek hem mesleki deneyimlerini artırması hem de teorik bilgilerini güncellemeleri sağlanarak okul- sanayi iş birliğine geliştirilebilir (Adıgüzel, 2014).

1.8.TÜRKİYE'DE MUHASEBE EĞİTİMİ

Bu bölümde muhasebe eğitimi kavramı, muhasebe eğitiminin amacı, muhasebe eğitiminin önemi, muhasebe eğitiminin unsurları, muhasebe eğitiminden beklentiler ve muhasebe eğitiminin genel yapısından bahsedilmiştir.

1.8.1. Muhasebe Eğitimi

Finansal nitelikte işletmelerin yapmış oldukları olay ve işlemlerinin kayıt ve sınıflandırılması bilimi ve bu işlem ve olayların önem arz eden bir şekilde özetlenmesi, çözümlenmelerin ve yorumların yapılması ve elde edilen sonuçların karar verme ve bir yargıda bulunacak kişilere iletilmesi sanatına muhasebe denir. (Akdoğan ve Aydın, 1987: 131).

Öğrencilerin işletmenin yararına olacak bilgileri belirlemesi, bu bilgileri işleme, doğruluğunu kontrol edilmesi, raporlar halinde düzenlemesi ve bu raporlardaki bilgilerin karar almada nasıl kullanması gerektiğinin öğretilmesi ve bu bilgilerin uygulanması konusunda öğrencilerin yeteneğinin bilgi teknolojilerinden yararlanarak geliştirilmesine muhasebe eğitimi denir (Gökçen, 2007: 43).

Muhasebe eğitiminde teori ve pratik uygulama birbirinden ayrılmaz parçalardır. Eğitimin bütün aşamalarında önceden verilmiş olan temel bilgilerin yeni verilecek bilgilerle kavranması, birbirleriyle bütünleşmesinin sağlanmalıdır. Bu bilgilerin yapılacak olan uygulamalar ile pekiştirilmesi gerekmektedir (Demirkan, 2001: 52).

1.8.2. Muhasebe Eğitiminin Amacı

Muhasebe temel kavram ve ilkelerini öğrencilere kazandırmak, öğrenciler tarafından bilginin oluşturulması, doğruluğunun kontrol edilmesi ve en önemlisi analiz edilip yorumlanarak karar alma aşamasında kullanılması, muhasebe eğitiminin amacıdır (Zaif, 2004: 53-62).

Muhasebe eğitiminde, öğrencilere işletme için hangi bilgilerin faydalı olduğunun, bu bilgilerin nasıl ve ne şekilde kaydedileceğinin, nasıl sınıflandırma yapmaları gerektiğinin, bu bilgilerin doğruluğunun nasıl denetleneceğinin, denetlenen bilgilerin raporlar halinde nasıl düzenleneceğinin, raporlanan bilgilerin karar almada nasıl kullanılacağı ve nasıl uygulanacağı öğretilmesi amaçlanmaktadır (Süer, 2007: 18).

Muhasebe eğitiminin amacı, mesleki bilgi ve iletişim becerisine sahip, zamanın gerektirdiği değişime ayak uydurabilen, meslek etiğine sahip meslek mensuplarının yetiştirilmesi olarak açıklanabilir.

Ortaöğretimdeki muhasebe eğitimi muhasebe sektörünün ihtiyaç duyduğu ara eleman ihtiyacını karşılamayı amaçlamaktadır. Bu nedenle ortaöğretimde verilen muhasebe eğitimi, mesleki teknik eğitim kapsamında ve uygulamaya yöneliktir. Bu yönüyle yükseköğretimden ayrılır. Çünkü yükseköğretimde muhasebe eğitimi teorik olarak verilir (Özdemir, 2003: 50).

1.8.3.Muhasebe Eğitiminin Önemi

Muhasebenin ürettiği bilgiye ihtiyaç duyan ilgi grupları yöneticiler, çalışanlar, ortaklar, müşteri ve satıcılar, sendikalar, kredi verenler, sosyal güvenlik kuruluşları, devlet, araştırmacılar, kamuoyu gibi kurum ve kuruluşlardan oluşmaktadır. Muhasebeye duyulan ihtiyaç geniş bir çevreye yayıldığı için bu bilgiyi üretenlerin bu geniş kitlenin ihtiyacına uygun çağdaş, donanımlı ve meslek etiğinden haberdar olarak eğitilmesi gerekmektedir (Soylu, 2014: 11).

Günümüz döneminde işletmelerin finansal durumları ve faaliyet sonuçları gün geçtikçe toplumun çoğu kesimi tarafından fazla talep edilir duruma gelmiştir. Muhasebe işlemleri sonucunda elde edilen bilgiler, başta işletmeler olmak üzere, hissedarlar, işletme çalışanları, yatırımcılar, kredi ve finansman kuruluşları, sektörde bulunan diğer işletmeler, devletin vergi ile ilgili kurumları, birlikte iş yapacağı yurtiçi ve yurtdışında faaliyet gösteren işletmeler gibi kurumlar için büyük önem arz etmektedir (Demirkan, 2001: 52).

Muhasebe meslek mensuplarının, içinde bulunduğu çevresel koşulları görebilme, oluşan sorunları belirleme ve sorunlara çözümler üretme yeteneklerinin kazandırılması açısından muhasebe eğitimi çok önemlidir. Bunun yanı sıra muhasebe eğitimi, ilişkili olduğu alanlarla (işletme, üretim, pazarlama, finans, hukuk, istatistik vb.) desteklenmelidir. Bu sebepten muhasebe eğitimi, muhasebe meslek mensuplarına gerekli bilgi ve beceriyi kazandırması, kazanılan bu bilgi ve becerilerin hayata

geçirilmesi ve sürdürülmesi açısından büyük önem taşımaktadır. Ancak bu önemin gerekliliklerinin giderilmesi için muhasebe eğitimin kalitesinin artırılması gerekmektedir (Kalmış ve Yılmaz, 2004: 4).

1.8.4.Muhasebe Eğitimi Unsurları

Muhasebe eğitiminde istenilen amaca ulaşabilmek için, eğitim sürecinde etkili olan bütün unsurlar amaca hizmet edebilecek niteliklere ve kaliteye sahip olması gerekmektedir (Kaya ve Daştan, 2006).

Muhasebe eğitiminin kalitesine etki eden çok sayıda faktör bulunmaktadır. Ancak bir eğitim sisteminin verimliliği, eğitim sistemini oluşturan unsurların öğrenen (öğrenci), öğreten (öğretmen), öğretilenin belirli bir hedefe doğru uyum içerisinde ilerlemesine bağlıdır. Bu nedenle bu bölümde öğrenci, öğretmen, eğitim öğretim araçları incelenecektir.

1.8.4.1.Öğrenci

Öğrenciler eğitimin var olma sebebidir. Bu nedenle eğitimdeki dikkatler öğrenciler üzeri yoğunlaşmaktadır. Bu durum öğrencinin eğitimde pasif bir rol üstlenmesi anlamına gelmemeli, aksine öğrencilerin kendilerine yüklenen bilgileri kullanabilme becerileri olmalıdır. Muhasebe eğitimini sonucunda öğrencilere yüklenen bilgilerin pratikte kullanılması çok önemlidir. Eğitim süresince öğrenciler sadece eğitim kurumlarından aldıkları bilgi ile yetinmeyerek kendilerini aldıkları eğitimin çerçevesinde geliştirmelilerdir aksi takdirde eğitimde kalitesizlik meydana gelecektir. (Kaya ve Daştan, 2006).

1.8.4.2.Öğretmen

Öğretmenler, okul ve sınıf ortamını öğrenciler için uygun, ilginç ve zevkli bir hale getiren, çeşitli öğretim yöntemleri ve tekniklerinden yararlanarak öğrencilerin eğitim ve eğitim sonrası hayatlarını şekillendirmeye yardımcı olan kişilerdir (Büyükkaragöz vd., 1999).

Öğretmenler sorumluluklarını ve kişisel haklarını, mesleği ile alakalı kanun, yönetmelik ve tüzükleri, toplum içindeki yerini ve önemini bilmelidir. Mesleği ile ilgili gelişmeleri ve güncellemeleri takip etmeli, elde edindiği bilgilerle kendine yenilemeli ve geliştirmelidir. Bunun yanı sıra, eğitim kurumlarının yapısı ve işleyişi hakkında bilgi sahibi olmalı ve bu bilgileri benimsemeli, bu kurumlar içindeki yerini ve önemini anlayabilmelidir (Erdur, 2007: 217).

1.8.4.3. Öğretim Araçları

Günümüzde dersler, genellikle sınıf ortamlarında, öğretmenler tarafından verilmektedir. Öğrencilerin çeşitli şekillerde oturdukları, öğretmenlerin ders anlattığı tahta, projeksiyon, akıllı tahta gibi araç ve gereçlerin kullanılarak eğitim öğretim faaliyetlerinin gerçekleştirildiği ortama sınıf adı verilir. Sınıf ortamlarının geliştirilmesi ve zenginleştirilmesi öğrencilerin derse olan ilgi ve alakalarının artmasına neden olur.

Mesleki ve Teknik Anadolu liselerinde ders araç gereçlerinin içinde yer alması gereken unsurların başında laboratuvarlar gelmektedir. Muhasebe bilgilerinin sıklıkla güncellenmesi ve günümüzde iş hayatındaki muhasebe işlemlerin bilgisayarlarda gerçekleştirilmesi nedeniyle meslek mensubu adaylarının teknolojik açıdan donanımlı olması gerekir. Bu nedenle okullarda ve kurslarda ofis programları laboratuvarları ve bilgisayarlı muhasebe laboratuvarlarının bulunması önemlidir.

Mesleki ve teknik eğitim kurumlarında çağımızın teknolojik imkânlarından yararlanılmaması durumunda mesleki dersler, genel kültür dersleri olmaktan ileri gidemeyecektir. Bu nedenle mesleki teknik eğitimde, teknolojik imkânlardan yararlanılarak eğitim verilmelidir (Dursun, 2006: 17).

1.8.5. Muhasebe Eğitiminden Beklentiler

Muhasebe meslek mensuplarının görevlerinde zamanla değişimler ve gelişmeler olmuştur. İlk başlarda muhasebe, ticari defterler kayıt yapmak olarak algılanıyordu. İşletmelerin iş yaptığı kişi ve kurumların çoğalmasıyla muhasebenin yerine getirmesi gereken görevlerinde de artışlar meydana geldi. Bu görevlerin tamamının yerine

getirilmesinde muhasebe meslek mensupları zorluklar yaşayabilmektedir. Bu nedenle ara elemanlara olan ihtiyaç gün geçtikçe artmaktadır. Bu görevlerin yerine getirilmesinde yardımcı olan ara elamanlar, Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinde (MTAL) muhasebe eğitimi alan öğrencilerden sağlanmaktadır.

Muhasebecilerin görevlerini daha verimli şekilde yerine getirmesindeki en önemli neden teknolojidir. Teknolojinin her alanda yaygınlaşmış olması, muhasebeden beklenen görevlerin yerine getirilmesini hızlandırmış ve kolaylaştırmıştır. Teknoloji kullanımının yaygınlaşmış olması muhasebecilerin işlerini kolaylaştırırsa da bu teknoloji kullanacak bireylerin iyi bir eğitim almaları gerekmektedir. Bu sayede zaman ve insan gücü israf edilmemiş olacaktır.

Muhasebe eğitimi alan bireylerden, VUK’nda belirtilen ticari belgelerin (fatura, gider makbuzu, çek, senet vb.) hangisinin hangi amaçla kullanılması gerektiği hakkında yeterli bilgiye sahip olmaları istenmektedir. Bunun yanı sıra bu ticari belgelerin düzenlenmesi, raporlanması, saklanması gibi konularda da bilgi sahibi olmaları beklenmektedir. Çünkü bilgi araştırmacıları sağlıklı bilgiler bulmak ister ve bu da ticari belgelerin doğru ve düzenli bir şekilde düzenlenmesi ile gerçekleştirilir (Süer, 2007: 19-21)

İşletmelerin muhasebe bölümü çalışanlarından temel finans bilgilerinin yanı sıra bütçeleme, raporlama analiz gibi genel bilgilerin yanında spesifik olarak iç denetçi, maliyetleme, insan kaynakları muhasebesi vb. konularda da bilgi sahibi olmalarını istedikleri tespit edilmiştir. Bu sebepten, muhasebe eğitiminde işletmenin spesifik fonksiyonlarının muhasebe mensuplarına öğretilmesi durumunda, işletmelerin muhasebe eğitiminden beklentileri karşılanabilir (Apak vd., 2016).

İşletmelerin muhasebe eğitiminden beklentilerinin karşılanmasında söz edilen bilgi ve becerilerin bir kısmı MTAL’de verilmekte olan teorik eğitim ile sağlanmaktadır. Geri kalan kısmı ise işletmelerde verilen beceri eğitimi ile sağlanmaktadır. Ancak teknolojide meydana gelen hız gelişmeler sonucunda, beceri eğitiminde yaşanan sorunlar ve eğitim sistemindeki değişimler çerçevesinde MTAL’de verilen muhasebe eğitimi, muhasebe eğitiminden beklenen beklentileri karşılamada

yetersiz kalmıştır. Ayrıca yapılan yanlış ve hatalı düzenlemeler sonucunda bilen ve anlayan fakat bildiğini pratikte uygulayamayan kişiler yetiştirilmiştir.

Yakın bir zamana kadar Mesleki ve Teknik Anadolu Liseleri sektörün beklentilerini karşılamayı amaçlayan, ancak yapılan uygulamalar nedeniyle bu amacına ulaşamayan bir yapıya sahipti. Uygulamaya konulan MEGEP ile bu beklentilerin daha etkin ve verimli bir şekilde karşılanması amaçlanmaktadır. Bu sayede sektörün ihtiyaç duyduğu nitelikli ara elemanların daha iyi eğitilmiş olması beklenmektedir. Ayrıca beklentilerin daha iyi karşılanabilmesi için muhasebe eğitimi olumsuz yönde etkileyen etkenler ortadan kaldırılarak, muhasebe eğitimi öğrenciye daha fazla uygulama olanağı tanıyacak şekilde verilmelidir. Bu sayede nitelikli insan gücü yetiştirilmiş olacaktır (Süer, 2007: 19-21).

1.8.6. Türkiye Muhasebe Eğitimin Genel Yapısı

Ülkemizdeki muhasebe eğitimi, örgün eğitim ve yaygın eğitim kurumları tarafından verilmektedir. Örgün muhasebe eğitimi ortaöğretim ve yükseköğretim okullarında gösterilirken, yaygın muhasebe eğitimi meslek kuruluşları tarafından ya da örgütler aracılığıyla verilmektedir.

Ülkemizdeki muhasebe eğitimi, ortaöğretim seviyesinde MTAL, Halk Eğitim Merkezleri, Çok Programlı Liseler, Mesleki ve Teknik Eğitim Merkezleri Mesleki Eğitim Merkezleri ve Mesleki Açık Öğretim Lisesi'nde verilmektedir. Yükseköğretim kurumlarında ön lisans düzeyinde Meslek Yüksek Okullarında verilmektedir. Lisans düzeyinde hem normal hem de uzaktan eğitim veren üniversitelerde verilmektedir (Soylu, 2014: 12). Ayrıca yüksek lisans ve doktora düzeyinde de muhasebe eğitimi verilmektedir.

1.8.6.1. Ortaöğretim Kurumlarında Muhasebe Eğitimi

Ortaöğretimdeki muhasebe eğitimi muhasebe sektörünün ihtiyaç duyduğu ara eleman ihtiyacını karşılamayı amaçlamaktadır. Bu nedenle ortaöğretimde verilen muhasebe eğitimi, mesleki teknik eğitim kapsamında ve uygulamaya yöneliktir. Bu

yönüyle yükseköğretimden ayrılır. Çünkü yükseköğretimde muhasebe eğitimi teorik olarak verilir (Yardım, 2009: 18).

Nüfusun az olduğu ve dağınık yerleştiği alanlarda bölgenin ihtiyaçları doğrultusunda mesleki teknik eğitim ve genel eğitim veren ortaöğretim programlarının gösterildiği liselere Çok Programlı Liseler denir. Bu liselerde dört yıllık bir eğitim programı uygulanır.

Mesleki ve Teknik Eğitim Merkezleri (METEM), mesleki teknik eğitim alanlarında diploma ya da sertifika veren örgün ve yaygın eğitim hizmetinin verildiği kurumlardır.

1.8.6.2.Ön Lisans Düzeyinde Muhasebe Eğitimi

Ön lisans düzeyindeki muhasebe eğitimi devlet ve vakıf üniversitelerine bağlı meslek yüksekokullarında verilmektedir. Meslek yüksekokullarında (MYO) verilen muhasebe eğitiminin süresi dört yarıyıl olmak üzere toplamda iki yıldır.

MYO'daki muhasebe eğitimi programları, kamu ve özel sektör için, muhasebe ve vergi konuları ile ilgili birimlerde çalıştırılmak üzere, uygulamaya yönelik çağdaş bilgi ve teknolojilerle donatılmış ve yürürlükte olan mevzuata hâkim ara eleman ihtiyacını gidermek ve bu yönde ara elemanlar yetiştirmeyi hedefleyen bir programdır (Başer, 2010: 45).

Orta öğretim kurumlarının muhasebe-finance alanından mezun olan öğrenciler mezuniyet başarı notlarına göre MYO'nun muhasebe bölümlerindeki programlarına sınavsız geçiş haklarına sahiptirler.

Meslek yüksekokullarında verilen eğitimin genel olarak Mesleki ve Teknik Anadolu Liseleri mezunlarına yönelik ve Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinde verilen eğitimin devamı niteliğindedir. MYO'dan mezun olan öğrenciler şartları sağlamaları halinde 4 yıllık eğitim veren fakültelerin ilgili bölümlerine geçiş yapma hakkına sahiptirler.

1.8.6.3.Lisans Düzeyinde Muhasebe Eğitimi

Ülkemizde bulunan hemen hemen tüm üniversitelerde içeriğinde muhasebe derslerinin verildiği programlar yer almaktadır. Ancak doğrudan muhasebe adı altında eğitim veren programların sayısı yok denecek derecede azdır.

Türkiye’de lisans düzeyindeki muhasebe eğitimi devlet ve vakıf üniversitelerinin İktisadi ve İdari Bilimler Fakülteleri (İİBF), İktisat Fakülteleri ve İşletme Fakülteleri ile Turizm Fakültelerinde verilmektedir. Bu fakültelerde verilmekte olan muhasebe eğitiminin süresi genel olarak dört yıldır.

Yükseköğretim programlarında eğitim alan ara elamanların teorik bilgidan ziyade uygulamaya yönelik eğitim verilmektedir. Ancak üniversitelerin lisans programlarında muhasebe ile ilgili alınan derslerde konun teorisinin anlatılıp, bilimsel esaslarının öğretilmesi öğrenciler için yeterli seviyede görülmektedir (Eleren ve Kayahan, 2007: 49).

Lisans düzeyinde muhasebe eğitimi; Genel Muhasebe (Muhasebe I, Muhasebe II veya Envanter ve Bilanço), Şirketler Muhasebesi, Maliyet Muhasebesi, Yönetim Muhasebesi, Bilgisayarlı Muhasebe, Mali Tablolar Analizi, Muhasebe Organizasyonu, Vergi Muhasebesi, Muhasebe Denetimi, Banka ve Sigorta Muhasebesi, Enflasyon Muhasebesi, Muhasebe Bilgi Sistemi, Muhasebe Uygulamaları, Muhasebe Standartları gibi dersler ile verilmektedir (Daştan, 2008: 61).

Muhasebe, finans ve bunlara ilgili alanlarda verilen eğitimler, öğrencilere teknik ve teorik açıdan muhasebe bilgisi, entelektüel beceriler ve mesleki etik değerler konularına ilişkin bilgileri geliştirmektedir.

1.8.6.4.Lisansüstü Düzeyde Muhasebe Eğitimi

Lisansüstü eğitim, Yüksek Lisans ve Doktora olarak ikiye ayrılmaktadır. Muhasebe dersleri “İşletme” ve “Muhasebe ve Finansman” anabilim dalları bünyesinde gösterilmektedir. Genellikle güncel ve özgün konuların işlendiği dersler seçilmektedir.

Öğrencilerin muhasebe ve finans dalında uzman düzeyinde eğitim almaları sağlanmaktadır. Lisansüstü eğitiminde verilen dersler ileri düzeydeki konuları içermekte olup uygulamadaki temel bilgilerden ziyade daha yüksek seviyedeki akademik bilgiler yer almaktadır (Kutlu, 2010: 236).

Yüksek lisans öğrencilerin, lisans düzeyinde almış oldukları eğitimin daha detaylı bir şekilde öğretmek ve pratik bilgiler vererek uzmanlaşmasını amaçlamaktadır. Özel amacı öğrencileri muhasebe alanında yapılmış olan bilimsel araştırmalara yönlterek, bu konudaki yaratıcılıklarını geliştirecek formasyonu sağlamaktır.

Doktora düzeyinde verilen eğitimin genel amacı, konu hakkında geniş bilgi sahibi olmuş öğrencilerin hem uygulama hem de teorik açıdan ileri düzeyde çalışmalar yaparak bilgi edinmelerini sağlamaktır. Özel amacı literatüre ve muhasebe bilimine katkı sağlayacak ve çağdaş bilimsel yenilikleri yansıtmaya özelliği gösteren çalışmalarını öğretmektir (Çaldağ vd., 2004).

İKİNCİ BÖLÜM

MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSELERİNDE MUHASEBE EĞİTİMİ

2.1.MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSELERİNİN TARİHSEL GELİŞİMİ

Ticari faaliyetlerin geliştirilmesine yönelik olarak ticaret eğitimi Osmanlı devleti zamanında başlamıştır. Osmanlı'da ticaret eğitiminin ilk olarak okulda verilmesi Ticaret Nazırı Suphi Paşa döneminde gerçekleşmiştir. Bu dönemde ilk ticaret okulu açılmış ve 16 Ocak 1883 tarihinde eğitime başlamıştır. Okula sonraları İstanbul Hamidiye Ticaret Mekteb-i Âlisi ismi verilmiştir. Bu lisede öğretim süresi 3 yıl olup öğretim programlarında Fransızca önemli bir yer almıştır. 1902 yılında, öğrencilerin Fransızca öğrenmelerine yardımcı olmak için bir yıl süreli eğitim vermek amacıyla hazırlık sınıfı açılmıştır. Okul adı 1915 yılında İstanbul Ticaret Mekteb-i Âlisi olarak değiştirilmiş ve bu okul Türkiye'de ticaret eğitiminin başlangıcı kabul edilmiştir. Lozan Antlaşmasından sonra çeşitli illerde de ticaret eğitimi verilen okullar kurulmuştur. Önceki zamanlarda mahalli yönetimlerce açılan ve eğitim veren bu okullar 1927 yılında MEB'e dâhil edilmiş ve eğitim süreleri 4 yıl olmuştur. 1933 yılına gelindiğinde 2 yıllık eğitim veren ticaret liseleri açılmıştır. 1941 yılına gelindiğinde ise 4 yıllık eğitimler 3 yıla indirilmiş, 2 yıllık eğitimler ise 3 yıla çıkartılmıştır. 1941 yılından sonra ülkemizin çeşitli bölgelerinde ticaret liseleri açılmaya başlamıştır (Karlıklı, 2016: 29).

Ticaret Meslek Liselerinde öğretim programlarının 1963-1998 yılları arasında teknolojik ve sektörel gelişmeler doğrultusunda geliştirilmiş ve yeni programlar açılmıştır. Bu gelişmeler Tablo 2'de gösterilmiştir.

Tablo 2: Ticaret Meslek Liselerinin Öğretim Programlarının Gelişimi

Yıllar	Programlar
1974-1975	Bu yıllarda 2 programlı eğitim uygulanmıştır. Ticaret ve Kooperatifçilik olmak üzere
1977-1978	Bu yıllar verilen eğitimde öğrenciler A ve B bölümlerine ayrılmıştır. A bölümü, öğrencilerine yükseköğretime yönelik eğitim programıdır. B bölümü ise Muhasebe, Kooperatifçilik ve Sekterlik eğitimi veren programdır.
1985-1986	(B) bölümüne Turizm Dalı eklenmiştir.
1986-1987	3308 sayılı Çıraklık ve Meslek Eğitim Kanunu yürürlüğe girmiş ve bu kanun ile 2 program uygulanmıştır. Bu programlardan biri Muhasebe programı diğeri ise Bankacılık programıdır.
1989-1990	Muhasebe ve Bankacılık programlarına Kooperatifçilik, Büro Hizmetleri ve Dış Ticaret programları da eklenerek 5 programla eğitim verilmiştir.
1993-1994	Muhasebe, Bankacılık, Kooperatifçilik, Büro Hizmetleri, Dış Ticaret, Emlak Komisyonculuğu, Sigortacılık ve Borsa Hizmetleri olarak 8 program olarak eğitim verilmiştir.
2002-2003	Bu dönemde Bilgisayarlı Muhasebe Dalı, Bilgisayar Programcılığı Dalı da açılmıştır. Öğrenciler 3308 sayılı kanun gereğince uygulamalı eğitim gördükleri iş alanlarına göre 2 gün okulda, 3 gün iş yerlerinde eğitim görmektedir.
2004-2005	Bu dönemden sonra kademeli olarak mevcut bölümler kaldırılmış olup, alan ve dal programları uygulanmaya başlamıştır.

Kaynak: Erol ve Atmaca, 2015

Küreselleşmenin başlaması ile birlikte teknolojik, sosyo-ekonomik gelişmeler ve değişimler hız kazanmış ve eğitimden özellikle de mesleki ve teknik eğitimden beklentiler kritik öneme sahip olmuştur. Bu noktada 4 yıl boyunca ticaret eğitiminin verilebildiği Ticaret Meslek Liseleri (TML) bünyesine, 4 Aralık 2008 tarih ve 2008/81 sayılı genelge ile Adalet Meslek Liseleri, Anadolu İletişim Meslek Liseleri, Anadolu Ticaret Meslek Liseleri (ATML) program türüne dönüşmüşlerdir. Bu okullarda eğitim alan öğrenciler kamuda ve özel sektörde çalışabilme imkânlarına sahiptirler. Bu öğrenciler, muhasebe ve finansman, ulaştırma, büro yönetimi, pazarlama ve buna benzer çeşitli iş alanlarında çalışabilmektedirler. Ticaret Meslek Lisesi ile Anadolu Ticaret Meslek Liselerinde gösterilen alanlar şu şekilde sıralanabilir (TTKB, Karar No:296, 2002; MEB, Cumhuriyet Döneminde Türk Milli Sistemindeki Gelişmeler, 2010: 145).

- Muhasebe ve finansman,
- Pazarlama ve perakende,
- Bilişim teknolojileri,
- Büro yönetimi ve sekreterlik,
- Ulaştırma hizmetleri,
- Elektrik-elektronik teknolojisi

2014/8 numaralı Genelgeyle birlikte mesleki ve teknik eğitim okullarının yeniden yapılandırılması çalışmaları kapsamında mesleki ve teknik eğitim veren Ticaret Meslek Lisesi, Endüstri Meslek Lisesi, Turizm ve Otelcilik Lisesi, Sağlık Meslek Lisesi, Kız Meslek Lisesi gibi tüm liselerin ismi ‘Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi (MTAL)’ olarak değiştirilmiştir. Bu nedenle Ticaret Meslek Liseleri eğitim-öğretim hayatına bu isimle devam etmektedir.

2.2.MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSELERİNİN AMACI VE ÖNEMİ

Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinin (MTAL) amacı, Türk Millî Eğitiminin genel amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak; öğrencilere ortaöğretim seviyesinde asgari ortak bir genel kültür vermek suretiyle onlara kişi ve toplumun sorunlarını

tanıtmak, çözüm yolları aramak ve ülkenin iktisadi, sosyokültürel kalkınmasına katkıda bulunmak bilincini ve gücünü kazandırma amacına yönelik, mesleki ve teknik alanlarda mesleki formasyon kazandıran, öğrencileri ilgi, istidat ve kabiliyetleri ölçüsünde ve doğrultusunda hayata, iş alanlarına ve yükseköğretime hazırlayan programlar uygulamaktır (MEB, 2010: 3).

Öğrencilerini tam zamanlı okul-iş hayatı işbirliği çerçevesinde ticaret, otelcilik gibi mesleki eğitim veren kurumlarla öğrencileri, ara eleman ihtiyacı duyan muhasebe, maliye, büro hizmetleri, sigorta şirketleri, turizm sektörü gibi mesleklere hazırlamak MTAL'lerin amaçlarından biridir (Aksakaloğlu, 2013: 71).

Milli Eğitim Bakanlığı Anadolu Meslekî ve Teknik Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği'ne göre MTAL'ların amacı,

- Eğitim verilen programlarda öngörülen mesleki bilgi ve becerileri kazandırarak iş hayatına hazırlamak.
- Öğrencileri ilgi, yetenek ve başarıları doğrultusunda yükseköğretim kurumlarına hazırlamak
- Öğrencilerin aldıkları mesleki eğitimde meydana gelen, bilimsel ve teknolojik gelişmeleri takip edebilecekleri seviyede yabancı dil öğrenmelerini sağlamaktır.

İş dünyasında ciddi anlamda bir ara eleman ihtiyacı vardır. Bu ihtiyacın giderilmesinde istihdam edilecek doğru kişiler MTAL mezunlarıdır. Mesleki Teknik Eğitim'de asıl hedefin açıkları doldurmak değil, sektörün ihtiyaç duyduğu elemanların nitelikli ve iş bilen kişiler olarak yetiştirilmesi gerektiği unutulmamalıdır. Gençleri teorik bilgilerle eğitmekle kalmayıp, ilgi ve yetenekleri doğrultusunda sektörün ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla eğitmek, ilgi ve yeteneklerini geliştirebilecekleri staj ortamlarına sağlamak ve onları gerçekçi bir biçimde hayatın şartlarına hazırlamak MTAL'lerin en temel görevlerindedir. Bu bağlamda, sektörlerin temsilcileri ile birlikte, sektörlerdeki ihtiyaçlar belirlenmeli ve bu doğru hareket edilmelidir. Yalnızca teorik eğitim dikkate alınarak düzenlemeler yapılmamalı, okul-sanayi iş birliği dikkate alınarak düzenlemeler yapılmalıdır.

2.3.MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSELERİNDE MUHASEBE VE FİNANSMAN ALANI ÖĞRETİM PROGRAMI

MTAL'de muhasebe eğitimi okul bünyesindeki Muhasebe ve Finansman Alanında verilmektedir. Muhasebe ve Finansman bölümünde; işletmelerin kuruluş işlemleri, ticari belgelerin düzenlenmesi ve sınıflandırılması, ticari defterlere kayıt düzeni, defter ve belgelerin dosyalanarak arşivlenmesi, mali tablolarda finansal bilgileri raporlama ve analiz etme, ithalat-ihracat mevzuatı, gümrük işlemleri, sermaye piyasası işlemleri, finans ve borsa hizmetleri ve muhasebe kayıtlarının usulüne uygun yapılması ile ilgili yeterlilikleri kazandırmayı amaçlayan eğitim ve öğretim yapılmaktadır.

Muhasebe ve finansman alanı öğretim programında, sektörün ihtiyaçları doğrultusunda, bilimsel ve teknolojik gelişmelerle birlikte mesleki yeterliliklerini kazanmış nitelikli ara elemanlar yetiştirmek amaçlanmaktadır.

2005–2006 eğitim ve öğretim yılından itibaren Çerçeve Öğretim Programları (ÇÖP) uygulanmaya başlanmıştır. ÇÖP ile öğrencilere, seçtikleri mesleki alan ve dallar ile ilgili temel bilgi ve yeteneklerin kazandırılması, öğrencinin alanlarındaki yeniliklere ve değişimlere uyum sağlayabilen, çevresindeki bireylere sağlıklı iletişim kurabilen, girişimcilik yeteneğine sahip, özeleştiri yapabilen ve mesleki becerilere sahip bireyler olarak yetiştirilmesi amaçlanmaktadır.

Programın telem yapısı oluşturulurken öğrencilere 9.sınıfta ortak dersler, 10.sınıfta ortak derslerin yanı sıra alan ortak dersleri, 11. ve 12.sınıflarda ortak dersler ve dallara özel derslerin verilmesi planlanmıştır. Öğrencilere gösterilen derslerin içerikleri, ulusal ve uluslararası alanlarda iş hayatından beklenen temel yeterlilikler, sektörlerde yapılmış olan araştırmalar ve mesleki yeterlilikler dikkate alınarak belirlenmişlerdir. Alanda yer alan tüm dallara yönelik ortak yeterlilikleri kazandıran dersler ağırlıklı olarak 10. ve 11.sınıfta gösterilmektedir. 12.sınıfta beceri eğitimi ve diplomaya götüren dala ait dersler yer almaktadır (MEB, 2011: 9).

2.4.MUHASEBE VE FİNANSMAN ALANI ALT DALLARI

Çerçeve öğretim programına göre muhasebe ve finansman alanı altında yer alan dallar şunlardır (MEB,2011):

- Bilgisayarlı Muhasebe
- Dış ticaret Ofis Hizmetleri
- Finans ve Borsa Hizmetleri

2.4.1.Bilgisayarlı Muhasebe

Muhasebe mesleğinin gerektirdiği, işletmelerin yapmış olduğu işlemlere ait belgelerin sınıflandırma, kayıt etme, dosyalama ve arşivleme gibi işlemlerin bilgisayar ortamında nasıl yapılacağını öğretildiği dair eğitim ve öğretimin verildiği alandır.

Bu alanın amacı, öğrencilere bilgisayarlı muhasebe elemanının sahip olması gereken mesleki yeterlikleri kazandırmaktır.

Bilgisayarlı muhasebe meslek elemanının görevleri şunlardır (İşkur, 2017):

- İşletmelerin yapmış oldukları muhasebe işlemleri sonucunda oluşan belge ve evrakları bilgisayara kaydetmek
- Çizelge ve bildirgeleri düzenleyerek ödenmesi gereken vergileri tam bir şekilde zamanında ödenmesini sağlamak
- İşletmenin borç ve alacaklarını takip etmek
- Firmanın diğer kurumlarla olan yazışmalarını hazırlamak
- İşletmenin diğer şirketlerle ya da kurumlar ile yapacağı yazışmaları hazırlamak
- Finansal tabloları düzenlemek
- Maliyet hesaplama ve envanter işlemleri gibi muhasebe işlemlerini yapmak

- Hazırlanan belge ve bilgileri raporlamak, raporlanan belgelerin yedekleme işlemlerini yapmak

2.4.2.Dış Ticaret Ofis Hizmetleri

Öğrencilere, dış ticaret, gümrük ve diğer ilgili mevzuatlar doğrultusunda ithalat ve ihracat hizmetlerini gerçekleştirmek için gerekli olan işlemleri takip eden ve dış ticaret muhasebe kayıtlarını yapmasını öğreten daldır.

Bu alanın amacı, dış ticaret ofis elemanının sektörün ihtiyaçları doğrultusunda yetiştirilmesidir.

Dış ticaret ofis elemanının görevleri şunlardır (İşkur, 2017):

- Dış ticaret işlemleri ve mevzuatı araştırmak
- Belge ve evrakları temin ederek onaylatmak
- Resmi kurumlarla ilgili gerekli işlemleri yapmak
- Dış ticaret ile ilgili temel belge ve evrakları hazırlamak
- Dış ticaretin yapılacağı bağlantılarla ilgili işlemleri yapmak
- Gümrük işlemlerini yapmak
- Dış ticaret ile ilgili işlemleri ilgili bakanlıklarda yapmak
- Yapılacak olan ticaret ile ilgili teslim ve ödeme şekillerini tespit etmek
- Sigorta ve kambiyo işlemleri yapmak
- Dış ticaret sonucunda ortaya çıkan belge ve evrakların akışını izlemek
- Belge ve evrakları dosyalamak ve arşivlemek
- İş programı hazırlamak, uygulamak
- Ticaret sonucunda yapılan bildirimleri ve ödemeleri izlemek

2.4.3.Finans ve Borsa Hizmetleri

Öğrencilere, hisse senedi, tahvil gibi taşınabilir kıymetlerin alım satımı ile ilgili muhasebe işlemlerinin öğretilmesine yönelik eğitim ve öğretim veren daldır.

Bu alanın amacı, finans ve borsa hizmetleri elemanının sektörün ihtiyaçlarını karşılayacak yeterliliğe sahip ara elemanları yetiştirmektir.

Finans borsa elemanının görevleri şunlardır (İşkur, 2017):

- Hizmet verdikleri ya da verecekleri müşterilerin mali durumlarını ve yatırım yapmak istedikleri alanlar hakkında bilgi edinmek
- Döviz, tahvil, bono ve hisse senedi gibi mali belgelerin piyasa değerlerini araştırmak
- Müşterilerin uzun vadede mi, kısa vadede mi kazanç beklediklerini saptayarak, hisse senedi ve tahvil almak ya da satmak
- Müşterilerin istekleri doğrultusunda, hisse senedi satmak isteyenlerinkini en uygun fiyattan satmak, hisse senedi almak isteyenlere ise en uygun fiyattan satın almak
- Borsada yapılan alım satım işleri sonucunda, hisse senedi alan kişilerin parasını, satan kişilerin de senedini “Borsa Takas Merkezi” ne bildirmek ve teslim etmek
- Müşterilere yatırımlarını karlı bir şekilde gerçekleştirmeleri için tavsiyelerde bulunmak

2.5.MUHASEBE VE FİNANSMAN ALANINDA YER ALAN DERSLER

Bu programda yer alan dersler sırasıyla; ortak genel kültür dersleri, alan/dal dersleri, alan ortak dersleri ve seçmeli dersler olarak gruplandırılmıştır.

Muhasebe ve finansman alanı öğretim programı derslerini ve haftalık ders saatlerini gösteren ders çizelgesi Tablo 3.’de verilmiştir.

Tablo 3: Muhasebe ve Finansman Alanı Öğretim Programı Haftalık Ders Çizelgesi

MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ
ANADOLU MESLEK PROGRAMI

MUHASEBE VE FİNANSMAN ALANI

(BİLGİSAYARLI MUHASEBE, DIŞ TİCARET OFİS HİZMETLERİ, FİNANS VE BORSA HİZMETLERİ DALLARI)
HAFTALIK DERS ÇİZELGESİ

DERS KATEGORİLERİ		DERSLER	9. SINIF	10. SINIF	11. SINIF	12. SINIF
ORTAK DERSLER		DİL VE ANLATIM (*)	2	2	2	2
		TÜRK EDEBİYATI	3	3	3	3
		DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ	1	1	1	1
		TARİH	2	2	-	-
		T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK	-	-	2	-
		COĞRAFYA	2	2	-	-
		MATEMATİK	6	6	-	-
		FİZİK	2	2	-	-
		KİMYA	2	2	-	-
		BİYOLOJİ	3	3	-	-
		SAĞLIK BİLGİSİ	1	-	-	-
		FELSEFE	-	-	2	-
		YABANCI DİL	6	4	4	4
		BEDEN EĞİTİMİ	2	2	2	-
		GÖRSEL SANATLAR/MÜZİK	1	-	-	-
	TRAFİK VE İLK YARDIM	-	-	-	1	
TOPLAM			33	29	16	11
ALAN / DAL DERSLERİ	ALAN ORTAK DERSLERİ	MESLEKİ GELİŞİM	2	-	-	-
		MUHASEBE 1 (*)	-	7	-	-
		BİLGİSAYARDA KLAVYE KULLANIMI	-	3	-	-
		BİLGİSAYARDA OFİS PROGRAMLARI	-	4	-	-
	DAL DERSLERİ	İŞLETMELERDE BECERİ EĞİTİMİ (*)				
		MUHASEBE 2				
		BİLGİSAYARLI MUHASEBE (*)				
		GİRİŞİMCİLİK VE İŞLETME YÖNETİMİ				
		ŞİRKETLER MUHASEBESİ				
		MALİYET MUHASEBESİ				
		İNŞAAT MUHASEBESİ				
		MESLEKİ MATEMATİK				
		MALİYE				
		MESLEKİ YABANCI DİL	-	-	15	24
		DIŞ TİCARET İŞLEMLERİ (*)				
		DIŞ TİCARETTE TESLİM VE ÖDEME				
		DIŞ TİCARET MEVZUATI				
		DIŞ TİCARET MUHASEBESİ				
		BANKA İŞLEMLERİ				
SERMAYE PİYASASI (*)						
FİNANSAL YATIRIM						
SERMAYE PİYASASI KAYITLARI						
ÇALIŞMA HAYATI						
ALAN/DAL DERSLERİ TOPLAMI			2	14	15	24
SEÇMELİ DERS SAATİ TOPLAMI			3	-	8	4
REHBERLİK VE YÖNLENDİRME			1	1	1	1
TOPLAM DERS SAATI			39	44	40	40

(*) Millî Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği uyarınca yılsonu başarı puanı ile başarılı sayılmayacak derslerdir

MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ
ANADOLU TEKNİK PROGRAMI

MUHASEBE VE FİNANSMAN ALANI

(BİLGİSAYARLI MUHASEBE, DIŞ TİCARET OFİS HİZMETLERİ, FİNANS VE BORSA HİZMETLERİ DALLARI)

HAFTALIK DERS ÇİZELGESİ

DERS KATEGORİLERİ		DERSLER	9. SINIF	10. SINIF	11. SINIF	12. SINIF
ORTAK DERSLER		DİL VE ANLATIM (*)	2	2	2	2
		TÜRK EDEBİYATI	3	3	3	3
		DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ	1	1	1	1
		TARİH	2	2	-	-
		T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK	-	-	2	-
		COĞRAFYA	2	2	-	-
		MATEMATİK	6	6	6	6
		FİZİK	2	2	4	4
		KİMYA	2	2	4	4
		BİYOLOJİ	3	3	-	-
		SAĞLIK BİLGİSİ	1	-	-	-
		FELSEFE	-	-	2	-
		YABANCI DİL	6	4	4	4
		BEDEN EĞİTİMİ	2	2	2	-
		GÖRSEL SANATLAR/MÜZİK	1	-	-	-
	TRAFİK VE İLK YARDIM	-	-	-	1	
TOPLAM			33	29	30	25
ALAN / DAL DERSLERİ	ALAN ORTAK DERSLERİ	MESLEKİ GELİŞİM	2	-	-	-
		MUHASEBE 1 (*)	-	7	-	-
		BİLGİSAYARDA KLAVYE KULLANIMI	-	3	-	-
		BİLGİSAYARDA OFİS PROGRAMLARI	-	4	-	-
	DAL DERSLERİ	MUHASEBE 2				
		BİLGİSAYARLI MUHASEBE (*)				
		GİRİŞİMCİLİK VE İŞLETME YÖNETİMİ				
		ŞİRKETLER MUHASEBESİ(*)				
		MALİYET MUHASEBESİ				
		İNŞAAT MUHASEBESİ				
		MESLEKİ MATEMATİK				
		MALİYE				
		MESLEKİ YABANCI DİL			15	16
		DIŞ TİCARET İŞLEMLERİ (*)	-	-		
		DIŞ TİCARETTE TESLİM VE ÖDEME				
		DIŞ TİCARET MEVZUATI				
		DIŞ TİCARET MUHASEBESİ (*)				
		BANKA İŞLEMLERİ				
		SERMAYE PİYASASI(*)				
FİNANSAL YATIRIM						
SERMAYE PİYASASI KAYITLARI (*)						
ÇALIŞMA HAYATI						
ALAN/DAL DERSLERİ TOPLAMI			2	14	15	16
SEÇMELİ DERS SAATİ TOPLAMI			3	2	-	4
REHBERLİK VE YÖNLENDİRME			1	1	1	1
TOPLAM DERS SAATI			39	46	46	46

(*) Millî Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği uyarınca yılsonu başarı puanı ile başarılı sayılmayacak derslerdir.

Örnek olarak aşağıda Bilgisayarlı Muhasebe dersi modülleri ve modüllerin işleneceği süreler görülmektedir.

Tablo 4: Bilgisayarlı Muhasebe Dersi Modülleri ve Süreleri

Dersin Modülleri	Süre	Kazandırılan Yeterlikler
Program Yükleme	40/24	Paket programı kurmak ve ayarlarını yapmak
Cari Hesap	40/24	Cari hesap işlemleri yapmak
Çek Senet	40/24	Çek senet takibi yapmak
Ön Muhasebe	40/24	Ön muhasebe işlemleri yapmak
Muhasebe	40/32	Muhasebe işlemleri yapmak
Entegrasyon	40/24	Entegrasyon işlemleri yapmak

Kaynak: MEB, 2011: 14

Tablo 4.'de yer alan sürede ilk rakam o modül için harcanacak toplam süreyi, ikinci rakam ise öğretmenin kullanacağı süreyi göstermektedir. Aradaki fark da öğrencinin kullanacağı süredir. Bilgisayarlı Muhasebe dersinin haftalık ders saati şu şekilde hesaplanır.

$$40+40+40+40+40+40= 240 \text{ saat}$$

$$24+24+24+24+32+24= 152 \text{ saat}$$

Bir eğitim öğretim yılı 36 haftadan oluşmaktadır. Buna göre;

$$240/36= 6,67$$

$$152/36= 4,22$$

Hesaplamalara göre; 6,67 saat 7'ye, 4,22 saatte 4 yuvarlanacak olursa; yukarıdaki ders için haftalık 4 ile 7 arasında bir kredi belirlenir.

2.5.1.Ortak Dersler

Muhasebe ve Finansman Alanı Çerçeve Öğretim Programında bulunan ortak dersler, TTKB tarafından belirlenen dersler, ders saatleri ve programlardır. Ortak

dersler, Dil ve Anlatım, T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük, Din Kültürü ve Ahlâk Bilgisi, Matematik gibi bütün liselerde ortak olarak gösterilen kültür dersleridir.

Ortak derslerin daha çok 9. ve 10. sınıflarda verildiği görülmektedir. Sınıf seviyesi yükseldikçe program içerisinde ortak derslerin ağırlığı azalmaktadır.

2.5.2. Alan/Dal Dersleri

Muhasebe ve finansman alanında yer alan meslekler/dallar için temel bilgi ve becerileri kapsayan ders grubunu oluşturur. Alan ve dalların özelliklerine göre, öncelikle 10. ve 11. sınıflar olmak üzere, altı yarıyıl olmak üzere toplamda üç yıla yayılarak programa yerleştirilmiştir.

Muhasebe ve finansman alanı altında yer alan meslekler için temel bilgi ve becerileri kapsayan derslerdir. Alan ve dalların özelliklerine göre, öncelikle 10. ve 11. sınıflar olmak üzere, 6 yarıyıldan oluşan 3 yıla yayılarak ders programlarına yerleştirilmiştir.

Muhasebe ve finansman alanında yer alan dallar/meslekler için alınması zorunlu olan dersler tabloda gösterilmiştir.

Tablo 5: Zorunlu Alan/Dal Dersleri

DALLAR	BAŞARILMASI ZORUNLU DERSLER	
	MESLEK LİSESİ VE ANADOLU MESLEK LİSESİ	STAJ UYGULAMASI YAPAN ANADOLU MESLEK LİSELERİ
Bilgisayarlı Muhasebe	Muhasebe 1	Muhasebe 1
	Bilgisayarlı Muhasebe	Bilgisayarlı Muhasebe
	İşletmelerde Beceri Eğitimi	Şirketler Muhasebesi
Dış Ticaret Ofis Hizmetleri	Muhasebe 1	Muhasebe 1
	Dış Ticaret İşlemleri	Dış Ticaret İşlemleri
	İşletmelerde Beceri Eğitimi	Dış Ticaret Muhasebesi
Finans ve Borsa Hizmetleri	Muhasebe 1	Muhasebe 1
	Sermaye Piyasası	Sermaye Piyasası
	İşletmelerde Beceri Eğitimi	Sermaye Piyasası Kayıtları

Kaynak: MEB, 2011: 14

Bu dersler Millî Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Kurumları Sınıf Geçme ve Sınav Yönetmeliği'nin 33. maddesi uyarınca yıl sonu başarı ortalaması ile başarılı sayılmayacak derslerdir.

2.5.2.1.Alan Ortak Dersleri

Bu dersler, Mesleki Gelişim, Muhasebe I, Bilgisayarlı Ofis programları, Bilgisayarda Klavye Kullanımı dersleridir.

2.5.2.1.1.Mesleki Gelişim

Bu dersin amacı, meslek ahlakının kazandırılması, ahilik ilkelerinin öğretilmesi, kaza ve doğal afetler karşısında iş sağlığı ve güvenliğinin nasıl alınacağına öğretilmesi, insanlarla nasıl etkili iletişim kurulacağına öğretilmesi, işletmelerin yönetim, pazarlama, üretim, finans ve insan kaynakları faaliyetlerini nasıl yürütmesi gerektiğinin öğretilmesidir.

TTKB'nin 12.03.2014 tarih ve 12 sayılı kararı ile 2014-2015 Öğretim yılından itibaren 9.sınıflarda uygulanacaktır (MEB, 2011: 11). Bu ders 9.sınıfta haftada 2 saat olarak gösterilmektedir.

2.5.2.1.2.Muhasebe I

Bu dersin amacı, ticaretle uğraşan kişilerin sorumlulukları ve hakları, ticari defter ve belgeleri nasıl temin edileceğinin ve düzenleneceğinin, işletmelerin yapması gereken işlemlerin nasıl yerine getirileceğinin, serbest meslek kazanç defterlerinin nasıl tutulacağına ve düzenleneceğinin öğretilmesidir (MEB, 2011: 11).

2.5.2.1.3.Bilgisayarda Ofis Programları

Bu dersin amacı, bilgisayarda Microsoft Office programlarını kullanarak her türlü bilgiye nasıl ulaşılabileceğinin, iş yerlerinde kullanılan ofis dosyalarının nasıl oluşturulacağına öğretilmesidir.

2.5.2.1.4.Bilgisayarda Klavye Kullanımı

Bu dersin amacı, öğrenciye bakmadan on parmak ile F klavyenin nasıl kullanılacağı ve biçimleme standartlarının nasıl olacağını öğretmesidir.

2.5.2.2.Dal Dersleri

Dal dersleri, ağırlıklı olarak son sınıfta gösterilen, iş başında veya işletmelerde uygulanması hedeflenen derslerdir.

2.5.2.2.1.Bilgisayarlı Muhasebe

Bu dersin amacı, öğrenciye tek düzen muhasebe sistemine göre bilgisayarda muhasebe programlarının nasıl kullanılacağını, verilerin nasıl kaydedileceğinin öğretmesidir.

2.5.2.2.2.İşletmelerde Beceri Eğitimi

İşletmelerde Beceri Eğitimi Dersi Mesleki ve Teknik Eğitim Yönetmeliği'nin ilgili hükümlerine doğrultusunda yapılır. İşletmelerde beceri eğitimi yapılmayan okul türlerinde öğrenciler, ilgili mevzuat doğrultusunda staj yapmaları gerekir.

2.5.2.2.3.Muhasebe II

Bu dersin amacı, öğrenciye tek düzen muhasebe sisteminin, bilanço esasına göre nasıl defter tutulacağını, mali tabloların nasıl düzenleneceğinin öğretmesidir.

2.5.2.2.4.Şirketler Muhasebesi

Bu dersin amacı, şirket türlerinin, şirketlerin nasıl kurulacağını ve kapatılacağını, şirketlerin muhasebe kayıtlarının nasıl ve ne şekilde yapılacağını öğretmesidir.

2.5.2.2.5.Girişimcilik ve İşletme Yönetimi

Öğrencilere ekonomik gelişmelerin nasıl takip edilmesi gerektiğinin, işletmenin faaliyet yapacağı alanı nasıl seçtiğinin öğretildiği derstir.

2.5.2.2.6.Maliyet Muhasebesi

Öğrencilere üretimi yapılan mamul ve hizmetlerin maliyetlerinin nasıl hesaplanması gerektiğinin ve bu maliyetlerin nasıl kaydedileceğinin öğretildiği derstir.

2.5.2.2.7.İnşaat Muhasebesi

Öğrencilere inşaat işlemlerinin nasıl sınıflandırılacağı ve kullanılan belgelerin defterler nasıl kayıt edileceğinin öğretildiği derse inşaat muhasebesi dersi denir.

2.5.2.2.8.Mesleki Matematik

Bu dersin amacı, öğrencilere işletmelerdeki matematiksel ticari hesapların nasıl yapılacağı öğretmesidir.

2.5.2.2.9.Mesleki Yabancı Dil

Bu dersin amacı, öğrencilere aldıkları eğitim sonucunda meslekleriyle ilgili terminolojide kullanılan yabancı kelimeleri okuyabilmelerini, yazabilmelerini ve yabancı dilde iletişim kurabilmelerini sağlamaktır.

2.5.2.2.10.Maliye

Bu derste öğrencilere, bütçeleme ve vergi işlemlerinin nasıl yapılacağı öğretilmesi amaçlanmıştır.

2.5.2.2.11.Dış Ticaret İşlemleri

Bu dersin amacı, öğrencilere dış ticarete başvuru kuruluşları hakkında bilgi vermektir.

2.5.2.2.12.Dış Ticaret Mevzuatı

Bu dersin amacı, öğrencilere dış ticaret mevzuatını anlatarak, ithalat-ihracat, sigorta, gümrük ve kambiyo işlemlerinin nasıl yapılacağını öğretmesidir.

2.5.2.2.13.Dış Ticarete Teslim ve Ödeme

Bu derste öğrencilere, dış ticaretle ilgili konularda teslim ve ödemelerin ne şekilde ve hangi koşullarda yapılacağını öğretmesi amaçlanmaktadır.

2.5.2.2.14.Banka İşlemleri

Öğrencilere banka ve sigorta işlemleri hakkında bilgilerin verildiği derstir. Bu derste öğrencilere, kambiyo ve sigorta işlemleri, mevduat banka kuruluşu gibi konuların nasıl yapılacağını öğretmesi amaçlanmaktadır.

2.5.2.2.15.Dış Ticaret Muhasebesi

Dış ticaret muhasebesi ile alakalı konuların anlatıldığı ders olup, bu derste öğrenciye dış ticaret muhasebesi hakkında bilgilerin öğretmesi amaçlanmaktadır.

2.5.2.2.16.Finansal Yatırım

Finansal yatırım alanları hakkında bilgilerin anlatıldığı derstir. Bu ders öğrenciye finansal piyasalarda yatırım yapacağı araçlar hakkında bilgiler vermek için gösterilir.

2.5.2.2.17.Sermaye Piyasası

Sermaye piyasası faaliyetleri hakkındaki bilgilerin öğretildiği derstir. Bu derste öğrenciye, sermaye piyasası faaliyetlerinin nasıl ve hangi koşullarda yapılacağıının, piyasada faaliyet gösteren finansal kuruluşları nasıl araştıracağıının öğretilmesi amaçlanmaktadır (MEB, 2011: 17).

2.5.2.2.18.Sermaye Piyasası Kayıtları

Sermaye piyasası kayıtları dersi, sermaye piyasası kayıtları hakkında bilgilerin verildiği derstir. Bu derste öğrenciye, sermaye piyasası kayıtları hakkındaki bilgilerin öğretilmesi amaçlanmaktadır.

2.5.2.2.19.Çalışma Hayatı

Bu derste öğrencilere, toplam kalite yönetimi, sosyal ve toplumsal olaylar, iş hukuku, ekonomik, teknolojik gelişmeler ve motivasyon artırıcı faaliyetlerle ilgili bilgiler öğretilir. Bu derste öğrencilere, hukuk kurallarına ve anayasal hak ve sorumluluklarına uygun bir şekilde davranılmasını, motivasyon artırıcı faaliyetlerden yararlanma, teknolojik gelişmeleri takip etme, ekonomik, sosyal ve toplumsal olayları izleme ve çalışmalarında toplam kalite yönetimi prensiplerinin nasıl uygulanacağını öğretilmesi amaçlanmaktadır.

2.5.3.Seçmeli Dersler

Seçmeli dersler, TTKB'nin Tebliğler Dergisi'nde yayımlanan kararları ve Ortaöğretim Kurumları Haftalık Ders Dağıtım Çizelge ekinde belirtilen açıklamalar doğrultusunda; seçmeli genel bilgi, alan/dal ya da diğer alan/dalların derslerinden seçilebilirler.

Alınabilecek seçmeli dersler; sektör ihtiyaçları doğrultusunda zümre öğretmenleri, koordinatör öğretmenler ve öğrenci talepleri doğrultusunda alanın ve dalların özellikleri çerçevesinde okul yönetimi ve ilgili öğretmenlerle belirlenir. Seçmeli

derslerin seçiminde, derse ait diğer programlar sırası dikkate alınarak önceden alınması gereken dersler göz önünde bulundurularak seçim yapılır. Seçmeli derslerin haftalık ders çizelgesinde belirtilen haftalık ders saati kadar alınmak zorundadır (MEB, 2011: 19).

2.6.MUHASEBE EĞİTİMİNDE KARŞILAŞILAN SORUNLAR

Eğitim sistemimiz, sanayi ve hizmet sektörünün ihtiyaç duyduğu nitelikli insan gücünü yetiştirerek, ekonomik kalkınmayı destekleme ve hızlandırma görevini yerine getirmelidir. Eğitim kurumları bu görevlerini yerine getirirken bazı sorunlarla da karşılaşmaktadır. Özellikle mesleki eğitim veren MTAL'lerinde bu sorunlar daha fazla yaşanmaktadır.

Mesleki ve Teknik Anadolu Liseleri'ndeki muhasebe eğitiminde, eğitimin tarafları olan; öğretmen ve öğrenciler farklı türden sorunlar yaşarlar. Bu sorunlar maddeler halinde aşağıda sıralanmış ve açıklanmıştır.

2.6.1.Mesleki ve Teknik Eğitime Karşı Toplumun Bakış Açısı

Genel ve mesleki teknik eğitime karşı toplumumuzun bakış açısı çok karışıktır. Çünkü mesleki ve teknik eğitim ve bu alanda uygulanan eğitim sistemi karışıktır. Gençler hem mesleki ve teknik eğitim veren liselere yöneliyorlar, hem de iyi bir "ara elaman" olmayı ve tercih ettikleri meslekte kendilerini geliştirmeyi ve yükselmeyi düşünmüyorlar. Bu durumda, hem öğrencileri mutsuz etmekte, hem de sektörün ihtiyaçları karşılanamamakta ve eğitim sistemimizi olumsuz yönde etkilemektedir (İmamoğlu, 2010: 37).

Meslek liselerine olan ilgi son yıllarda artış gösterse de, akıllardaki ikilem hala devam etmektedir. Toplumun düşüncesi yine en son ve zorunlu olarak tercih edilen okullar olarak meslek liseleri tercih edilmektedir.

2.6.2.Rehberlik Hizmetlerinin Yetersizliği

Eğitim ve ğretim sürecinde belirli bir seviyeye gelen öğrenciler, genellikle bilinçsizce ve dikkatsizce bir meslek tercih ederler. Öğrencinin bu Şekilde yapmış olduğu tercihler mesleki ve teknik eğitimin amacını yerine getirmesinde sorunlara neden olur. Tercih yapacak olan öğrencinin niteliklerine ve kabiliyetlerine en uygun mesleğe yönelmesi mesleki ve teknik eğitimin amacına ulaŐmasında büyük önem teŐkil eder (Süer, 2007: 55).

Öğrencilerin; ilgi ve yeteneklerine dikkat etmeden tercih ettikleri meslek, kendilerini hayal kırıklığına uğratmaktadır. Bu da toplumun kalkınması açısından da bir anlamda insan gücünün israfına neden olur. Öğrencilerin mesleklerini doğru bir Şekilde seçebilmesi için, yetenekleri ile ilgi duyduğu alanları objektif ve detaylı bir Şekilde araŐtırmalı elde ettiği bilgiler doğrultusunda bir seçim yapmalıdır (zkurt, 2001: 66). Bu nedenle, öğrenciler ve velileri çeşitli rehberlik hizmetleriyle seçecekleri okullar ve meslekler hakkında detaylı bir Şekilde bilgilendirilmeli ve öğrencilerin ilgi duydukları alanları tercih etmeleri konusunda önerilerde bulunulmalıdır.

Öğrencilerin ve velilerin mesleki eğitimi seçmeleri sürecinde doğru bir Şekilde bilgilendirilmemeleri ortaöğretim sürecine ve öğrencinin baŐarisına zarar verir. Bu nedenle, öğrencinin başarısı ve ileriki yaŐlarda yapacağı meslek konusunda olumsuz sonuçlar ortaya çıkmaması için doğru ve düzgün bir Şekilde bilgilendirilmesi gerekir (Süer, 2007: 56).

2.6.3. Mesleki Eğitim Maliyetlerinin Yüksekliği

Mesleki ve Teknik eğitimin finansmanı birçok ülkelerin karŐılaŐtıđı ana sorunlardan biridir. Bu eğitimin desteklenmesi devletin vazgeçilmez ana görevlerinden biri haline gelmiştir. Ülkemizde işveren, iŐçi ve eğitim programlarından yararlanan kuruluşların mesleki ve teknik eğitime katkısı yok denecek kadar azdır. Mesleki ve teknik eğitimin yükünü devletin tek baŐına kaldırması mümkün değildir. KalkınmıŐ, zengin ülkelerde dahi masraflar devletin yanında çeşitli kurum ve kuruluŐlarca giderilmektedir (İmamoğlu, 2010: 40)

Yapılan araştırmalarda MTAL öğrencilerinin devlete olan maliyeti, genel lise öğrencilerinin maliyetinin iki katıdır. Özellikle mesleki ve teknik eğitimin maliyetinin karşılanmasında iş dünyasına bazı sorumluluklar düşmektedir. Bu konuda yasal düzenlemeler yaparak, işverenlere özendirici olacak şekilde, fon yardımları veya maliyetlerinin bir kısmının iş dünyası tarafından ödenmesi gibi kanunlar getirilmelidir. Bu sayede, eğitime yatırım yapan iş dünyası, mesleki ve teknik eğitimin kendi ihtiyaçları doğrultusunda yapılmasına katkıda bulunacaktır (Özkurt, 2001: 81).

Firmaların yapacağı finansal destek ile bir katma değer oluşturulacaktır. Bu sayede iyi bir eğitim alarak yetişen öğrenciler yine özel sektörde kendilerine iş bulacak ve kalifiyeli ara elaman olarak, kendilerinden beklenen en iyi çalışma ve özeni göstereceklerdir.

2.6.4.Eğitim Ortamlarında Yetersizlik

Öğrenmenin gerçekleşmesinde kullanılan en önemli etken, öğrenmenin elverişli bir ortamda yapılmasıdır. Eğitimin sürecinin verimli bir şekilde yürütülmesi, eğitim ortamının yeterliliğine bağlıdır. Bu nedenle eğitimin görevi, bireylerin gelişiminde beklenen tepkileri ve amaçlanan değişmelerin en iyi şekilde gerçekleşmesini sağlayacak bir eğitim ortamının hazırlanmasıdır. Muhasebe eğitiminde gerekli olan araçlar, muhasebenin hangi amaçla öğretilmesiyle doğrudan ilişkilidir. Muhasebe eğitimi verilirken en çok ihtiyaç duyulan araçlar somut nitelikteki görsel araçlardır. Muhasebe eğitiminde eğitim ortamlarındaki eksiklik uygulamalı olarak yapılması gereken beceri eğitimlerinde hissedilmektedir (Süer, 2007: 58).

Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinde bilgisayar laboratuvarları ve muhasebe uygulama laboratuvarları yeterli düzeyde henüz oluşturulamamıştır. Özellikle muhasebe uygulama laboratuvarı birçok MTAL’nde mevcut değildir. Her okulda tam donanımlı muhasebe uygulama laboratuvarı ve muhasebe alanına ait olmak üzere günün teknolojilerine uygun, donanımlı bilgisayar laboratuvarları olmalıdır.

Muhasebe işlemleri genellikle bilgisayarlarla aracılığı ile yapılmaktadır. Muhasebe eğitiminde, bilgisayarlı eğitim sisteminin geliştirilerek mesleki eğitime

yerleştirilmesi, mesleki ve teknik okullardan mezun olacak öğrencilerin mesleki becerilerinin ve bilgilerinin artmasında etkili olacaktır (Aydın, 2007: 45).

Bu nedenlerin yanı sıra, teneffüslerin yetersiz olması, öğretmen ve öğrencilere yönelik sosyal faaliyetlerin az olması, çok amaçlı salon bulunmaması, kütüphanenin ve fizik-kimya-biyoloji gibi derslerin laboratuvarların olmaması ya da yetersiz olması gibi durumlar eğitimi olumsuz yönde etkilemektedir.

2.6.5.Uygulama ve Mevzuat Değişikliklerinin Takip Edilememesi

İhtiyaçların karşılanabilmesini sağlayacak muhasebe eğitiminde, öğrencileri güncel bilgilerle ve pratik eğitimle donatılması gerekmektedir. Bu da muhasebe mesleğiyle ilgili mevzuat ve uygulamaların takip edilmesi ile sağlanır.

Türkiye’de mesleki mevzuatın takip edilmesi bir hayli zordur. Çünkü bu alanda mevzuat henüz tam bir şekilde oluşturulamamıştır. Her yıl yeni bir vergi düzenlemesi, geçici uygulamalar, bazen 6 ay geçmiyor belli bir işlemdeki oran değişiklikleri gibi nedenlerden dolayı uygulama ve mevzuatlardaki değişikliklerin takip edilmesi güçtür.

Öğretmenlerin üniversitede aldıkları eğitim kadar, çalışmaya başladıktan sonraki hizmet içi eğitimleri de çok önemlidir. MEB, her yıl düzenli olarak öğretmenlerin bilgilerinin artırılması ve güncellenmesi amacıyla; özellikle meslek öğretmenlerine yönelik kurslar, seminerler ve programlar vermektedir. Bu düzenlemeler ile branş öğretmenlerinin yeni ve güncel uygulamalar ile donatılması ile bu sorunun giderilmesi amaçlanmaktadır (İmamoğlu, 2010: 43).

2.6.6.Beceri Eğitimine İlişkin Sorunlar

Muhasebe eğitiminde teorik eğitim verildikten sonra öğrencilere teoride aldıkları eğitimi pratikte uygulayabilmeleri için imkân sağlanmaktadır. Bu imkân mesleki ve teknik liselerde son sınıfta uygulanan beceri eğitimi ya da stajlar ile gerçekleştirilmektedir. Beceri eğitimi alan ya da staj yapan öğrencilerin bu eğitimi alırlarken karşılaştıkları sorunlar vardır.

Öğrencilerin aldıkları eğitim sonucunda, beceri eğitimi görecekları işyeri bulmaları bir sorun haline gelmiştir. Muhasebe bölümü öğrencilerinin özellikle muhasebe bürolarında beceri eğitimi görmeleri gerekmekte ve muhasebe ile ilgili işlerde görevlendirilmeleri gerekmektedir. Ancak öğrenciler, eğitim gördükleri alanlarla ilgili işyeri bulamadıkları takdirde farklı alanlardaki işletmelerde beceri eğitimi yapmak zorunda kalmaktadırlar. Söz konusu işyerlerinde öğrenciler beceri eğitiminin konusu olan muhasebe eğitiminin gerektirdiği işlerde görevlendirilmemektedir. Getir-götür işlerinde çalıştırılmaktadır (Süer, 2007: 57).

Beceri eğitimi ile ilgili sorunlardan biri de beceri eğitimi yaptırılan işletmelerin konuya olan duyarsızlıklarıdır. Bu duyarsızlıklar nedeniyle birçok öğrenci kâğıt üzerinde beceri eğitimi yapıyor gibi gözükmekte ve işyerlerine bile uğramamaktadır. Tüm bunlar öğrencilerin alacakları beceri eğitimini olumsuz yönde etkilemekte ve uygulamayla edinilecek bilgi ve yeteneklerin kazanılamamasına neden olmaktadır.

2.7.MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSELERİNDE BECERİ EĞİTİMİ UYGULAMALARI

Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinde Muhasebe ve Finansman alanında eğitim alan 12. sınıf öğrencileri 3308 Sayılı Mesleki Eğitim Kanunu ile Mesleki ve Teknik Eğitim Yönetmeliği hükümlerine göre lise eğitiminde aldıkları teorik eğitimi, haftada üç gün olmak üzere “İşletmelerde Beceri Eğitimi” adı altında muhasebe-finansman alanında faaliyet gösteren serbest muhasebeci ve mali müşavirler ile sektördeki diğer firmalarda uygulama imkânı bulmaktadır. Son sınıfta işletmelerde beceri eğitimi alan öğrenciler böylece öğrenim görürlerken iş hayatı ile de tanışmaktadırlar.

2.7.1.İşletmelerde Beceri Eğitimin Önemi

Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi öğrencileri açısından staj yapmak ya da beceri eğitimi almak son derece faydalı bir eğitimidir. Öğrenciler teoride aldıkları eğitimi pratikte uygulama imkânı bulmakta ve becerilerini daha fazla geliştirmekte, aldıkları staj ya da beceri eğitimi öğrencileri iş hayatına hazırlamaktadır. Staj yapan

öğrenciler diğer öğrencilerden iş hayatında bir adım önde olurlar. Staj yapan ya da beceri eğitimi alan öğrenciler hem okullarına devam etmekte hem de çalışarak maddi kazanç elde etmektedirler.

Öğrencilerin yapmış oldukları stajlardan ya da almış oldukları beceri eğitimlerinden aldığı notlar karne ve diploma notlarını da etkilemektedirler. Öğrenciler stajlarını doğru ve düzgün bir şekilde yaptıklarında beceri eğitiminden yüksek notlar almakta ve bu da öğrencilerin not ortalamalarına katkıda bulunmaktadır.

Öğrenciler ne kadar çok pratikte uygulama imkânı bulurlarsa mesleğinde o kadar çok başarılı olur. Bu nedenle, staj yapmanın yani beceri eğitiminin önemi son derece önemlidir ve mutlaka uygulanması gereken bir eğitimidir.

2.7.2.Beceri Eğitiminde İş Yeri Tespiti

Beceri eğitimi yapılacak işletmelerin ve iş yerlerinin uygunluğu, eğitim yapılacak okulların meslek alanları, eğitim görececek öğrenci sayıları ile ilde mesleki eğitim yapılmasına ihtiyaç duyulan yeni meslek alanları; işletme tespit komisyonları aracılığı ile İl Mesleki Eğitim Kurulu tarafından belirlenmektedir (MEB, 2002).

Bölüm-sektör koordinatör şefleri, her yılın nisan ayının ilk haftasında kurum müdürü veya belirlenen bir müdür yardımcısının başkanlığı altında bir araya gelerek öğrencilerin beceri eğitimi alabilecekleri kamu veya özel kurum ve kuruluşlarını tespit ederler. Okul yönetimi tarafından uygun görülmesi halinde öğrenci veya velisi tarafından belirlenen işletmelerde de öğrenciler beceri eğitimi alabilirler (Sürer, 2007: 52).

Beceri eğitimi yapılacak kurum veya iş yeri tespit edildikten sonra “İşletmelerde Mesleki Eğitim/Staj Sözleşmesi” düzenlenir. Bu sözleşme, 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanununun 25 inci ve Millî Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliğinin 143 üncü maddesine dayanılarak hazırlanır (MTEGM, 2017).

Tablo 6: İşletmelerde Mesleki Eğitim/Staj Sözleşmesi

T.C. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI İŞLETMELERDE MESLEKİ EĞİTİM/STAJ SÖZLEŞMESİ				
Ö Ğ R E N C İ N İ N				
Adı Soyadı		Kayıtlı olduğu Okul/Kurumun adı		
T.C. Kimlik No		Okul Numarası		
Baba Adı		Sınıfı-Şubesi		
Ana Adı		Alanı/Dalı		
Doğum Yeri		Telefonu		
Doğum Tarihi (Gün/Ay/Yıl)/...../.....	İşletmede Mesleki Eğitime Başlama Tarihi/...../.....	
OKUL/KURUMDA İRTİBAT SAĞLANACAK KOORDİNATÖR MÜDÜR YARDIMCISININ				
Adı-Soyadı				
Telefonu	İş :	Cep :		
ÖĞRENCİ VELİSİNİN/YASAL TEMSİLCİSİNİN		İŞLETMENİN		
Adı Soyadı		Adı		
Yakınlığı	☐ Anne ☐ Baba ☐ Diğer (Belirtiniz)	Adresi		
		İşletme Temsilcisinin Adı-Soyadı		
İkamet adresi		Telefon numarası		
Telefonu	Ev	Faks numarası	
	Cep	E-Posta adresi	
E-Posta Adresi	Vergi No		
Öğrencinin 18 yaşından büyük olması ve velisi bulunmaması halinde irtibat sağlanacak kişinin	Adı-Soyadı	SGK İşyeri Sicil No/Bağkur No	
	İletişim bilgileri:		
		IBAN No	
		TR.....	

Kaynak: MTEGM, 2017

2.7.3.İşletmelerde Beceri Eğitimin Değerlendirilmesi

İşletmelerdeki mesleki eğitimde başarının değerlendirilmesi Mesleki ve Teknik Eğitim yönetmeliğinin 82. maddesinde ele alınmıştır;

- Öğrencilerin 4.sınıfın birinci ve ikinci dönemlerinde beceri eğitiminden alacakları puan şu şekilde hesaplanır; beceri eğitiminin alındığı işletmelerdeki, usta öğretici ya da eğitici personelce, öğrencilerin yapmış olduğu iş, proje ve hizmet gibi durumlardaki değerlendirilmesi ile verilen puan ve okulda bu alanla ilgili yapılmış olan sınav varsa bunların aritmetik ortalaması alınarak hesaplanır. Öğrencilerin aldıkları bu puanlar, Millî Eğitim Bakanlığı Orta Öğretim Kurumları Sınıf Geçme ve Sınav Yönetmeliği hükümlerine göre nota çevrilerek dönem notları belirlenir.

Öğrencinin işletmelerde mesleki eğitim aldıkları alanlarda derslerinden başarılı sayılabilmesi için, birinci ve ikinci dönem notunun ortalaması ile yıl sonu beceri sınavından aldıkları notunun aritmetik ortalamasının en az "Geçer" olması ve yıl sonu beceri sınavından da en az "Geçer" not almaları durumunda başarılı sayılır.

Yıl Sonu Beceri Sınavı

Beceri eğitimi alan öğrencilerin, almış oldukları beceri eğitiminin değerlendirilmesi için öğretim yılının son haftalarında yıl sonu beceri eğitimi sınavı yapılır. Bu sınav, dersin özelliğine göre komisyonca alınacak kararlarla uygulamalı veya hem uygulamalı hem de yazılı olarak yapılır.

İş dosyası ve sınavın değerlendirilmesi sonucunda elde edilen puanlar beceri sınav notu olarak kabul edilir. Beceri eğitimi sınavı 100 puan üzerinden değerlendirmeye alınır. Bunun; seksen puanı sınav, yirmi puanı iş dosyasından alınır. Çıkan sonuçlar küsuratlı gelir ise yuvarlama işlemi uygulanır.

Yıl Sonu Beceri Puanının Hesaplanması

12. sınıf öğrencileri beceri notları hesaplanırken, beceri sınavındaki alacağı puan (%80), işyerinin iki dönemde öğrenciye verdikleri puan ve staj defterine verilecek puanları (%20) kullanılır.

İşletmelerde beceri eğitimi gören öğrencilerin sınıfı geçebilmeleri için;

- Beceri sınavı puanının en az 50 olması
- 2. dönem puanları ile beceri sınav puanının aritmetik ortalamasının en az 50 olması
- Ya da sadece beceri sınav puanının 70 olması gerekir.

Örnek: Öğrenci işletmeden birinci dönem 90, ikinci dönem için de 100 aldığını varsayalım. Staj defterinden 70 ve beceri sınavından da 80 aldığını varsayalım (Hesapyap, 2018).

Öğrencinin işletme notu: $(\text{Birinci dönem} + \text{ikinci dönem}) / 2 = (90 + 100) / 2 = 95$

Staj defteri notunun % 20'si: $90 * 0.20 = 18$

Beceri sınavı notunun % 80'i: $90 * 0.80 = 72$

Öğrencimizin beceri notu = $18 + 72 = 90$ puan

Öğrencimizin beceri notu ile işletme notunun aritmetik ortalaması yıl sonu beceri uygulaması notu = $(95+90)/2=92,5$ olacaktır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSELERİNDE MUHASEBE EĞİTİMİNE YÖNELİK ANKET ÇALIŞMASI

3.1.ARAŞTIRMANIN AMACI

Bu çalışmada, Mesleki ve Teknik Anadolu Liseleri'nde verilen muhasebe eğitimi ile ilgili öğrencilerin beklentileri, verilen muhasebe eğitiminin öğrencilere göre yeterli düzeyde olup olmadığının araştırılması ve muhasebe eğitiminde karşılaşılan sorunların incelenmesi amaçlanmıştır.

3.2.ARAŞTIRMANIN KAPSAMI VE SINIRLILIKLARI

Bu çalışmada 2016-2017 öğretim yılında Çorum il ve ilçelerindeki Mesleki ve Teknik Anadolu Liseleri'nde Muhasebe ve Finansman bölümünde okuyan öğrencilere anketler uygulanmıştır.

Araştırmanın ana kümesini Çorum il ve ilçelerinde bulunan Mesleki ve Teknik Anadolu Liseleri'nde Muhasebe ve Finansman bölümünde okuyan 11. sınıf ve 12. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Çorum il ve ilçelerindeki 4 Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Muhasebe ve Finansman alanında eğitim alan toplam 179 öğrenci yer almaktadır. Kolayda örnekleme yöntemi ile 167 öğrenciye anket uygulanmıştır. Elde edilen anketlerden 7 tanesi geçersiz sayılarak 160 anket üzerinden analizler yapılmıştır. Anketlerin geri dönüşüm oranı %95,8'dir. Öğrencilere anketin uygulandığı okullar ve bu okullarda ankete katılan öğrenci sayıları Tablo 7'de verilmiştir.

Tablo 7: Öğrenci Anketinin Uygulandığı Okullar ve Öğrenci Sayıları

SIRA NO	OKULLAR	ÖĞRENCİ SAYISI
1	Alaca Mesleki ve Teknik Eğitim Merkezi, Anadolu Teknik Lisesi	16
2	Sungurlu Sunguroğlu Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	25
3	Bilge Kağan Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	49
4	Hasanpaşa Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	70
	Toplam	160

Anketler 24 Nisan 2017- 12 Mayıs 2017 tarihleri arasında öğrencilere yüz yüze uygulanmıştır.

3.3.ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Araştırmada uygulanan anket formunun oluşturulması ve soruların belirlenebilmesi için öncelikle gerekli literatür taraması yapılmış ve bu konuda daha önceden yapılmış çalışmalar dikkate alınmıştır.

Araştırmanın teorik bölümünün oluşturulmasında yerli ve yabancı birçok kaynak taranmış, çeşitli kitaplar, yayınlanmış ve yayınlanmamış tezler, internet veri tabanları, MEB veri tabanı, çeşitli yönetmelikler, yasa ve kararlar incelenmiştir.

Çamtosun (2008)'nin "Mesleki Eğitim Ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi Sürecinde Ticaret Meslek Liselerindeki Muhasebe Eğitiminin Meslek Yüksek Okullarındaki Muhasebe Eğitimine Etkileri: İstanbul'da Bir Alan Araştırması" çalışmasında Ticaret Meslek Liseleri'nde verilen muhasebe eğitimin durumu incelenmiş ve bu eğitimin meslek yüksekokullarında verilen muhasebe eğitimi etkileri üzerine bir çalışma yapmıştır.

Soylu (2014)'nin "Mesleki Açık Öğretim Lisesi Muhasebe Eğitiminde Karşılaşılan Sorunlar Ve Çözüm Önerileri" çalışmasında Muhasebe ve Finansman Alanının durumunu incelemiş, muhasebe eğitiminde karşılaşılan sorunlardan bahsederek, bu sorunlara çözümlenebilmesi için önerilerde bulunarak muhasebe eğitiminin kalitesine yönelik bir çalışma yapmıştır.

İmamoğlu (2010)' nun "Ortaöğretim Kurumlarında Muhasebe Eğitimi ve Karşılaşılan Sorunların İncelenmesi" çalışmasında ortaöğretim kurumlarındaki muhasebe öğretim programlarının durumunu incelemiş, bu eğitimden beklentileri ve karşılaşılan sorunları ele alarak sorunlara ilişkin çözüm önerileri getirmeye yönelik bir çalışma yapmıştır.

Anket formunun oluşturulmasında ise İmamoğlu (2010)'nun "Ortaöğretim Kurumlarında Muhasebe Eğitimi ve Karşılaşılan Sorunların İncelenmesi" konusunda kullandığı ölçekten yararlanılmıştır. Anket çalışması için 5'li Likert Skalası ile çok seçenekli sorular esas alınmıştır.

Anket formu iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölüm demografik özellikler ikinci bölüm ise Mesleki ve Teknik Anadolu Liseleri'nde verilen muhasebe eğitimi ile ilgili ifadelerin yer aldığı toplam 30 soru bulunmaktadır (EK-1).

Araştırmada elde edilen veriler SPSS for Windows 18.0 (Statistical Program for Social Sciences) paket programı ile değerlendirilmiş ve gerekli analizler yapılmıştır.

3.4.PROBLEM CÜMLESİ

Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinde verilen muhasebe eğitimi sonucunda, öğrencilerin mesleki açıdan yetişip yetişmemeleri hakkındaki görüşleri nelerdir? Öğrencilerin görüşlerine göre ülkemizde Mesleki ve Teknik Eğitim'e verilen önem yeterli midir?

3.5.ALT PROBLEMLER

1. Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesinde muhasebe bölümünde okuyan öğrencilerin demografik yapısı nasıldır?
2. Öğrencilerin Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesinde verilen muhasebe eğitimi ile ilgili görüşlerinin önem düzeyi ortalamadan (+3)' den farklı mıdır?
3. Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesindeki muhasebe araç ve gereçlerinin (bilgisayar donanımı, basılı evrak... vb) muhasebe eğitimini karşılama yeterliliği konusunda öğrencilerin görüşleri cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermekte midir?
4. Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesindeki branş öğretmenlerinin mesleki bilgilerinin yeterliliği konusunda öğrencilerin görüşleri cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermekte midir?
5. Öğrencilerin Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesinde verilen muhasebe derslerini kolaylıkla anlayabilmeleri hakkındaki görüşleri cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermekte midir?
6. Ülkemizde mesleki eğitime gereken önemin verilip verilmediği konusunda öğrencilerin görüşleri cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermekte midir?
7. Öğrencilerin Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesinde aldıkları muhasebe eğitiminin üniversitede alacakları muhasebe eğitimine katkısı olup olmayacağı üniversitede muhasebe bölümünde eğitim almak istemelerine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?

8. Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesinden mezun olmanın iş sahibi olmada faydalı olup olmayacağı konusunda öğrencilerin görüşleri cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermekte midir?

3.6.ARAŞTIRMANIN BULGULARI VE YORUMLARI

Güvenirlilik analizi, herhangi bir araştırma konusunda örnekleme oluşturan birimler üzerinden veri toplamak için geliştirilen anketi oluşturan ifadelerin (soru, yargı, önerme vb.) kendi içinde tutarlılığının olup olmadığını ölçmek için kullanılır (Ural ve Kılıç, 2006: 286).

Araştırmanın analizlerinin yapılabilmesi için ilk önce verilerin güvenilirlik ve geçerlilik analizinin ölçülmesi gerekmektedir. Anket formunun güvenilirliğini ölçmede Cronbach Alpha (İçsel Tutarlılık) testinden yararlanılmıştır (Kalaycı, 2008).

Cronbach α katsayısı 0 ile 1 arasında değişir.

- Katsayı 0,40'dan küçük olduğunda ölçek güvenilir değildir,
- Katsayı 0,40 – 0,60 ise düşük güvenirliliktir,
- Katsayı 0,60 – 0,80 ise oldukça güvenilirdir ve
- Katsayı 0,80 – 1,0 arasında olduğunda ise ölçek yüksek derecede güvenilirdir.

Tablo 8.1'de tüm anketin güvenirlilik analizinin sonucu görülmektedir.

Tablo 8.1. Tüm Anketin Güvenirlilik Analizi Sonucu

Alfa Katsayısı	Madde Sayısı
0.898	24

Tüm anketin güvenirlilik analizi sonucu 0,898 olarak belirlenmiştir. Bu da anketin yüksek derecede güvenilir olduğunu göstermektedir.

3.6.1. Ankete Katılan Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Öğrencilerinin Demografik Özellikleri ve Verilen Yanıtların Dağılımı

Araştırma kapsamında yer alan 160 Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi öğrencilerinin demografik özelliklerine ait genel bilgiler ile ilgili frekans ve yüzde dağılımları aşağıdaki tablolarda yer almaktadır.

➤ Cinsiyete İlişkin Bulgular

Araştırmaya katılan öğrencilerin %58,1'ini erkek öğrencilerin, %41,9'unu kız öğrencilerin oluşturduğu Tablo 8.2'de görülmektedir.

Tablo 8.2. Öğrencilerin Cinsiyet Dağılımı

Cinsiyet	Frekans	Yüzde(%)
Kız	67	41,9
Erkek	93	58,1
Toplam	160	100

Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi'nde Muhasebe ve Finansman bölümünde okuyan erkek öğrencilerin bayan öğrencilerden üstün olduğu görülmektedir.

➤ Öğrencilerin Yaşlarına İlişkin Bulgular

Araştırmaya katılanların %24,4'dünü 16 yaş ve altındaki, %75,6'sını 17 yaş ve üzerindeki öğrencilerin oluşturduğu Tablo 8.3' de görülmektedir.

Tablo 8.3. Öğrencilerin Yaş Dağılımı

Yaş Grubu	Frekans	Yüzde(%)
16 ve altı	39	24,4
17 ve üstü	121	75,6
Toplam	160	100

➤ Ailede Yasayan Birey Sayısına İlişkin Bulgular

Araştırmaya katılan öğrencilerin ailelerinin %18,1'inde 2-3, %59,4'sinde 4-5, %22,5'ünde ise 6 ve daha fazla birey bulunmaktadır. Bu değerler Tablo 8.4'de gösterilmektedir.

Tablo 8.4. Öğrencilerin Ailede Yasayan Fert Sayısına Göre Dağılımı

Ailede Yasayan Fert	Frekans	Yüzde(%)
2-3 Kişi	29	18,1
4-5 Kişi	95	59,4
6 Ve Üstü	36	22,5
Toplam	160	100

➤ Öğrencilerin Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesini Seçmesinde Etkili Olan Neden

Crosstabs (Çapraz Tablolar) analizi temel olarak, iki değişken arasındaki ilişkiyi analiz etmek için kullanılır. Bu, araştırmacıya değişkenler arasındaki ilişkiyi ve ilgili her bir değişkenin kategorilerinin kesişimlerini inceleme olanağı sağlar (Spssanalizi, 2018).

Öğrencilerin Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesini tercih etmelerinde hangi nedenin etkili olduğunu gösteren ve bu nedenlerin cinsiyet ile ilişkisinin incelendiği Crosstabs analizin sonuçları Tablo 8.5'de görülmektedir.

Tablo 8.5. Öğrencilerin Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesini Seçmesinde Etkili Olan Nedenin Crosstabs Analizi ile İncelenmesi

		Ailem	Kendi Kararım	Arkadaşımdan	Diğer Nedenler	TOPLAM
KIZ	Frekans	21	29	2	15	67
	Cinsiyet(%)	31,3	43,3	3	22,4	100
	NEDEN(%)	67,7	31,5	25	51,7	42
ERKEK	Frekans	10	63	6	14	93
	Cinsiyet(%)	10,8	67,7	6,5	15	100
	NEDEN(%)	32,3	68,5	75	48,3	58
TOPLAM	Frekans	31	92	8	29	160
	Cinsiyet(%)	19,4	57,5	5	18,1	100
	NEDEN(%)	100	100	100	100	100

Araştırmaya katılan öğrencilerin Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesini tercih etmesinde %19,4'ü ailesinden, %57,5'i kendi kararı, %5'i arkadaşlarından etkilenerek, %18,1'inde ise diğer nedenler etkili olmuştur.

Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesini tercih eden kız öğrencilerin %31,3'ü ailesinden, %43,3'ü kendi kararı, %3'ü arkadaşlarından, %22,4'dü diğer nedenlerden etkilenmişlerdir. Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesini tercih eden erkek öğrencilerin %10,8'i ailesinden, %67,7'si kendi kararı, %6,5'i arkadaşlarından, %15'i diğer nedenlerden etkilenmiştir.

Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesini tercih etmede “Ailemden” etkilenerek seçim cevabı veren öğrencilerin %67,7'sini kız öğrencilerin, %32,3'ünü erkek öğrencilerin oluşturduğu görülmektedir.

Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesini tercih etmede “ Kendi Kararım ile” seçim cevabı veren öğrencilerin %31,5'ini kız öğrencilerin, %68,5'ini erkek öğrencilerin oluşturduğu görülmektedir.

Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesini tercih etmede “Arkadaşımdan” etkilenerek seçim cevabı veren öğrencilerin %25'ini kız öğrencilerin, %75'ini erkek öğrencilerin oluşturduğu görülmektedir.

Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesini tercih etmede “Diğer nedenlerden” etkilenerek seçim cevabı veren öğrencilerin %51,7'sini kız öğrencilerin, %48,3'ünü erkek öğrencilerin oluşturduğu görülmektedir. Diğer nedenlere öğrencilerin vermiş oldukları cevaplar “Liseye giriş sınavından aldığım puanın bu liseye yetmesi” ve “Zorunlu eğitimi tamamlayıp diploma sahibi olmak için” gibi sebeplerden dolayı öğrenciler bu liseyi tercih etmişlerdir.

İstatistikî değerler incelendiğinde Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesini tercih eden erkek ve kız öğrencilerin genellikle kendi kararları ile bu okulu tercih ettikleri görülmektedir. Ancak kız öğrencilerin bu okulu tercih etmelerinde ailelerinden etkilenen öğrencilerin sayısı da azımsanmayacak kadar önemlidir.

➤ **Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesini seçmenizde “Kendi Kararım ile” seçeneğini işaretleyenlerin bu kararı vermesinde etkili olan neden**

Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesini seçiminde “Kendi Kararım ile” seçeneğini işaretleyenlerin bu kararı vermesinde etkili olan nedenlerin belirlendiği ve nedenlerin cinsiyet ile ilişkisinin incelendiği Crosstabs analizinin sonuçları Tablo 8.6’da görülmektedir.

Tablo 8.6. Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesini seçmenizde “Kendi Kararım ile” seçeneğini işaretleyenlerin bu kararı vermesinde etkili olan nedenin Crosstabs Analizi ile incelenmesi

		Üniversiteyi Kazanmasam Dahi İş Bulma İmkânı Sağlaması	Bu tür bir lisede daha başarılı olacağım düşüncesi	Muhasebe mesleğinin saygın bir meslek olması	İleride Muhasebe Meslek Mensubu Olmak için	Diğer Nedenler	TOPLAM
KIZ	Frekans	14	3	3	8	1	29
	Cinsiyet(%)	46,7	10	10	26,7	6,6	100
	Neden(%)	31,8	27,3	42,9	32	40	32,6
ERKEK	Frekans	30	8	4	17	4	63
	Cinsiyet(%)	48,4	12,9	6,5	27,4	4,8	100
	Neden(%)	68,2	72,7	57,1	68	60	67,4
TOPLAM	Frekans	44	11	7	25	5	92
	Cinsiyet(%)	47,8	12	7,6	27,2	5,4	100
	Neden(%)	100	100	100	100	100	100

Araştırmaya katılan öğrencilerin %47,8’i üniversiteyi kazanmasam dahi iş bulma imkânı sağlaması, %12’si bu tür lisede daha başarılı olacağım düşüncesi, %7,6’sı muhasebe mesleğinin saygın bir meslek olması, %27,2’si ileride muhasebe meslek mensubu olmak için, %5,4’ü diğer nedenlerden dolayı kendi kararı ile Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi’ni tercih ettikleri görülmektedir.

Kendi kararı ile Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi'ni tercih eden kız öğrencilerin %46,7'si üniversiteyi kazanamamasam dahi iş bulma imkânı sağlaması, %10'u bu tür bir lisede daha başarılı olacağım düşüncesi, %10'u muhasebe mesleğinin saygın bir meslek olması, %26,7'si ileride muhasebe meslek mensubu olmak için, %6,6'sı diğer nedenlerden dolayı tercih ettikleri görülmektedir.

Kendi kararı ile Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi'ni tercih eden erkek öğrencilerin %48,4'ü üniversiteyi kazanamamasam dahi iş bulma imkânı sağlaması, %12,9'u bu tür bir lisede daha başarılı olacağım düşüncesi, %6,5'i muhasebe mesleğinin saygın bir meslek olması, %27,4'ü ileride muhasebe meslek mensubu olmak için, %4,8'i diğer nedenlerden dolayı tercih ettikleri görülmektedir.

Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi'ni kendi kararı ile tercih eden öğrencilerin "Üniversiteyi kazanamamasam dahi iş bulma imkânı sağlaması" seçeneğine cevap verenlerin %31,8'ini kız öğrencilerin, %68,2'sini erkek öğrencilerin oluşturduğu görülmektedir.

Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi'ni kendi kararı ile tercih eden öğrencilerin "bu tür bir lisede daha başarılı olacağım düşüncesi" seçeneğine cevap verenlerin %27,3'ünü kız öğrencilerin, %72,7'sini erkek öğrencilerin oluşturduğu görülmektedir.

Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi'ni kendi kararı ile tercih eden öğrencilerin "muhasebe mesleğinin saygın bir meslek olması" seçeneğine cevap verenlerin %42,9'unu kız öğrencilerin, %57,1'sini erkek öğrencilerin oluşturduğu görülmektedir.

Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi'ni kendi kararı ile tercih eden öğrencilerin "ileride muhasebe meslek mensubu olmak için" seçeneğine cevap verenlerin %32'sini kız öğrencilerin, %68'ini erkek öğrencilerin oluşturduğu görülmektedir.

Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi'ni kendi kararı ile tercih eden öğrencilerin "diğer nedenlerden" seçeneğine cevap verenlerin %40'ını kız öğrencilerin, %60'ını erkek öğrencilerin oluşturduğu görülmektedir.

➤ “Üniversitede hangi alanda eğitim almak istersiniz?” sorusunun incelenmesi

Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi öğrencilerinin mezun olduktan sonra hangi alanda üniversite eğitimi almak istediklerinin gösterildiği ve bu alanların cinsiyet ile ilişkisinin incelendiği Crosstabs analizin sonuçları Tablo 8.7’ de görülmektedir.

Tablo 8.7. Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi öğrencilerinin mezun olduktan sonra hangi alanda üniversite eğitimi almak istediklerini Crosstabs Analizi ile incelenmesi

		Muhasebe Bölümünde	Diğer Bölümlerde	
Kız	Frekans	17	50	67
	Cinsiyet(%)	25,4	74,6	100
	Neden(%)	37	43,9	41,9
Erkek	Frekans	29	64	93
	Cinsiyet(%)	31,2	68,8	100
	Neden(%)	63	56,1	58,1
TOPLAM	Frekans	46	114	160
	Cinsiyet(%)	28,8	71,2	100
	Neden(%)	100	100	100

Araştırmaya katılanların Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi öğrencilerinin mezun olduktan sonra üniversitede %28,8’i muhasebe bölümünde, %71,2’si diğer bölümlerde eğitim almak istedikleri görülmektedir.

Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi’nde okuyan kız öğrencilerin %25,4’ü muhasebe bölümünde, %74,6’sı diğer bölümlerde eğitim almak istedikleri tabloda görülmektedir.

Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi'nde okuyan erkek öğrencilerin %31,2'si muhasebe bölümünde, %68,8'i diğer bölümlerde eğitim almak istedikleri tabloda görülmektedir.

Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi'nde okuyan öğrencilerden üniversite eğitimini muhasebe bölümünde almak isteyenlerin %37'sinin kız öğrencilerden, %63'ünün erkek öğrencilerden oluştuğu görülmektedir.

Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi'nde okuyan öğrencilerden üniversite eğitimini diğer bölümlerde almak isteyenlerin %43,9'nun kız öğrencilerden, %56,1'nin erkek öğrencilerden oluştuğu görülmektedir.

3.6.2. Anket İfadelerinin Frekans ve Yüzdeler Dağılımı

Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi'nde okuyan öğrencilere 24 ölçek elemanı ile ölçüm yapılmıştır. Anket sonuçlarına göre 24 ifadeye yönelik frekans ve yüzdeler Tablo 8.8'de gösterilmektedir.

Tablo 8.8. Anket İfadelerine Verilen Cevapların Dağılımı

		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
7	Ders araç gereçlerini (ders kitabı, defter, kalem, silgi... vb) tam olarak getiriyorum.	6	3,8	4	2,5	13	8,1	53	33,1	84	52,5
8	Ders kitapları, muhasebe alanı için yeterli bilgi içeriyor.	13	8,1	12	7,5	26	16,3	60	37,5	49	30,6
9	Ders kitaplarındaki bilgiler seviyemize uygundur.	11	6,9	14	8,8	28	17,5	68	42,5	39	24,4
10	Ders kitaplarındaki bilgileri güncel buluyorum.	20	12,5	17	10,6	43	26,9	45	28,1	33	20,6
11	Okulda eğitimini aldığımız muhasebe derslerinin ders saatlerini yeterli buluyorum.	9	5,6	7	4,4	13	8,1	69	43,1	62	38,8

12	Okulumuzun muhasebe araç ve gereçleri (bilgisayar donanımı, basılı evrak... vb) muhasebe eğitimini karşılamaya yeterlidir.	20	12,5	17	10,6	26	16,3	63	39,4	34	21,3
13	Ders programlarında yer alan meslek dersleri sayıca yeterlidir.	6	3,8	11	6,9	26	16,3	67	41,9	50	31,3
14	Okul laboratuvarlarını mesleki eğitimimi geliştirmek için kullanabiliyorum.	32	20	16	10	26	16,3	56	35	30	18,8
15	Ders öğretmenlerinin mesleki bilgilerini yeterli buluyorum.	10	6,3	10	6,3	25	15,6	56	35	58	36,3
16	Muhasebe dersleri işlenirken ders anlatım teknikleri (anlatım-soru cevap, anlatım-defter veya faturalar üzerinde uygulamalar... vb) kullanılmaktadır.	10	6,3	15	9,4	26	16,3	58	36,3	50	31,3
17	Dersler güncel bilgilerle örneklendirilerek anlatılmaktadır.	12	7,5	13	8,1	25	15,6	60	37,5	50	31,3
18	Verimli ders işlenmesi açısından sınıf mevcudumuz yeterlidir.	10	6,3	13	8,1	25	15,6	57	35,6	53	33,1
19	Okulda aldığımız muhasebe eğitimi sonucunda kendimi muhasebe işlemlerini (belge düzenleme, defterlere kayıt... vb) yapabilecek seviyede görüyorum.	12	7,5	16	10	36	22,5	51	31,9	45	28,1
20	Muhasebe ile ilgili dersleri kolaylıkla anlayabiliyorum.	10	6,3	18	11,3	37	23,1	58	36,3	36	22,5
21	Bilgisayarlı muhasebe dersleri işlenirken ders anlatım yöntemleri (anlatım, anlatım-soru cevap, laboratuvar uygulaması) kullanılmaktadır.	13	8,1	11	6,9	35	21,9	58	36,3	43	26,9

22	Ders öğretmenleri öğrencilere sorular sorarak derse katılmalarına katkıda bulunur.	10	6,3	10	6,3	27	16,9	64	40	49	30,6
23	Ülkemizde mesleki eğitime gereken önem verilmektedir.	23	14,4	15	9,4	42	26,3	47	29,4	33	20,6
24	Ülkemizde meslek liselerinin önemi her geçen gün artmaktadır.	23	14,4	21	13,1	40	25	46	28,8	29	18,1
25	Mezun olduğumda bölümümle ilgili bir alanda çalışmayı düşünüyorum.	39	24,4	24	15	30	18,8	31	19,4	36	22,5
26	Muhasebe ile ilgili güncel konular ilgimi çekiyor.	24	15	29	18,1	36	22,5	35	21,9	36	22,5
27	Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesinde aldığımız muhasebe eğitiminin üniversitede alacağınız muhasebe eğitimine katkısı olacaktır.	14	8,8	20	12,5	25	15,6	65	40,6	36	22,5
28	Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesinden mezun olmanın iş sahibi olmada faydası olacaktır.	13	8,1	13	8,1	34	21,3	57	35,6	43	26,9
29	Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesinde okumaktan memnunum.	14	8,8	16	10	34	21,3	62	38,8	34	21,3
30	Bugün seçme hakkına sahip olsam tekrar bu tür bir lise seçerdim.	36	22,5	14	8,8	38	23,8	33	20,6	39	24,4

Tablo 8.8'e bakıldığında ankete katılan öğrencilerin en çok "kesinlikle katılmıyorum" cevabını verdiği ifade %24,4 (f=39) oranı ile "Mezun olduğumda bölümümle ilgili bir alanda çalışmayı düşünüyorum" ifadesidir. En çok "katılmıyorum" cevabını verdiği ifade %18,1 (f=29) oranı ile "Muhasebe ile ilgili güncel konular ilgimi çekiyor" ifadesidir. En çok "kararsızım" cevabını verdiği ifade %26,9 (f=43) oranı ile "Ders kitaplarındaki bilgileri güncel buluyorum" ifadesidir. En çok "katılıyorum" cevabını verdiği ifade %43,1 (f=69) oranı ile "Okulda eğitimini aldığımız muhasebe

derslerinin ders saatlerini yeterli buluyorum” ifadesidir. En çok “kesinlikle katılıyorum” cevabını verdiği ifade %52,5 (f=84) ortalama ile “Ders araç gereçlerini (ders kitabı, defter, kalem, silgi... vb) tam olarak getiriyorum” ifadesidir.

3.7. ARAŞTIRMANIN DAYANDIĞI PROBLEMLERİN TEST EDİLMESİ

Araştırmanın bu bölümünde, araştırmadın dayandığı problemler Tek Örneklem T Testi ve Bağımsız Örneklem T Testi analizi ile test edilecektir.

3.7.1. Tek Örneklem T Testi Analizinin İncelenmesi

Belirli öngörülerde bulunulan bir konuda, bu öngörülerin doğruluğunun test edilmesi ile yapılan analize Tek Örneklem T Testi denir. Yani bir örneklem grubuna ait ortalamanın, önceden belirlenmiş olan bir değerden önemli derece farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için kullanılır. One Sample T Testi, Tek Örneklem T Testi olarak Türkçeye çevrilmiştir (Spssanalizi, 2018).

Öğrencilerin Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesinde verilen muhasebe eğitimi ile ilgili görüşlerinin önem düzeyi ortalamadan (+3) farklılık gösterip göstermediği Tek Örneklem T Testi ile incelenmiş ve analiz sonuçları Tablo 8.9’da gösterilmiştir. Kesinlikle katılmıyorum (+1), katılmıyorum (+2), kararsızım (+3), katılıyorum (+4), kesinlikle katılıyorum (+5) olarak değerlendirilmiştir. Bu nedenle kararsızım (+3) seçeneği ortalama olarak alınmıştır.

Tablo 8.9.

Öğrencilerin Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesinde verilen muhasebe eğitimi ile ilgili görüşlerinin önem düzeyi ortalamadan (+3) farklılaşp farklılaşmadığını gösteren Tek Örneklem T Testine ait SPSS tablosu

Sorular	N	Ortalama	Ortalamadan Farkı	Standart Sapma	t	Sig.
Ders araç gereçlerini (ders kitabı, defter, kalem, silgi... vb) tam olarak getiriyorum.	160	4,281	1,281	0,985	16,449	0,000
Ders kitapları, muhasebe alanı için yeterli bilgi içeriyor.	160	3,750	0,750	1,203	7,888	0,000
Ders kitaplarındaki bilgiler seviyemize uygundur.	160	3,688	0,688	1,139	7,633	0,000
Ders kitaplarındaki bilgileri güncel buluyorum.	160	3,300	0,300	1,321	2,872	0,005
Okulda eğitimini aldığımız muhasebe derslerinin ders saatlerini yeterli buluyorum.	160	4,050	1,050	1,075	12,360	0,000
Okulumuzun muhasebe araç ve gereçleri (bilgisayar donanımı, basılı evrak... vb) muhasebe eğitimini karşılamaya yeterlidir.	160	3,463	0,463	1,283	4,559	0,000
Ders programlarında yer alan meslek dersleri sayıca yeterlidir.	160	3,900	0,900	1,041	10,933	0,000
Okul laboratuvarlarını mesleki eğitimimi geliştirmek için kullanabiliyorum.	160	3,225	0,225	1,401	2,032	0,044
Ders öğretmenlerinin mesleki bilgilerini yeterli buluyorum.	160	3,869	0,869	1,193	9,212	0,000
Muhasebe dersleri işlenirken ders anlatım teknikleri (anlatım-soru cevap, anlatım- defter veya faturalar üzerinde uygulamalar... vb) kullanılmaktadır.	160	3,750	0,750	1,208	7,854	0,000
Dersler güncel bilgilerle örneklendirilerek anlatılmaktadır.	160	3,769	0,769	1,193	8,148	0,000
Verimli ders işlenmesi açısından sınıf mevcudumuz yeterlidir.	160	3,775	0,775	1,239	7,915	0,000
Okulda aldığımız muhasebe eğitimi sonucunda kendimi muhasebe işlemlerini (belge düzenleme, defterlere kayıt... vb) yapabilecek seviyede görüyorum.	160	3,631	0,631	1,206	6,621	0,000
Muhasebe ile ilgili dersleri kolaylıkla anlayabiliyorum.	160	3,556	0,556	1,175	5,988	0,000
Bilgisayarlı muhasebe dersleri işlenirken ders anlatım yöntemleri (anlatım, anlatım-	160	3,669	0,669	1,180	7,168	0,000

soru cevap, laboratuvar uygulaması) kullanılmaktadır.						
Ders öğretmenleri öğrencilere sorular sorarak derse katılmalarına katkıda bulunur.	160	3,825	0,825	1,125	9,279	0,000
Ülkemizde mesleki eğitime gereken önem verilmektedir.	160	3,325	0,325	1,301	3,160	0,002
Ülkemizde meslek liselerinin önemi her geçen gün artmaktadır.	160	3,213	0,213	1,319	2,037	0,043
Mezun olduğumda bölümümle ilgili bir alanda çalışmayı düşünüyorum.	160	3,006	0,006	1,494	0,053	0,958
Muhasebe ile ilgili güncel konular ilgimi çekiyor.	160	3,188	0,188	1,370	1,731	0,085
Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesinde aldığınız muhasebe eğitiminin üniversitede alacağınız muhasebe eğitimine katkısı olacaktır.	160	3,556	0,556	1,217	5,781	0,000
Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesinden mezun olmanın iş sahibi olmada faydası olacaktır.	160	3,650	0,650	1,193	6,890	0,000
Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesinde okumaktan memnunum.	160	3,538	0,538	1,186	5,731	0,000
Bugün seçme hakkına sahip olsam tekrar bu tür bir lise seçerdim.	160	3,156	0,156	1,469	1,345	0,180

Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesinde muhasebe bölümünde okuyan öğrencilerin “Ders araç gereçlerini (ders kitabı, defter, kalem, silgi... vb) tam olarak getiriyorum”, “Ders kitapları, muhasebe alanı için yeterli bilgi içeriyor”, “Ders kitaplarındaki bilgiler seviyemize uygundur”, “Ders kitaplarındaki bilgileri güncel buluyorum”, “Okulda eğitimini aldığımız muhasebe derslerinin ders saatlerini yeterli buluyorum”, “Okulumuzun muhasebe araç ve gereçleri (bilgisayar donanımı, basılı evrak... vb) muhasebe eğitimini karşılamaya yeterlidir”, “Ders programlarında yer alan meslek dersleri sayıca yeterlidir”, “Okul laboratuvarlarını mesleki eğitimimi geliştirmek için kullanabiliyorum”, “Ders öğretmenlerinin mesleki bilgilerini yeterli buluyorum”, “Muhasebe dersleri işlenirken ders anlatım teknikleri (anlatım-soru cevap, anlatım-defter veya faturalar üzerinde uygulamalar... vb) kullanılmaktadır”, “Dersler güncel bilgilerle örneklendirilerek anlatılmaktadır” “Verimli ders işlenmesi açısından sınıf mevcudumuz yeterlidir”, “Okulda aldığımız muhasebe eğitimi sonucunda kendimi muhasebe işlemlerini (belge düzenleme, defterlere kayıt... vb) yapabilecek seviyede

görüyorum”, “Muhasebe ile ilgili dersleri kolaylıkla anlayabiliyorum”, “Bilgisayarlı muhasebe dersleri işlenirken ders anlatım yöntemleri (anlatım, anlatım-soru cevap, laboratuvar uygulaması) kullanılmaktadır”, “Ders öğretmenleri öğrencilere sorular sorarak derse katılmalarına katkıda bulunur”, “Ülkemizde mesleki eğitime gereken önem verilmektedir”, “Ülkemizde meslek liselerinin önemi her geçen gün artmaktadır”, “Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesinde aldığınız muhasebe eğitiminin üniversitede alacağınız muhasebe eğitimine katkısı olacaktır”, “Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesinden mezun olmanın iş sahibi olmada faydası olacaktır”, “Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesinde okumaktan memnunum” sorularına vermiş oldukları cevapların ortalamaları 3’den büyüktür. Anlamlılık derecesi olan Sig. değerlerimiz 0.05’den küçük olduğundan öğrencilerin vermiş oldukları cevaplar bu sorularda ortalamadan farklılık göstermektedir.

Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesinde muhasebe bölümünde okuyan öğrencilerin “Mezun olduğumda bölümümle ilgili bir alanda çalışmayı düşünüyorum” sorusuna vermiş oldukları cevabın ortalaması 3,006’dır. Anlamlılık derecesi olan Sig. değerimiz 0,958>0.05 olduğundan öğrencilerin vermiş oldukları cevaplar bu soru için ortalamadan bir farklılık göstermemektedir. Yani öğrenciler mezun olduklarında bölümleriyle ilgili bir alanda çalışıp çalışmayacakları konusunda kararsızlardır.

Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesinde muhasebe bölümünde okuyan öğrencilerin “Muhasebe ile ilgili güncel konular ilgimi çekiyor” sorusuna vermiş oldukları cevabın ortalaması 3,188’dir. Anlamlılık derecesi olan Sig. değerimiz 0,085>0.05 olduğundan öğrencilerin vermiş oldukları cevaplar bu soru için ortalamadan bir farklılık göstermemektedir. Yani öğrencilerin muhasebe ile ilgili güncel konular ilgilerini çekip çekmedikleri konusunda kararsız olduklarını göstermektedir.

Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesinde muhasebe bölümünde okuyan öğrencilerin “Bugün seçme hakkına sahip olsam tekrar bu tür bir lise seçerdim” sorusuna vermiş oldukları cevabın ortalaması 3,156’dır. Anlamlılık derecesi olan Sig. değerimiz 0,180>0.05 olduğundan öğrencilerin vermiş oldukları cevaplar bu soru için ortalamadan bir farklılık göstermemektedir. Yani öğrencilerin tekrar bir lise seçme hakları olsu bu liseyi seçip seçmeyecekleri hakkında kararsızlardır.

3.7.2. Bağımsız Örneklem T Testi

İki örneklem grubunun ortalamaları arasında fark olup olmadığının araştırılması amacıyla yapılan analizi Bağımsız Örneklem T Testi denir. İki örneklem grubunun üyeleri birbirinden farklı olmalıdır. Örneğin kadın-erkek, evli- bekâr gibi iki grup arasındaki farklılığa bakmak için yapılan analizdir. Independent-Samples T-Test, Bağımsız Örneklem T Testi olarak Türkçeye çevrilmiştir.

Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesindeki muhasebe araç ve gereçlerinin (bilgisayar donanımı, basılı evrak... vb) muhasebe eğitimini karşılama yeterliliği konusunda öğrencilerin görüşleri cinsiyete göre anlamlı farklılık gösterip göstermediği Bağımsız Örneklem T Testi ile incelenmiş ve analiz sonuçları Tablo 8.10'da gösterilmiştir.

Tablo 8.10.

Muhasebe araç ve gereçlerinin, muhasebe eğitimini karşılama yeterliliği konusunda öğrencilerin görüşlerinin cinsiyete göre farklılaşıp farklılaşmadığını gösteren Bağımsız Örneklem T Testine ait SPSS tablosu

Grup İstatistikleri				
Cinsiyet	N	Ortalama	Std. Sapma	Ortalamanın Std. Hatası
Kız	67	3,5672	1,18352	0,14459
Erkek	93	3,3871	1,35159	0,14015

Bağımsız Örneklem T Testi				
F	Sig.	t	Serbestlik Derecesi	Sig. (2-tailed)
2,303	0,131	0,875	158	0,383
		0,894	152,015	0,373

Yukarıdaki tablolar incelendiğinde Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesinde muhasebe bölümünde okuyan öğrencilerin “Okulumuzun muhasebe araç ve gereçleri (bilgisayar donanımı, basılı evrak... vb) muhasebe eğitimini karşılamaya yeterlidir” sorusuna 67 kız öğrencinin vermiş olduğu cevapların ortalaması 3,5672 iken 93 erkek öğrencinin vermiş olduğu cevapların ortalaması 3,3871’dir. Yani kız öğrenciler, Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesindeki muhasebe araç ve gereçlerinin (bilgisayar

donanımı, muhasebe uygulama laboratuvarları, basılı evrak... vb) muhasebe eğitimini karşılamasını 3,57 ortalaması ile yeterli bulurlarken, erkek öğrenciler 3,39 ortalama ile bu konu hakkında kararsız olduklarını belirtmişlerdir. Yapmış olduğumuz analizde anlamlılık değeri $0,383 > 0,05$ olduğundan kız ve erkek öğrencilerin vermiş oldukları cevaplar anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Yani Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesindeki muhasebe araç ve gereçlerinin (bilgisayar donanımı, basılı evrak... vb) muhasebe eğitimini karşılama yeterliliği konusunda öğrencilerin görüşleri cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermemektedir.

Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesindeki branş öğretmenlerinin mesleki bilgilerinin yeterliliği konusunda öğrencilerin görüşleri cinsiyete göre anlamlı farklılık gösterip göstermediği Bağımsız Örneklem T Testi ile incelenmiş ve analiz sonuçları Tablo 8.11’de gösterilmiştir.

Tablo 8.11.

Branş öğretmenlerinin mesleki bilgilerinin yeterliliği konusunda öğrencilerin görüşlerinin cinsiyete göre farklılaşp farklılaşmadığını gösteren Bağımsız Örneklem T Testine ait SPSS tablosu

Grup İstatistikleri				
Cinsiyet	N	Ortalama	Std. Sapma	Ortalamanın Std. Hatası
Kız	67	4,0448	1,19890	0,14647
Erkek	93	3,7419	1,17864	0,12222

Bağımsız Örneklem T Testi				
F	Sig.	t	Serbestlik Derecesi	Sig. (2-tailed)
0,147	0,702	1,592	158	0,113
		1,588	140,902	0,115

Yukarıdaki tablolar incelendiğinde Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesinde muhasebe bölümünde okuyan öğrencilerin “Ders öğretmenlerinin mesleki bilgilerini yeterli buluyorum.” sorusuna 67 kız öğrencinin vermiş olduğu cevapların ortalaması 4,0448 iken 93 erkek öğrencinin vermiş olduğu cevapların ortalaması 3,7419’dur. Kız öğrenciler 4,04 ortalama ile erkek öğrenciler 3,74 ortalama ile Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesindeki branş öğretmenlerinin mesleki bilgilerini yeterli bulmaktadırlar.

Yapmış olduğumuz analizde anlamlılık değeri $0,113 > 0,05$ olduğundan kız ve erkek öğrencilerin vermiş oldukları cevaplar anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Yani Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesindeki branş öğretmenlerinin mesleki bilgilerinin yeterliliği konusunda öğrencilerin görüşleri cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermemektedir.

Öğrencilerin Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesinde verilen muhasebe derslerini kolaylıkla anlayabilmeleri hakkındaki görüşleri cinsiyete göre anlamlı farklılık gösterip göstermedikleri Bağımsız Örneklem T Testi ile incelenmiş ve analiz sonuçları Tablo 8.12’de gösterilmiştir.

Tablo 8.12.

Öğrencilerin muhasebe derslerini kolaylıkla anlayabilmeleri hakkındaki görüşleri cinsiyete göre farklılaşp farklılaşmadığını gösteren Bağımsız Örneklem T Testine ait SPSS tablosu

Grup İstatistikleri				
Cinsiyet	N	Ortalama	Std. Sapma	Ortalamanın Std. Hatası
Kız	67	3,3284	1,23568	0,15096
Erkek	93	3,7204	1,10695	0,11479

Bağımsız Örneklem T Testi				
F	Sig.	t	Serbestlik Derecesi	Sig. (2-tailed)
1,094	,297	-2,105	158	0,037
		-2,067	132,583	0,041

Yukarıdaki tablolar incelendiğinde Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesinde muhasebe bölümünde okuyan öğrencilerin “Muhasebe ile ilgili dersleri kolaylıkla anlayabiliyorum.” sorusuna 67 kız öğrencinin vermiş olduğu cevapların ortalaması 3,3284 iken 93 erkek öğrencinin vermiş olduğu cevapların ortalaması 3,7204’dür. Kız öğrenciler 3,33 ortalama ile Muhasebe ile ilgili dersleri kolaylıkla anlayabilmeleri konusunda kararsızlarken, erkek öğrenciler 3,72 ile kolaylıkla anlayabildiklerini ifade etmişlerdir. Yapmış olduğumuz analizde anlamlılık değeri $0,037 < 0,05$ olduğundan kız ve erkek öğrencilerin vermiş oldukları cevaplar anlamlı bir farklılık göstermektedir. Yani öğrencilerin Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesinde verilen muhasebe derslerini

kolaylıkla anlayabilmeleri hakkındaki görüşleri cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermektedir.

Ülkemizde mesleki eğitime gereken önemin verilir verilmediği konusunda öğrencilerin görüşleri cinsiyete göre anlamlı farklılık gösterip göstermediği Bağımsız Örneklem T Testi ile incelenmiş ve analiz sonuçları Tablo 8.13’de gösterilmiştir.

Tablo 8.13.

Ülkemizde mesleki eğitime gereken önemin verilir verilmediği konusunda öğrencilerin görüşleri cinsiyete göre farklılaşıp farklılaşmadığını gösteren Bağımsız Örneklem T Testine ait SPSS tablosu

Grup İstatistikleri				
Cinsiyet	N	Ortalama	Std. Sapma	Ortalamanın Std. Hatası
Kız	67	3,4478	1,28256	0,15669
Erkek	93	3,2366	1,31379	0,13623

Bağımsız Örneklem T Testi				
F	Sig.	t	Serbestlik Derecesi	Sig. (2-tailed)
0,000	0,983	1,013	158	0,313
		1,017	144,331	0,311

Yukarıdaki tablolar incelendiğinde Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesinde muhasebe bölümünde okuyan öğrencilerin “Ülkemizde mesleki eğitime gereken önem verilmektedir.” sorusuna 67 kız öğrencinin vermiş olduğu cevapların ortalaması 3,4478 iken 93 erkek öğrencinin vermiş olduğu cevapların ortalaması 3,2366’dır. Kız öğrenciler 3,45 ortalama ile erkek öğrenciler 3,24 ortalama ile Ülkemizde mesleki eğitime gereken önemin verilir verilmediği hakkında kararsız olduklarını belirtmişlerdir. Yapmış olduğumuz analizde anlamlılık değeri $0,313 > 0,05$ olduğundan kız ve erkek öğrencilerin vermiş oldukları cevaplar anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Yani öğrencilerin Ülkemizde mesleki eğitime gereken önemin verilir verilmediği konusunda öğrencilerin görüşleri cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermemektedir.

Öğrencilerin Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesinde aldıkları muhasebe eğitiminin üniversitede alacakları muhasebe eğitimine katkısı olup olmayacağı üniversitede muhasebe bölümünde eğitim almak istemelerine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediği Bağımsız Örneklem T Testi ile incelenmiş ve analiz sonuçları Tablo 8.14’de gösterilmiştir.

Tablo 8.14.

Öğrencilerin lisede aldıkları muhasebe eğitiminin üniversitede alacakları muhasebe eğitimine katkısı olup olmayacağı üniversitede muhasebe bölümünde eğitim almak istemelerine göre farklılaşp farklılaşmadığını gösteren Bağımsız Örneklem T Testine ait SPSS tablosu

Grup İstatistikleri				
Bölümler	N	Ortalama	Std. Sapma	Ortalamanın Std. Hatası
Muhasebe Bölümü	46	3,8261	1,27025	0,18729
Diğer Bölümler	114	3,4474	1,18316	0,11081

Bağımsız Örneklem T Testi				
F	Sig.	t	Serbestlik Derecesi	Sig. (2-tailed)
0,063	0,802	1,794	158	0,075
		1,740	78,205	0,086

Yukarıdaki tablolar incelendiğinde Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesinde muhasebe bölümünde okuyan öğrencilerin “Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesinde aldığımız muhasebe eğitiminin üniversitede alacağınız muhasebe eğitimine katkısı olacaktır.” sorusuna muhasebe bölümünde eğitim almak isteyen 46 öğrencinin ortalaması 3,8261 iken diğer bölümlerde eğitim almak isteyen 114 öğrencinin vermiş olduğu cevapların ortalaması 3, 3,4474’dür. Üniversitede muhasebe bölümünde eğitim almak isteyen öğrenciler 3,83 ortalama ile Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesinde aldığımız muhasebe eğitiminin üniversitede alacağınız muhasebe eğitimine katkısı olacağını ifade ederken, diğer bölümlerde eğitim almak isteyen öğrenciler 3,45 ortalama ile bu konuda kararsız olduklarını ifade etmişlerdir. Yapmış olduğumuz analizde anlamlılık değeri $0,075 > 0,05$ olduğundan kız ve erkek öğrencilerin vermiş oldukları cevaplar anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Yani öğrencilerin Mesleki ve Teknik

Anadolu Lisesinde aldıkları muhasebe eğitiminin üniversitede alacakları muhasebe eğitimine katkısı olup olmayacağı üniversitede muhasebe bölümünde eğitim almak istemelerine göre anlamlı farklılık göstermemektedir.

Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesinden mezun olmanın iş sahibi olmada faydalı olup olmayacağı konusunda öğrencilerin görüşleri cinsiyete göre anlamlı farklılık gösterip göstermediği Bağımsız Örneklem T Testi ile incelenmiş ve analiz sonuçları Tablo 8.15’de gösterilmiştir.

Tablo 8.15.

Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesinden mezun olmanın iş sahibi olmada faydalı olup olmayacağı konusunda öğrencilerin görüşleri cinsiyete göre farklılaşp farklılaşmadığını gösteren Bağımsız Örneklem T Testine ait SPSS tablosu

Grup İstatistikleri				
Cinsiyet	N	Ortalama	Std. Sapma	Ortalamanın Std. Hatası
Kız	67	3,7313	1,18810	0,14515
Erkek	93	3,5914	1,19997	0,12443

Bağımsız Örneklem T Testi				
F	Sig.	t	Serbestlik Derecesi	Sig. (2-tailed)
0,242	0,623	0,731	158	0,466
		0,732	143,178	0,465

Yukarıdaki tablolar incelendiğinde Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesinde muhasebe bölümünde okuyan öğrencilerin “Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesinden mezun olmanın iş sahibi olmada faydası olacaktır.” sorusuna 67 kız öğrencinin vermiş olduğu cevapların ortalaması 3,7313 iken 93 erkek öğrencinin vermiş olduğu cevapların ortalaması 3,5914’dür. Kız öğrenciler 3,73 ortalama ile erkek öğrenciler 3,59 ortalama ile Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesinden mezun olmanın iş sahibi olmalarında faydalı olacağını ifade etmişlerdir. Yapmış olduğumuz analizde anlamlılık değeri 0, 466>0,05 olduğundan kız ve erkek öğrencilerin vermiş oldukları cevaplar anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Yani Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesinden mezun olmanın iş sahibi olmada faydalı olup olmayacağı konusunda öğrencilerin görüşleri cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermemektedir.

GENEL DEĞERLENDİRME VE SONUÇ

Dünya genelinde meydana gelen hızlı, teknolojik, ekonomik ve sosyal değişimler ile ulusal ve uluslararası ortamlarda rekabetin artması kalifiye insan gücünü daha önemli hale getirmiştir. İhtiyaç duyulan kalifiye insan gücünü yetiştirmek, eğitimin kalitesi ile ilgilidir.

Gelişmekte olan ekonomilerde kalkınmanın sağlanabilmesi, kaynakların ne denli etkili kullanılabildiğine, insan kaynağının gelişimine, insanlar üzerine yapılmış olan yatırımlara bağlıdır. Gelişmiş olan ülkelerde ise kalkınmada sürekliliğin sağlanması, insana yapılmakta olan yatırımların sürekliliğine bağlıdır. Günümüz teknolojisinin ihtiyaçlarına uygun nitelikli insan gücünü yetiştiren ülkeler başarılı olacaktır. Ancak bunu yapamayan ülkeler, dünya sermayesinin ve teknoloji akımlarının dışına kalacak, yoğun işsizlik ve yoksulluk gibi sorunlarla karşı karşıya kalacaklardır.

Teknolojide meydana gelen gelişmeler sonucunda AR-GE'ye yapılan yatırımlar rekabetin en önemli göstergelerinden biridir. Bu nedenle nitelikli insan gücü ihtiyacına duyulan öneminin artması, mesleki ve teknik eğitimin geliştirilmesi ve yatırımların yapılmasını gündeme getirmiştir. Nitelikli insan gücünün en iyi biçimde eğitilmesi ve yetiştirilmesi için ilköğretim seviyesinden başlayarak üniversiteye kadar bütün örgün ve yaygın eğitim (çıraklık, beceri kazandırma işbaşı eğitimi, vb.) yöntemlerine yer verilmelidir. Nitelikli insan gücünün yetiştirilmesi, geliştirilmesi ve yenilenmesi eğitim sisteminin görevlerindedir. Ancak burada üzerinde durulması gereken konu, verilen eğitimin kaliteli olması, iş dünyasının ihtiyaçlarını karşılamasıdır.

Eğitim ve öğretim sistemlerini oluşturan ülkeler, eğitim ve öğretimle ilgili politika ve yasaları düzenlerken evrensel düşünmeli ve rekabetçi dünya piyasasında rekabet edebilmesini sağlayacak nitelikli insan gücünü yetiştirmelidir.

Nitelikli insan gücünün yetiştirilmesinde, günümüzde yaşanan en temel sorun örgün ve yaygın eğitim kurumlarında verilen teorik ve beceri eğitiminin ya istenilen düzeyin altında olması ya da iş hayatının ihtiyaçlarına uygun olmaması şeklinde özetlenebilir.

Araştırma üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde mesleki ve teknik eğitim hakkında genel bilgilere, muhasebe eğitiminin amacı, önemi, muhasebe eğitiminden beklentiler, muhasebe eğitiminin genel yapısından bahsedilmiştir. İkinci bölümde Mesleki ve Teknik Anadolu Liseleri'nin tarihsel gelişimi, amacı, önemi, muhasebe ve finansman alanı öğretim programı, muhasebe eğitiminden beklentiler ve beceri eğitimi ile ilgili konulardan bahsedilmiştir. Üçüncü bölümde Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi'nde Muhasebe ve Finansman alanında okuyan öğrencilere uygulanan anket analizleri gösterilmiştir.

Bu araştırma Çorum il ve ilçelerindeki Mesleki ve Teknik Anadolu Liseleri'nde Muhasebe ve Finansman alanında okuyan 11. ve 12.sınıf öğrencilerine uygulanmıştır. Araştırmadan elde ettiğimiz veriler ve analiz sonuçlarına göre:

Araştırmaya katılanların %58,1'ini erkek öğrencilerin %49,9'unu kız öğrencilerin oluşturduğu görülmektedir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi'ni tercih edenlerin %57,7'si kendi kararı ile tercihlerini yaparken, %19,4'ü ailesinden etkilenerek bu tercihi yapmışlardır. Ailesinden etkilenerek bu liseyi tercih eden öğrencilerin %67,7'sini kız öğrenciler oluştururken, %32,3'ünü erkek öğrenciler oluşturmaktadır. Kendi kararı ile bu liseyi tercih eden öğrencilerin %31,5'ini kız öğrenciler oluştururken, %68,5'ini erkek öğrenciler oluşturmaktadır. İmamoğlu (2010)'nun yapmış olduğu çalışmada %38,84 ailesinden etkilenerek, %45,36'sı kendi kararları ile bu liseyi tercih etmişlerdir. Bu sonuçlara göre ailesinden etkilenenlerin sayısında azalışlar meydana gelirken, kendi kararı ile bu liseyi tercih edenlerin sayısında artışlar meydana gelmiştir. Bu da öğrencilerin alacakları eğitimi tercih etmelerinde kendi kararlarının ön planda tuttuklarını göstermektedir.

Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi'ni kendi kararı ile tercih eden öğrencilerin %47,8'i üniversiteyi kazanamaması dahi iş bulma imkânı sağlaması, %12'si bu tür lisede daha başarılı olacağı düşünce, %7,6'sı muhasebe mesleğinin saygın bir meslek olması, %27,2'si ileride muhasebe meslek mensubu olmak için, %5,4'ü diğer nedenlerden dolayı kendi kararı ile Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi'ni tercih ettikleri

görülmektedir. Bu liseyi üniversiteyi kazanamamasam dahi iş bulma imkânı sağlaması nedeniyle tercih edenlerin %31,8'i kız öğrenci iken, %68,2'si erkek öğrencilerdir. Öğrencilerin üniversite sınavında başarısız olmaları durumunda aldıkları mesleki eğitimle ilgili bir meslekte çalışabilecek olmaları bu liseyi tercih etmelerindeki en önemli nedendir.

Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi öğrencilerinin mezun olduktan sonra üniversitede %28,8'i muhasebe bölümünde, %71,2'si diğer bölümlerde eğitim almak istemektedir. Muhasebe bölümünde eğitim almak isteyen öğrencilerin %37'si kız öğrenciler oluştururken, %63'ünü erkek öğrenciler oluşturmaktadır.

Anketin uygulandığı öğrencilere göre okullarındaki muhasebe araç ve gereçleri (bilgisayar donanımı, basılı evrak vb.) muhasebe eğitimi karşılamaya yeterli olduğu konusuna öğrencilerin %39,4'ü katılıyorum, %21,3'ü ise kesinlikle katılıyorum cevabını vermiştir. Bu da MTAL'nde Muhasebe ve Finansman Alanında okuyan öğrencilerin muhasebe araç ve gereçlerinin muhasebe eğitimi karşılama konusunda yeterli bulduklarını göstermektedir. Ancak SPSS programı ile yapılan Bağımsız Örneklem T Testi sonuçları incelendiğinde öğrencilerin vermiş oldukları cevaplar bu soru için cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir.

Yapılan anket sonucunda, branş öğretmenlerinin mesleki bilgilerinin yeterli olduğu konusuna öğrencilerin %35 katılıyorum, %36,3'ü kesinlikle katılıyorum cevabı vermiştir. Bu da öğrencilerin branş öğretmenlerinin mesleki bilgilerini yeterli bulduğu anlamına gelmektedir. Ancak SPSS programı ile yapılan Bağımsız Örneklem T Testi sonuçları incelendiğinde öğrencilerin vermiş oldukları cevaplar bu soru için cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin muhasebe derslerini kolaylıkla anlayabilmeleri konusuna %36,3'ü katılıyorum, %22,5'i kesinlikle katılıyorum cevabı vermişlerdir. Bu da MTAL'de Muhasebe ve Finansman Alanında okuyan öğrencilerden muhasebe derslerini kolaylıkla anlayabildikleri anlamına gelmektedir. SPSS programı ile yapılan Bağımsız Örneklem T Testi sonuçları incelendiğinde öğrencilerin vermiş oldukları cevaplar bu soru için cinsiyete göre anlamlı bir farklılık gösterdiği tespit edilmiştir.

Yapılan anket sonucunda, ülkemizde mesleki ve teknik eğitime gereken önemin verildiği konusunda öğrencilerin %14,4'ü kesinlikle katılmıyorum, %9,4'ü katılmıyorum, %26,3'ü kararsızım, %29,4'ü katılıyorum, %20,6'sı kesinlikle katılıyorum cevabı vermiştir. Bu da öğrencilerin ülkemizde mesleki ve teknik eğitime gereken önemin verilip verilmediği konusunda kararsız olduklarını göstermektedir. Bu nedenle ülkemizde mesleki ve teknik eğitime gereken önem verilmeli, karşılaşılan sorunların ortadan kaldırılmasına özen gösterilmeli, mesleki eğitime gereken maddi destek sağlanmalı ve iş dünyasının kendine üzerine düşen sorumlulukları yerine getirmesi için düzenlemeler yapılmalıdır. Bu sayede mesleki ve teknik eğitime gereken önem verilmiş ve kalitesi artırılmış olacaktır.

Ankete katılan öğrenciler, almış oldukları muhasebe eğitimi sonucunda kendilerini muhasebe işlemlerini (belge düzenleme, defterler kayıt vb.) yapabilecek seviyede görmeleri konusunda %7,5'i kesinlikle katılmıyorum, %10'u katılmıyorum, %22,5'i kararsızım, %31,9'u katılıyorum, %28,1'i kesinlikle katılıyorum cevabı vermişlerdir. Bu da öğrencilerin %60'ı kendilerini muhasebe işlemlerini yapabilecek seviyede gördüğü anlamına gelmektedir. Ancak %22,5'inin kararsızım cevabı vermiştir. Bu da azımsanmayacak bir orandır. Bu nedenle öğrencilere dersler anlatılırken bilgi teknolojilerinden yararlanılmalı ve uygulamalı örnekler daha çok yer verilmelidir. Bu da katılmıyorum ve kararsızım cevabını veren öğrencilerin kendilerini muhasebe işlemlerini yapabilecek seviyede görmelerini sağlayacaktır.

Ankete katılan öğrencilerin Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi'nden mezun olmanın iş sahibi olmada faydası olacağı konusuna %8,1'i kesinlikle katılmıyorum, %8,1'i katılmıyorum, %21,3'ü kararsızım, %35,6'sı katılıyorum, %26,9'u kesinlikle katılıyorum cevaplarını vermişlerdir. Buna göre öğrencilerin %62,5'i bu liseden mezun olmalarının iş sahibi olmada faydası olacağını düşünmektedirler. Ancak SPSS programı ile yapılan Bağımsız Örneklem T Testi sonuçları incelendiğinde öğrencilerin vermiş oldukları cevaplar bu soru için cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir.

Ankete katılanların vermiş oldukları cevaplara göre ülkemizde meslek liselerinin önemi her geçen gün artığı konusunda öğrencilerin %46,9 katılıyorum ve kesinlikle

katılıyorum cevabı verirken, %53,1'i katılmıyorum, kesinlikle katılmıyorum ve kararsızım cevabını vermişlerdir. %53,1 oranının yüksek olmasının nedeni kararsızım cevabı verenlerin yüksek olmasıdır.

Mesleki ve Teknik Eğitimin başarısı, toplumun ihtiyaç duyduğu nitelikli insan gücünün yetiştirilmesi ile ölçülür. Eğer eğitim sistemi iş dünyasının gereksinim duyduğu nitelikli insan gücünü yetiştiremiyor ve geliştiremiyor ise bu eğitim sistemi gözden geçirilmeli ve yeniden yapılandırılmalıdır. İnsan gücünün gelişen teknolojiye bağlı olarak meslek alanlarında meydana gelen hızlı gelişmelere ayak uydurabilmesi mesleki ve teknik eğitime bağlıdır. Mesleki ve teknik eğitim kurumları bu gelişmelere ayak uydurulmasını sağlayacak en önemli kurumlardır.

Öğrencilerin işletmenin yararına olacak bilgileri belirlemesi, bu bilgileri işleme, doğruluğunu kontrol edilmesi, raporlar halinde düzenlemesi ve bu raporlardaki bilgilerin karar almada nasıl kullanması gerektiğinin öğretilmesi ve bu bilgilerin uygulanması konusunda öğrencilerin yeteneğinin bilgi teknolojilerinden yararlanarak geliştirilmesine muhasebe eğitimi denir. Muhasebe eğitiminin ortaöğretim seviyesinde verildiği en iyi eğitim kurumu Mesleki ve Teknik Anadolu liseleridir.

Mesleki ve Teknik Anadolu Liseleri'nin amacı, öğrencilere iş dünyasının ihtiyaç duyduğu meslekî bilgi ve becerileri kazandırmak ve iş hayatına hazırlamaktır. Bunun yanı sıra ilgi, yetenek ve başarıları doğrultusunda yükseköğretim kurumlarına hazırlamaktır.

Mesleki ve Teknik Anadolu Liseleri'nde verilen teorik eğitimin yanı sıra işletmelerde alınan pratik eğitimde önemlidir. Bu nedenle öğrenciler son sınıfta "İşletmelerde Beceri Eğitimi" adı altında aldıkları uygulamalı eğitim, iş hayatının tanınması ve teorinin pratikte nasıl uygulandığının gözlemlenmesi açısından son derece önemlidir. İhtiyaç duyulan nitelikli insan gücünün elde edilmesi için, verilen beceri eğitime gereken önemin verilmesi ve beceri eğitiminin kalitesinin artırılması gerekir.

Genel olarak araştırmadan elde ettiğimiz sonuçlara göre, sürekli kendini yenileyen dinamik bir mesleki eğitim sistemi oluşturulmalı ve bireylere hızla artan bilgiyle birlikte mesleki hayatlarındaki yeniliklere ayak uydurabilmelerini sağlayacak gerekli beceriler, bilgiler ve tutumlar kazandırılmalıdır. Mesleki eğitimin sorunlarına ciddi zmler getirilmeli, mesleki eğitime gereken maddi destek sağlanmalı, dünyadaki gelişmeler de göz önünde bulundurularak Mesleki ve Teknik Anadolu Liseleri'nde verilen muhasebe eğitimine gereken önem verilmelidir.

KAYNAKÇA

Ada, Sefer ve Baysak Z. Nurdan. 2009, **Eğitim Yapıları ve Yönetim Açısından Çeşitli Ülkelere Bir Bakış**, Ankara: Pegem Akademi.

Adıgüzel, O. Cem. 2014, Mesleki ve Teknik Eğitim: Temel Sorunlar ve Çözüm Önerileri, **Toprak İşverenler Dergisi**.

Akdoğan, Nalan ve AYDIN, Hamdi. 1987, **Muhasebe Teorileri**, Gazi Üniversitesi Yayınları No:98 Ankara.

Akgünler, Selim. 2007, **Meslek Liseleri Bilişim Teknolojileri Derslerinin Öğretim Yöntemleri ve Ölçme Teknikleri Açısından Değerlendirilmesi**, Sakarya Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya.

Aksakaloğlu, Hakan. 2013, **Ticaret Meslek Liselerinde Verilen Muhasebe Eğitiminin Muhasebecilik Mesleğine Uygunluğu: Bursa İli Örneği**, Bülent Ecevit Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.

Albayrak, Osman. 2015, **Eğitim Bilimine Giriş**, Kaynak: http://www.academia.edu/11036076/E%C4%9E%C4%B0T%C4%B0M_B%C4%B0L%C4%B0M%C4%B0NE_G%C4%B0R%C4%B0%C5%9E_Temel_kavramlar (Erişim Tarihi: 05 Nisan 2017).

Alkan, Cevat. Doğan, Hıfzı ve Sezgin, İlhan. 2011, **Mesleki Ve Teknik Eğitimin Esasları**, Ankara: Nobel Yayınları.

Apak, İbrahim, Duman, Haluk, Özpeynirci, Rabia ve Karakışla, Enver. 2016, Türkiye’de muhasebe eğitimi: Türkiye Muhasebe Eğitimi Sempozyumu örneği. **International Journal of Human Sciences**, No: 13, ss: 169-197.

Aydın, Sinan. 2007, **Muhasebe Eğitiminin İşletme Beklentilerini Karşılama Derecesinin Ölçülmesi ve Uluslararası Muhasebe eğitimi Standartlarına Uygunluğunun Değerlendirilmesi**. Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

Balcı, Ali ve Telci, Ayten. 2007, **Karşılaştırmalı Eğitim Sistemleri**, Ankara: Pegem Akademi

Baş, Gökhan. 2013, Amerika Birleşik Devletleri Eğitim Sistemi: Karşılaştırmalı Bir Çalışma, **Journal of Educational Science**, No:1, ss:63-93.

Başer, Hakan. 2010, **Meslek Yüksekokullarında Muhasebe Eğitimi Ve İş Dünyasının Beklentilerine Göre Yapılandırılması**, Dumlupınar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.

Büyükkaragöz, S.Savaş ve Çivi, Cuma. 1999, **Genel Öğretim Metotları Öğretimde Planlı Uygulama**, İstanbul: Beta Basım Yayın Dağıtım.

Çabuk, Burcu. 2002, İngiltere ve Türkiye Eğitim Sistemlerinin Karşılaştırılması, **Milli Eğitim Dergisi**, Sayı: 155-156

Çaldağ, Yurdakul, Bayırlı, Rıdvan ve Altay, Adem. 2004, Muhasebe Doktora Programlarının Etkinliğinin Artırılması, **XXIII. Türkiye Muhasebe Eğitimi Sempozyumu**.

Daştan, Abdülkerim. 2008, **Bilgi ve Eğitim Teknolojilerinde Yaşanan Gelişmelerin Muhasebe Eğitimine Etkisi: Türkiye Değerlendirmesi**, Ankara: SPK Yayınları.

Demirkan, Şefika. 2001, Muhasebe Eğitim Yöntemleri, **XX. Türkiye Muhasebe Eğitimi Sempozyumu**, Muhasebe Eğitiminde Yeni Ufuklar.

Dursun, Adem. 2006, **Muhasebe Eğitiminde Kalite Arayışı**, Ankara: Sözkesen Matbaacılık.

Eğmir, Eray. 2014, **Fransa Eğitim Sistemi**, Kaynak: <http://slideplayer.biz.tr/slide/2402048/release/release/woothee#> (Eşirim Tarihi: 10 Temmuz 2017).

Ekşioğlu, Erdoğan. 2017, Dünya Ülkelerinde Mesleki Eğitim, **4. Ulusal Meslek Yüksekokulları Sosyal ve Teknik Birimler Kongresi**, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Burdur

Eleren, Ali ve Kayahan, Cantürk. 2007, Muhasebe Eğitiminin Öğrenci Bakış Açısıyla Değerlendirilmesi ve Afyon Kocatepe Üniversitesi Meslek Yüksek Okulları'nda Bir Araştırma, **Muhasebe ve Denetime Bakış Dergisi**, No:23,ss: 47-64.

Erdur, Güler. 2007, Öğretmen Nitelikleri ve Beklentilerimiz Okul Öncesi Eğitimi & Öğretmen Eğitimi, **VI. Antalya Sempozyumu, Türkiye Özel Okullar Birliği**, Antalya.

Ertürk, Selahattin. 1998, **Eğitimde Program Geliştirme**, Ankara: Meteksan Matbaacılık.

Gökçen, Gürbüz. 2007, **Genel Muhasebe İlkeler ve Tekdüzen Hesap Planı ve Uygulamaları**, İstanbul: Beta Basım.

Güçlü, Nezahat ve Bayrakçı, Mustafa 2004, Amerika Birleşik Devletleri Eğitim Sistemi ve Hiçbir Çocuğun Eğitimsiz Kalmaması Reformu, **Gazi Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi**, No:5, ss:51-64.

Hesapyap, İşletmelerde Beceri Eğitimi Yıl Sonu Not Hesaplama, Kaynak: <http://hesapyap.net/hesaplama/isletmelerde-beceri-egitimi-yil-sonu-not-hesaplama>(Erişim Tarihi: 13 Ocak 2018).

Hoşgörür, Vural ve Gezgin, Gamze. 2004, **Ekonomik ve Sosyal Kalkınmada Eğitim**, Kaynak: <http://efdergi.yyu.edu.tr/makaleler/cilt-II/Vural-hosgor.doc> (Erişim Tarihi: 10 Ocak 2017).

İmamoğlu, Mustafa. 2010, **Ortaöğretim Kurumlarında Muhasebe Eğitimi ve Karşılaşılan Sorunların İncelenmesi**, Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.

İşkur, **Bilgisayarlı Muhasebe Elemanının Görevleri** Kaynak: <http://e-ogrenme.iskur.gov.tr> (Erişim Tarihi: 03 Ocak 18).

İşkur, **Dış Ticaret Ofis Hizmetleri Elemanının Görevleri** Kaynak: <http://e-ogrenme.iskur.gov.tr> (Erişim Tarihi: 03 Ocak 18).

İşkur, **Finans Ve Borsa Hizmetleri Elemanının Görevleri** Kaynak: <http://e-ogrenme.iskur.gov.tr> (Erişim Tarihi: 03 Ocak 18).

Kalmış, Halis ve Yılmaz, Berna Burcu. 2004, **Lisans Seviyesindeki Muhasebe Eğitiminin Mevcut Durumu ve Geliştirilmesi İçin Yapılması Gereken Geliştirmeler**, Kaynak: http://www.isletme.istanbul.edu.tr/surekli_yayinlar/tmes2004/bildiri2.doc /15.9.2008(Erişim Tarihi: 19 Ekim 2017).

Karlıklık, Murat. 2016, **Ortaöğretim Kurumlarında Verilen Muhasebe Eğitiminin Muhasebecilik Mesleğine Uygunluğunun Değerlendirilmesi**, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.

Kaya, Uğur ve Daştan, Abdülkerim. 2006, Türkiye’de Lisans Düzeyinde Verilen Muhasebe Eğitiminin Öğrenci-Öğretici ve Uygulayıcılar Açısından Değerlendirilmesi, **XXIII. Türkiye Muhasebe Eğitimi Sempozyumu**, İstanbul.

Kıroğlu, Kasım. 2009, **Eğitim Bilimine Giriş**, Ankara: Pegem A. Yayıncılık.

Koçel, Tamer. 2004, Mesleki Ve Teknik Eğitim Gerçeği Sorunlar Ve Öneriler, **Mess Mercek Dergisi**, No:36, ss:101.

Kutlu, H. Ali. 2010, Muhasebe Eğitiminin, Nitelikli işgücü Yetiştirme Açısından Değerlendirilmesi, **Muhasebe ve Finansman Dergisi**, No:46, ss: 232-246.

MEB, 2002 **Mesleki ve Teknik Eğitim Yönetmeliği**, Tebliğler Dergisi, sayı: 2539, Ankara: Milli Eğitim Basımevi.

MEB, 2010, **Ticaret Meslek ve Anadolu Ticaret Meslek Liselerinin Kuruluş Amaçlarına Hizmet Derecesinin Değerlendirilmesi**

MEB, 2016, Mesleki Eğitimin Temel Sorunları Ve Çözüm Önerileri, **II. Mesleki ve Teknik Eğitim Kongresi**, Antalya.

MEB, **Anadolu Meslek Lisesi İşletmelerde Mesleki Eğitim**, Kaynak: http://atakueml.meb.k12.tr/tema/icerikler/endustri-meslek-lisesi-isletmelerde-mesleki-egitim_99840.html(Erişim Tarihi: 13 Ocak 2018).

MEB, **Muhasebe Ve Finansman Alanı Çerçeve Eğitim Programı 2011**, Kaynak:http://www.megep.meb.gov.tr/dokumanlar/%C3%87er%C3%A7eve%20%C3%96%C4%9Fretim%20Program%C4%B1/MUHASEBE%20VE%20F%C4%B0NANSMAN_%C3%87%C3%96P_10.pdf(Erişim Tarihi: 17 Ocak 2018).

MEB, **Ticaret Meslek ve Anadolu Ticaret Meslek Liselerinin Kuruluş Amaçlarına Hizmet Derecesinin Değerlendirilmesi**, 2010, Kaynak:http://www.meb.gov.tr/earged/earged/tic_mes_ana_tic_mes_lis_kur_amac_hiz_derece_deg.pdf(Erişim Tarihi: 28 Aralık 2017).

MEB, **Türkiye Mesleki Ve Teknik Eğitim Stratejisi Planı 2014-2018**, Kaynak: http://turkmetes.meb.gov.tr/dosya/MTE_Stareji_Belgesi_2014_2018.pdf (Erişim Tarihi: 9 Ekim 2017).

Milli Eğitim Bakanlığı Anadolu Meslekî ve Teknik Orta Öğretim Kurumları Yönetmeliği, 2000.

Milli Eğitim Temel Kanunu (1973), **T.C. Resmi Gazete**, 1739, 24 Haziran 1973.

MPM, 1995, **Verimlilik Yönetimi El Kitabı**, Ankara: Milli Prodüktivite Merkezi Yayınları.

MTEGM (Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü). 2012, **Misyon ve Vizyonumuz**, Kaynak:<http://mtegm.meb.gov.tr/www/misyon-ve-vizyonumuz/icerik/210> (Erişim Tarihi: 03 Ekim 2017).

Oğuz, Orhan. Oktay, Ayla ve Ayhan, Halis. 2004, 21. **Yüzyılda Eğitim ve Türk Eğitim Sistemi**, İstanbul: Dem Yayınları

Orhaner, Emine ve Tunç, Azize 2003, **Ticaret ve Turizm Öğretiminde Özel Öğretim Yöntemleri**, Ankara: Gazi Kitabevi.

Önsöz, Zeki. 2016, **Türkiye ve Almanya’da Mesleki Eğitim**, Kaynak: http://www.tesav.org/ZO_turkiyevealmanyadameslekiegitim.html (Erişim Tarihi: 08 Temmuz 2017).

Özdemir, Elif. 2003, **Muhasebe Eğitiminde Karşılaşılan Güçlükler ve Muhasebecilik Mesleğinin Sorunları**, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Özerbaş, M. Arif. **Dünyada Mesleki Ve Teknik Eğitim**, 2014, Kaynak: <http://www.egitimtercihi.com/okulgazetesi/13229-dunyada-mesleki-ve-teknik-egitim-nasil-yapiliyor.html> (Erişim Tarihi: 17 Mayıs 2017).

Özkurt, C. Yunus. 2001, **Ticaret Meslek Liselerinde Muhasebe Eğitim ve Erzurum Ticaret Meslek Lisesinde Bir Uygulama**, Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

ÖZSOY, Ceyda. 2007, Türkiye’de Mesleki ve Teknik Eğitimin İktisadi Kalkınmadaki Yeri ve Önemi, **Anadolu Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi Yayınları**, No: 1780, ss:111 Eskişehir.

Sezgin, S. İlhan. 1994, **Mesleki ve Teknik Eğitimde Program Geliştirme**, Ankara: Gazi Büro Kitabevi.

Soylu, Selim. 2014, **Mesleki Açık Öğretim Lisesi Muhasebe Eğitiminde Karşılaşılan Sorunlar Ve Çözüm önerileri**, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.

Spssanalizi, Independent-Samples T-Test
Kaynak:<http://spssanalizi.com/uygulama/independent-samples-t-test> (Erişim Tarihi: 11 Mart 2018).

Süer, H. Murat. 2007, **Ticaret Meslek Liselerinde Muhasebe Eğitimi, Muhasebe Eğitiminden Beklentiler ve Karşılaşılan Sorunlar**, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.

Şencan, Hüner. 2008, **Türkiye’de Mesleki ve Teknik Eğitim Sorunları Öneriler**, İstanbul: Tavaslı Matbaacılık

Şimşek, Ali. 1999, **Türkiye’de Mesleki ve Teknik Eğitimin Yeniden Yapılandırılması**, İstanbul: TÜSİAD Yayınları.

Tilak, Jandhlaya B G. 2002, **Vocational Education and Training in Asia**, The Handbook on Educational Research in the Asia Pacific Region, eds. John P Keeves and Rye Watanabe, Kluwer Academic Publishers (Çev: Hakan Başer).

Yalçın, Kemal. 2011, **Almanya Türkiye’de 2003-2006-2009 PISA Araştırma Sonuçlarına Göre Alınan Önlemler ve Uygulamalar**, Kaynak: <http://kemalyalcin.com/index.php/menu-ogesi-egitim/egitim-genel/279-almanya-ve-tuerkiyede-2003-2006-2009-pisa-aratrma-sonuclarna-goere-alnan-oenlemler-ve-uygulamalar> (Erişim Tarihi: 08 Temmuz 2017).

Yardım, Ersin. 2009, **Ortaöğretimde Muhasebe Eğitiminin MEGEP İle Yeniden Yapılandırılması Sonrası Öğrenci ve İşveren Memnuniyetinin İncelenmesi**, Dumlupınar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kütahya.

Yazıcı, İnci. 2009, **Türk ve Kanada Eğitim Sistemlerinin Karşılaştırılması**, Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Zaif, Figen ve Karapınar, Aydın. 2002, Muhasebe Eğitiminde Değişim İhtiyacı, **Gazi Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi Dergisi**, cilt:4, sayı:3, ss: 111-134.

Zaif, Figen. 2004, Muhasebe Eğitiminde Yeni Yaklaşımlar, **XXXIII. Türkiye Muhasebe Eğitimi Sempozyumu**, Antalya.

EKLER

EK-1: İzin Belgeleri

T.C.
ÇORUM VALİLİĞİ
İl Milli Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 43436584-44-E.6367642
Konu : Anket Çalışma İzni (Burak AYDOĞAN)

05/05/2017

VALİLİK MAKAMINA

İlgi : a) Milli Eğitim Bakanlığı 2012/13 sayılı genelgesi.
b) Valilik Makamı'nın 24.01.2017 ve 43436584-125.99-E.942683 sayılı oluru.
c) Hitit Üniversitesi Öğrenci İşleri Daire Başkanlığının 20.04.2017 tarih ve 32377951-044.99-E.22008 sayılı yazısı.

Okul/Kurumlarımızda yapılacak Araştırma, Yarışma ve Sosyal Etkinlikler Bakanlığımız ilgi (a) Genelge hükümlerine göre yapılmaktadır.

Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Ana Bilim Dalı yüksek lisans program öğrencisi Burak AYDOĞAN "Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinde Muhasebe Eğitiminin Mevcut Durumu, Muhasebe Eğitimden Beklentiler ve Karşılaşılan Sorunlar" konulu tez çalışmasında kullanmak üzere ilgi yazı ekinde isimleri yazılı okullarda öğrenim gören öğrencilerin katılımıyla anket çalışmasının yapılabilmesi için gerekli iznin verilmesi ilgi (c) yazı ve eklerinde talep edilmiştir.

İlimiz okul/kurumlarında yapılacak olan Araştırma, Yarışma ve Sosyal Etkinliklerin müracaat evraklarının incelenip değerlendirilmesi ilgi (b) Valilik Makamı'nın olurunda görevli komisyon üyelerince yapılmaktadır.

Yapılacak olan çalışmanın;

a) Araştırmanın ve veri toplama araçlarının Anayasa, Milli Eğitim Temel Kanunu ve Türk Milli Eğitiminin genel amaçlarına uygun olacak; milli ve manevi değerlere aykırı, kişilik haklarını ihlal eden, cinsiyet, din,dil, ırk gibi farklılıkları istismar eden, İnsan Hakları Evrensel Beyanamesi ve Uluslararası bağlayıcılığı olan diğer belgelerce suç kabul edilen hususları içeren, kişisel ve ailevi mahremiyeti ifşa eden soru, ifade, resim ve simgeler yer almaması,

b) Veri toplama araçlarında kişi, kurum ve kuruluşların reklamını veya tanıtımını yapan ifade ve öğelerin bulunmaması,

c) İlgili okul müdürlüklerince yapılacak olan çalışmanın;

1-Çalışmayı yapacak ilgilinin okul müdürlüklerine müracaat etmesi halinde çalışmanın yapılması;
2- Katılımın gönüllülük esasına göre olmasının sağlanması;
3-Tarih ve saatlerin eğitim-öğretim faaliyetlerini aksatmayacak şekilde planlanması;
4 İlgili (b) komisyon üyelerince incelenmesi yapılarak mühürlenmiş iki (2) sayfalık forma göre yapılması;
5-2016-2017 Eğitim-Öğretim yılı içerisinde tamamlanması;
6-çalışmanın yapıldığı okul müdürlüklerince çalışmanın bitmesini müteakip, çalışma ile ilgili müdürlüğümüze herhangi bir belgenin gönderilmemesi;

yapılacak olan çalışmanın yukarıda belirtilen hususlar doğrultusunda yapılması Müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görüldüğü takdirde olurlarınıza arz ederim.

Seyit Ali BÜYÜK
İl Milli Eğitim Müdürü

OLUR
05/05/2017
Adem SAÇAN
Vali a.
Vali Yardımcısı

*Güvenli Elektronik İmza ile Aynıdır. 8.15.2017
A. Osman ÖNDER
Araştırmacı

Üçtutlar mah.Eşref Hoca cad.No:8 Çorum
Elektronik Ağ: www.meb.gov.tr
e-posta: arge19@meb.gov.tr

Ayrıntılı bilgi için: A.Osman ÖNDER Araştırmacı
Tel: (0 364) 2260747-160
Faks: (0 364) 2262264

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. http://ev-aksorgu.meb.gov.tr adresinden: 4be6-55ba-341b-aad5-38f2 kodu ile teyit edilebilir

KOMİSYON TUTANAĞI

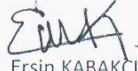
- İlgi : a) Milli Eğitim Bakanlığı 2012/13 sayılı genelgesi.
b) Valilik Makamı'nın 24.01.2017 tarih ve 43436584-125.99-E.942683 sayılı oluru.
c) Hitit Üniversitesi Öğrenci İşleri Daire Başkanlığının 20.04.2017 tarih ve 32377951-044.99-E.22008 sayılı yazısı.

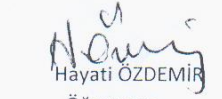
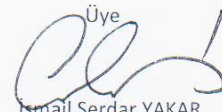
Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Ana Bilim Dalı yüksek lisans program öğrencisi Burak AYDOĞAN "Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinde Muhasebe Eğitiminin Mevcut Durumu, Muhasebe Eğitimden Beklentiler ve Karşılaşılan Sorunlar" konulu tez çalışmasında kullanmak üzere ilgi yazı ekinde isimleri yazılı okullarda öğrenim gören öğrencilerin katılımıyla yapılabilmesi için gerekli iznin verilmesi ilgi (c) yazı ve eklerinde talep edilmiştir.

Valilik Makamı'nın ilgi (b) oluru ile uygun görülüp oluşturulan komisyon üyeleri, söz konusu çalışmanın evraklarını inceleyip değerlendirmesini yapmak üzere 03.05.2017 Çarşamba günü saat 10.00'da Müdürlüğümüz Ar-Ge Biriminde toplandı.

Söz konusu çalışmanın müracaat evrakları Bakanlığımız ilgi (a) genelgesinde belirtilen hükümler çerçevesinde incelenmiş olup; çalışmaya katılacak öğrencilerin tamamıyla gönüllülük esasına göre katılımları ilgili okul müdürlüklerince sağlanması; çalışmada öğrencilere yöneltilecek soruların ilgi (c) yazı ekinde sunulan, iki (2) sayfadan oluşan ve incelenmesi tamamlanarak mühürlenmiş sorulara göre yapılması, çalışmanın Eğitim-Öğretim faaliyetlerini aksatmadan ilgili okul müdürlüklerince yapılacak planlama dahilinde yapılmasını belirten işbu komisyon tutanağı müştereken imza altına alınmıştır.03.05.2017

Erhan YAŞAR
Şube Müdürü
Başkan

Ersin KABAKCI
Öğretmen
Üye

Hayati ÖZDEMİR
Öğretmen
Üye

İsmail Serdar YAKAR
Öğretmen
Üye

Ek -2: Anket Formu

ANKET FORMU

Değerli öğrencimiz,

“Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinde Muhasebe Eğitiminin Mevcut Durumu, Muhasebe Eğitiminden Beklentiler ve Karşılaşılan Sorunlar” konulu bir araştırma yapmaktayız. Ankette sizlere yöneltilen sorulara vereceğiniz cevaplar, araştırmadan elde edilecek sonuçlar açısından büyük önem taşımaktadır.

Sizden alınan veriler, bilimsel araştırma ve değerlendirmeler dışında kesinlikle hiçbir şekilde başka bir amaçla kullanılmayacaktır.

Sorulara vereceğiniz cevaplardan dolayı şimdiden teşekkür eder, derslerinizde başarılar dileriz.

Burak AYDOĞAN
Hitit Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Fakültesi

Yrd. Doç. Dr. Aykut İŞLEYEN
Hitit Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler

SORULAR

1) Cinsiyetiniz?

(1) Kadın (2) Erkek

2) Yaşınız?

(1) 16 ve altı (2) 17 ve üstü

3) Aileniz kaç kişiden oluşmaktadır?

(1) 2-3 (2) 4-5 (3) 6+

4) Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesini seçmenizde etkili olan neden nedir?

(1) Ailem (2) Kendi kararım ile (3) Arkadaşlarımdan etkilendim (4) Diğer nedenler

5) Bir önceki soruya verdiğiniz seçenekler arasında “ Kendi kararım ile” seçeneği varsa bu kararınızda etkili olan en önemli faktör aşağıdakilerden hangisidir?

(1) Üniversiteyi kazanamam bile iş bulma imkânı sağlaması

(2) Bu tür lisede daha başarılı olacağım düşüncesi

(3) Muhasebe mesleğinin saygın bir meslek olması

(4) İleride muhasebeci olmak için

(5) Diğer (Varsa yazınız).....

6) Üniversitede hangi alanda eğitim almak istersiniz?

(1) Muhasebe (2) Diğer

	Size en uygun olan seçeneği X işaretiyle belirtiniz. 1-Kesinlikle Katılmıyorum; 2-Katılmıyorum; 3-Kararsızım 4-Katılıyorum 5-Kesinlikle Katılıyorum	1 Kesinlikle Katılmıyorum	2 Katılmıyorum	3 Kararsızım	4 Katılıyorum	5 Kesinlikle Katılıyorum
7	Ders araç gereçlerini (ders kitabı, defter, kalem, silgi... vb) tam olarak getiriyorum.	1	2	3	4	5
8	Ders kitapları, muhasebe alanı için yeterli bilgi içeriyor.	1	2	3	4	5
9	Ders kitaplarındaki bilgiler seviyemize uygundur.	1	2	3	4	5
10	Ders kitaplarındaki bilgileri güncel buluyorum.	1	2	3	4	5
11	Okulda eğitimini aldığımız muhasebe derslerinin ders saatlerini yeterli buluyorum.	1	2	3	4	5
12	Okulumuzun muhasebe araç ve gereçleri (bilgisayar donanımı, basılı evrak... vb) muhasebe eğitimini karşılamaya yeterlidir.	1	2	3	4	5
13	Ders programlarında yer alan meslek dersleri sayıca yeterlidir.	1	2	3	4	5
14	Okul laboratuvarlarını mesleki eğitimimi geliştirmek için kullanabiliyorum.	1	2	3	4	5
15	Ders öğretmenlerinin mesleki bilgilerini yeterli buluyorum.	1	2	3	4	5
16	Muhasebe dersleri işlenirken ders anlatım teknikleri (anlatım-soru cevap, anlatım- defter veya faturalar üzerinde uygulamalar... vb) kullanılmaktadır.	1	2	3	4	5
17	Dersler güncel bilgilerle örneklendirilerek anlatılmaktadır.	1	2	3	4	5
18	Verimli ders işlenmesi açısından sınıf mevcudumuz yeterlidir.	1	2	3	4	5
19	Okulda aldığımız muhasebe eğitimi sonucunda kendimi muhasebe işlemlerini (belge düzenleme, defterlere kayıt... vb) yapabilecek seviyede görüyorum.	1	2	3	4	5
20	Muhasebe ile ilgili dersleri kolaylıkla anlayabiliyorum.	1	2	3	4	5
21	Bilgisayarlı muhasebe dersleri işlenirken ders anlatım yöntemleri (anlatım, anlatım-soru cevap, laboratuvar uygulaması) kullanılmaktadır.	1	2	3	4	5
22	Ders öğretmenleri öğrencilere sorular sorarak derse katılmalarına katkıda bulunur.	1	2	3	4	5
23	Ülkemizde mesleki eğitime gereken önem verilmektedir.	1	2	3	4	5
24	Ülkemizde meslek liselerinin önemi her geçen gün artmaktadır.	1	2	3	4	5
25	Mezun olduğumda bölümümle ilgili bir alanda çalışmayı düşünüyorum.	1	2	3	4	5
26	Muhasebe ile ilgili güncel konular ilgimi çekiyor.	1	2	3	4	5
27	Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesinde aldığımız muhasebe eğitiminin üniversitede alacağımız muhasebe eğitimine katkısı olacaktır.	1	2	3	4	5
28	Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesinden mezun olmanın iş sahibi olmada faydası olacaktır.	1	2	3	4	5
29	Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesinde okumaktan memnunum.	1	2	3	4	5
30	Bugün seçme hakkına sahip olsam tekrar bu tür bir lise seçerdim.	1	2	3	4	5

